

Prikaz mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama

Župančić, Jana

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, The Faculty of Political Science / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet političkih znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:114:818710>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-04**

Repository / Repozitorij:

[FPSZG repository - master's thesis of students of political science and journalism / postgraduate specialist studies / dissertations](#)

Sveučilište u Zagrebu

Fakultet političkih znanosti

Diplomski studij novinarstva

Jana Župančić

PRIKAZ MENTALNIH I PSIHIČKIH POTEŠKOĆA, OVISNOSTI I SMRTI U
SUVREMENIM AMERIČKIM I BRITANSKIM FILMOVIMA I SERIJAMA

DIPLOMSKI RAD

Zagreb, 2020.

Sveučilište u Zagrebu
Fakultet političkih znanosti
Diplomski studij novinarstva

PRIKAZ MENTALNIH I PSIHIČKIH POTEŠKOĆA, OVISNOSTI I SMRTI U
SUVREMENIM AMERIČKIM I BRITANSKIM FILMOVIMA I SERIJAMA

DIPLOMSKI RAD

Mentorica: izv. prof. dr. sc. Viktorija Car

Studentica: Jana Župančić

Zagreb

lipanj, 2020.

Izjavljujem da sam diplomski rad „Prikaz mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama“, koji sam predala na ocjenu mentorici izv. prof. dr. sc. Viktoriji Car, napisala samostalno i da je u potpunosti riječ o mojem autorskom radu. Također, izjavljujem da dotični rad nije objavljen ni korišten u svrhe ispunjenja nastavnih obveza na ovom ili nekom drugom učilištu, te da na temelju njega nisam stekla ECTS- bodove.

Nadalje, izjavljujem da sam u radu poštivala etička pravila znanstvenoga i akademskoga rada, a posebno članke 16-19. Etičkoga kodeksa Sveučilišta u Zagrebu.

Jana Župančić

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Teorijski okvir	3
2.1. Mediji i publike: teorija kultivacije	3
2.2. Nov način praćenja filmova i serija	4
2.3. Definicije pojmova	5
2.4. Istraživanja prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti u filmu i u serijama.....	7
2.4.1. Mentalne i psihičke poteškoće u filmu i u serijama.....	7
2.4.2. Ovisnost u filmu i u serijama	10
2.4.3. Smrt u filmu i u serijama.....	13
3. Opis istraživanja	15
3.1. Ciljevi istraživanja	15
3.2. Istraživačka pitanja	16
3.3. Metodološki okvir.....	17
3.3.1. Metoda istraživanja	17
3.3.2. Uzorak.....	18
3.4. Znanstvena relevantnost istraživanja.....	24
4. Rezultati	25
4.1. Prikaz mentalnih i psihičkih poteškoća u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama.....	25
4.1.1. Nestabilni klaun ubojica.....	26
4.1.2. Euforičan splet ovisnosti i panike	29
4.1.3. (Ne)prekinuta nada u oporavak.....	32
4.2. Prikaz ovisnosti u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama	35
4.2.1. Savršen dan Marka Rentona	36
4.2.2. Euforija ovisnosti	38
4.3. Prikaz smrti u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama	41

4.3.1. Ovisnica Jane se uguši	41
4.3.2. Jon Snow proboden zbog izdaje	42
4.3.3. Dezorijentirana ubojica Cora	43
4.3.4. Teatralna smrt O-Ren Ishii.....	45
5. Zaključak.....	47
Literatura	49
Prilozi	53
Sažetak	106

POPIS ILUSTRACIJA

Slika 1: Prikaz likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama	35
Slika 2: Prikaz ovisnika i ovisnica	40
Slika 3: Prikaz smrti	46

1. Uvod

Smrt, ovisnost te mentalne i psihičke poteškoće teme su koje mogu pobuditi izrazito burne reakcije kod gledatelja. Teško je ostati ravnodušan na eksplicitne prikaze smrti, na prikaz neuspjeha lika iz serije pri odvikavanju od droga ili na prikaz junakinje koja je zavezana za bolnički krevet zbog svojih mentalnih i psihičkih poteškoća.

Gledateljima prikazi smrti, ovisnosti te mentalnih i psihičkih poteškoća mogu biti jedini ili prvi doticaji s tim pojavama, pa je svakako bitno kako su te pojave prikazane u filmovima i serijama. Na temelju tih prikaza gledatelji mogu konstruirati mišljenja o smrti, ovisnosti te mentalnim i psihičkim poteškoćama. Kako tvrdi Curt Hersey reprezentacije koje se pronalaze u filmu mogu postati primljeno znanje koje je zatim inkorporirano u stavove u društvu (2005: 469).

Marie Gillespie tvrdi kako su priče, od našeg ranog djetinjstva, primarni izvor znanja o svijetu te važan način tumačenja iskustava (2006: 82). Priče i u tom smislu, narativi filmova i serija utječu na stavove i mišljenja koji cirkuliraju u društvu. Istraživanje prikaza smrti, ovisnosti te mentalnih i psihičkih poteškoća u filmu i serijama važno je i zbog mogućeg širenja predrasuda o navedenim pojavama u društvu.

Dodatno, na važnosti odgovornog i prikladnog prikazivanja samoubojstva u filmovima i serijama upozorava Svjetska zdravstvena organizacija (World Health Organization, WHO) koja 2019. godine izdaje priručnik „Prevenција samoubojstva: resurs za autore filma i ostale suradnike“. U predgovoru priručnika stoji kako je cilj maksimalizirati pozitivan utjecaj koji portretiranje samoubojstva može imati, dok se nastoji minimalizirati svaki mogući negativan utjecaj, posebice na one koji su ranjivi (WHO, 2019: 6). Ovaj priručnik upućuje na važnost načina prikazivanja samoubojstva i sličnih tema kroz filmske i druge medijske narative.

Iz medijskih prikaza smrti, ovisnosti te mentalnih i psihičkih poteškoća ne moraju nužno proizaći samo negativne posljedice u smislu širenja predrasuda te pojačavanja stigmatizacije. Stoga je važno najprije proučiti prikaze koji su dostupni u američkim i britanskim filmovima i serijama kako bi se upozorilo na nezadovoljavajuće prikaze, ali i istaknulo one pozitivne. Adekvatno informiranje javnosti, upoznavanje gledatelja sa znanstveno utemeljenim činjenicama pa konačno i poticanje na kritičko razmišljanje o određenim prikazima u filmovima i serijama može biti društveno korisno. Senzibiliziranje javnosti, ali i struke,

prijeko je potrebno kako bi se o smrti, ovisnostima te mentalnim i psihičkim poteškoćama moglo učiti i iz filmova i serija.

Narativne forme imaju mogućnost utjecanja na mišljenja gledatelja pa se putem filma i serija mogu potencijalno poboljšati mišljenja koja javnost ima o ovisnicima te osobama s mentalnim i psihičkim poteškoćama. Prikaz smrti ne mora biti eksplicitan i uznemirujući, a takvim adekvatnijim prikazom smrti moglo bi se utjecati i na razmišljanja o smrti koja proizlaze iz eksplicitnih prikaza smrti u filmu i serijama. Poželjne su i posljedice koje bi proizašle iz prikaza koji ne sugeriraju povezanost nasilnih zločina s likovima ovisnika ili likovima koji se nose s mentalnim ili psihičkim poteškoćama jer bi se tako izbjegla stigmatizacija ovisnika i ljudi čije je mentalno zdravlje narušeno.

Motivaciju za istraživanje ove teme pronalazim u društvu. Snažni dojmovi koje prikazi mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti ostavljaju na gledatelje često su predmet rasprave i potiču na razmišljanje o ovim i sličnim pojavama. Statistički podaci potvrđuju brojnost ljudi na koje se ovakvi prikazi odnose. Pronađeno je kako je 2017. godine od mentalnih i psihičkih poteškoća u koje se ubraja i konzumacija alkohola i droga patilo 792 milijuna ljudi u svijetu, što bi značilo kako od problema povezanih s mentalnim zdravljem pati otprilike jedna od deset osoba u svijetu (Ritchie i Roser, 2018).

2. Teorijski okvir

2.1. Mediji i publike: teorija kultivacije

Prema teoriji kultivacije (Gerbner i sur., 2002; Shrum, Burroughs i Rindfleisch, 2005) ono što je prikazano na televiziji može oblikovati ponašanje gledatelja. Kultivacija se odnosi na implikacije stabilnih, ponavljajućih, prodirućih i praktički neizbježnih uzoraka slika i ideologija koje televizija (posebice zabavno dramska fikcija) pruža (Shanahan i Morgan, 1999: 5). Temeljne ideje teorije kultivacije mogu se pak primijeniti i na film i na serije, a ne isključivo na sadržaj emitiran na televiziji.

Jednostavno objašnjenje za način na koji film posreduje mišljenja nudi Ljubiša Prica (2014) u svom radu gdje tvrdi kako to film čini putem slike i zvuka. „Pri tome ne tvrdim da je konstruirano značenje identično prvotno zamišljenom značenju, nego da adekvatnim razumijevanjem i interpretacijom ponekad možemo aproksimativno doprijeti do zamišljenog, namjeravanog značenja“ (Prica, 2014: 95). Dakle bitan i nezaobilazan faktor je gledatelj, koji konzumacijom medijskog sadržaja dolazi do mišljenja o pojavama koje su mu prezentirane.

Važno je dati gledatelju potrebne „alate“ za interpretaciju nekog sadržaja kako bi poruka koju gledatelj prima bila približno istovjetna namjeravanoj poruci. U ovom je radu taj alat znanje koje gledatelji mogu dobiti o načinu prikazivanja mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti kako bi potencijalno učili o navedenim pojavama te kako bi utjecaj na gledatelje proizašao iz spomenutih prikaza bio što korisniji.

Preko filma i serija može doći i do poistovjećivanja gledatelja s likovima u filmu i u serijama. Poistovjećivanje je predmetom istraživanja mnogih studija. Sestir i Green su primjerice istraživanjem došli do spoznaje kako pod uvjetima visoke identifikacije, sudionici u istraživanju trenutačno pokazuju povećanu aktivaciju koncepata o osobnosti proizašlih iz karakteristika koje utjelovljuje lik iz filma (2010: 272). Pritom je u istraživanju naglasak na medijskim konceptima i prenošenju tih koncepata u stvarni život gledatelja pri visokom stupnju identifikacije (Sestir i Green, 2010).

Važno je dakle uočiti, opisati i analizirati kako su određene ideje, koncepti i ponašanja prikazani u filmovima i serijama, zbog mogućeg poistovjećivanja gledatelja s likovima. U ovom je istraživanju ipak glavno pitanje kako je nešto prikazano a ne koje su moguće posljedice prikazanog na gledatelje.

2.2. Nov način praćenja filmova i serija

Bitno je nadalje ukazati na jedan od načina na koji gledatelji danas konzumiraju filmove i serije. S pojavom *streaming* platformi dolazi do mogućnosti nelinearnog praćenja televizijskog programa i neograničene konzumacije filmova i serija.

Internetska inačica Cambridge rječnika pojam *binge watching* definira kao gledanje više epizoda (odvojenih dijelova) televizijske serije ili programa, jedne za drugom (dictionary.cambridge.org, 2020). Tako se i u stručnu literaturu uvode pojmovi poput *binge watching-a* te se počinje proučavati mogući utjecaj takve korisničke prakse na gledatelje.

Katina Letrice Clarke istraživala je *binge watching* u svojoj studiji „Multivariate Relationships of Binge Watching-Drinking-Eating With Depression, Anxiety, and Stress in College Students“ (2019). U njezinom je istraživanju utvrđena povezanost *binge watching-a* s anksioznosti i stresom. Tako je *binge watching* češći kada studenti nisu u anksioznom stanju nego li kada jesu. Kada su studenti iz istraživanja bili pod većim stresom zamijećen je i porast *binge watching-a*. Značajna povezanost depresije i *binge watching-a* nije utvrđena u autoričinom istraživanju.

Autorica Azza Abdel-Azim Mohamed Ahmed istražuje moguću povezanost *binge watching-a* s depresijom i usamljenošću u svom radu „New era of TV-watching behavior: binge watching and its psychological effects“ (2017). Njezino je istraživanje utvrdilo povezanost *binge watching-a* s depresijom, dakle gledatelji koji prakticiraju *binge watching* su depresivniji. Ipak u istraživanju nije potvrđena značajna povezanost usamljenosti i *binge watching-a*.

Ovi radovi upozoravaju na važnost proučavanja načina na koji gledatelji konzumiraju medijski sadržaj, u ovom slučaju uglavnom serije. Zbog sveprisutnosti i lake dostupnosti filmova i serija gledatelji mogu neograničeno konzumirati takav medijski sadržaj pa je sukladno tome potrebno istražiti i prikaze sadržane u tim medijskim tekstovima.

Osim novih naslova koji su dostupni za gledanje na *streaming* platformama dolazi i do „oživljavanja“ serija koje su već emitirane na televiziji (Loock, 2017) što ne znači kako se televizija više ne gleda. Prema podacima The American Time Use Survey u 2018. godini Amerikanci gledali televiziju u prosjeku 2.8 sati dnevno (BLS, 2018).

Pomoću popularnih internetskih *streaming* platformi gledatelji imaju pristup uglavnom *mainstream* filmovima i serijama, najčešće američke ili britanske produkcije. Osim ovog načina konzumiranja filmova i serija, relevantno je i kino te televizija.

2.3. Definicije pojmova

Naslov ovog rada nagovještava bavljenje prikazom mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti. Pojam mentalnih poteškoća preklapa se s pojmom psihičkih poteškoća i pojmom ovisnosti. Sve tri pojave su usko povezane. Najprije treba razgraničiti, ako je to moguće, pojam mentalnih poteškoća s pojmom psihičkih poteškoća u odnosu na pojam mentalnog zdravlja.

„Kada govorimo o mentalnom zdravlju, tema često skrene ka psihičkim poremećajima i emocionalnim teškoćama poput depresije, anksioznih poremećaja ili ovisnosti, no mentalno zdravlje kao pojam označava puno više od samog odsustva psihičke bolesti“ pišu Perišić i Tomiša za Zagrebačko psihološko društvo (www.zgpd.hr, 2018).

Pojam mentalnog zdravlja je dakle sveobuhvatan. Na službenoj stranici Svjetske zdravstvene organizacije stoji kako je dobro mentalno zdravlje povezano s dobrim mentalnim i psihološkim stanjem (www.who.int, 2020). Pojmovi „mentalne poteškoće i psihičke poteškoće“ odabrani su u ovom radu kako bi objedinili spektar pojava koje su usko vezane uz pojam mentalnog zdravlja.

Cromby i suradnici tvrde kako pojam mentalne bolesti asocira na zdravlje u odnosu na bolest te medicinski karakter teme i mentalistički ili psihološki pristup temi (2013, 5-6). Implikacije koje proizlaze iz određene terminologije su snažne kao i osjećaji koje određena terminologija pobuđuje (Cromby i sur, 2013: 5-6). Stoga ne treba pojam „mentalne i psihičke bolesti“ koristiti olako. U ovom radu su korišteni termini „mentalne poteškoće“ i „psihičke poteškoće“ kako bi se nagovijestila tema istraživanja, ali opet zadržala distanca u odnosu na ustaljene načine imenovanja pojava usko vezanih za pojam mentalnog zdravlja. Izbjegavani su u ovom radu izrazi mentalna bolest i psihička bolest.

Pridjev „mentalni“ je definiran kao onaj „koji se odnosi na svijest i duh; duhovni, duševni“ i „koji se odnosi na intelektualne ili kognitivne procese“ (Anić i Goldstein, 2007: 375). Pridjev

„psihički“ izvedenica je iz riječi „psiha“ koja znači „ ukupnost duševnih osobina, duša“ (Anić i Goldstein, 2007: 475).

Do razlika dolazi i pri prevođenju nekih pojmova, primjerice pojma poteškoća. Moguće je koristiti i izraz problem, pa će u radu biti korišteni i pojmovi: problem, pojava i poteškoća. Engleska inačica naslova ovog diplomskog rada sadrži pojam „problem“ dok je u hrvatskoj inačici odabran pojam „poteškoća“ kako bi se nagovijestila priroda okolnosti s kojima se nose određeni likovi, ali zadržala distanca u odnosu na termin bolesti koji je izrazito asocijativan i suviše određujući.

Što se termina ovisnosti tiče, može se reći da je zastario. Kako tvrde iz Svjetske zdravstvene organizacije njihov stručni odbor je 1964. godine uveo pojam *dependence* kako bi se zamijenili pojmovi *addiction* i *habituation* (www.who.int, 2020). Riječ *dependence* na hrvatskom označava „zavisnost, ovisnost ili uvjetovanost“ kako pronalazim na stranicama Englesko-hrvatskog strukovnog rječnika pojmova iz područja molekularnih znanosti o životu (www.rjecnik.hmd-cms.hr, 2020). Stoga će u ovom radu ipak biti korišten pojam ovisnost.

Na službenim stranicama WHO-a stoji i kako je „ovisnički sindrom splet psiholoških, bihevioralnih i kognitivnih fenomena pri kojem korištenje substance ili reda supstanci zauzima prioritet nad drugim ponašanjima koja su imala veću vrijednost za individuu“ (www.who.int, 2020).

Navedena definicija sindroma ovisnosti (ICD-10) odnosi se na potrebu konzumiranja psihoaktivnih droga, alkohola i duhana (www.who.int, 2020). Analiza prikaza ovisnosti u filmu i u serijama bit će u ovom istraživanju ograničena na prikaz konzumacije droga i zloupotrebu lijekova, što ne znači da prikazi ovisnosti o ostalim supstancama nisu jednako pogodni za daljnje istraživanje.

2.4. Istraživanja prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti u filmu i u serijama

Što se tiče prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti, u filmu i u serijama, u stručnoj literaturi napisano je mnogo. Radovi korišteni u ovom istraživanju uglavnom tematiziraju mogući utjecaj medijskog prikaza pojava povezanih s mentalnim zdravljem i smrti na gledatelje. Tako je istražen prikaz smrti, ovisnosti, psihičkih i mentalnih poteškoća, psihičkog oboljenja ili nasilja te mogući utjecaj navedenih prikaza na gledatelje. Dosadašnja istraživanja, iako adekvatna i brojna, ostavljaju prostor za daljnje proučavanje problema. Potrebno je svakako istraživati i konkretan prikaz psihičkih i mentalnih poteškoća, ovisnosti i smrti u popularnim filmovima i serijama. Ovim putem bi se moglo doći do spoznaja o poruci koja se tim prikazima šalje gledateljima te o eventualnim posljedicama istih prikaza.

2.4.1. Mentalne i psihičke poteškoće u filmu i u serijama

Mentalno zdravlje tema je koju sve češće susrećemo u medijima. Masovni mediji se generalno smatraju najznačajnijim izvorom informiranja javnosti o mentalnim bolestima i psihijatrijskim poremećajima (Cloverdale i sur, 2001, prema Fletcher-Watson i sur, 2018: 351). Činjenica da gledatelji na neki način uče o mentalnim i psihičkim poteškoćama putem masovnih medija, razlog je za pridavanje pozornosti načinu na koji su one prikazane u filmu i serijama.

Zanimljiva je činjenica kako se u filmovima češće portretiraju likovi s psihičkim poteškoćama, u odnosu na bilo koju drugu kategoriju zdravstvenih poteškoća (Byrd i Elliott 1985, prema Livingston, 2004: 119). Može se stoga zaključiti kako su likovi s psihičkim poteškoćama često prikazani u filmovima.

O mogućoj prezastupljenosti žena ili muškaraca s mentalnim i psihičkim poteškoćama u filmovima i serijama teško je govoriti s obzirom na moguću ovisnost mentalnih oboljenja o spolu i pojedinoj dijagnozi. Tako na službenim stranicama Svjetske zdravstvene organizacije stoji kako liječnici lakše dijagnosticiraju depresiju u žena. Svjetska zdravstvena organizacija također naglašava kako su potrebna daljnja istraživanja na ovom području (www.who.int,

2020). Može se ipak reći, kako tvrdi Beth Disley u svom istraživanju (2016), da su žene s mentalnim oboljenjima u filmovima prikazane stereotipno.

Mentalno i psihički oboljeli likovi na televiziji često su portretirani kao počinioci nasilnih zločina (Diefenbach i West, 2007: 187). Takvim prikazom mentalno i psihički oboljelih, javnosti se sugerira da povezuju nasilje i zločin s mentalno i psihički oboljelim osobama. Asocijacije koje na sebe vežu prikazi mentalne i psihičke poteškoće su često negativne. Diefenbach i West tvrde kako je televizija kroz povijest prikazivala nasilne i negativne slike mentalne bolesti (2007: 187). Negativan način portretiranja likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama potvrđuje i niz prijašnjih istraživanja različitih autora (Signorielli, 1989; Noll-Zimmerman, 2003; Time to Change, 2006; Bullins, 2014 prema Disley, 2016: 3). Ostaje odgovoriti na pitanje dolazi li tako do stigmatizacije i širenja stereotipa o psihički i mentalno oboljelima kroz film i serije.

Što se stigmatizacije mentalno i psihički oboljelih kroz medije tiče, ona se može shvatiti kao međudjelovanje ignorancije, predrasuda i diskriminacije (Thornicroft i sur., 2007: 192). Putem filma i serija mogu se širiti i predrasude, stereotipi, dezinformacije ili zablude o mentalnim i psihičkim poteškoćama. Ne čudi stoga što su medijske reprezentacije često kritizirane zbog nerealističnog portretiranja psihičkih poremećaja, negativne stereotipne slike koju prikazuju i mitova koje perpetuiraju o mentalnim bolestima (Livingston, 2004: 124).

Takvi neprikladni i neodgovorni prikazi mentalnih i psihičkih poteškoća, u filmu i u serijama te u medijima općenito, izrazito su opasni. Stigmatiziranje oslabljuje žrtve, pojačava osjećaj otuđenja, čime nepovoljno utječe na tijek bolesti (Ivezić, 2006 prema Zlopaša, 2018: 10), stoga je važno uočiti prikaze koji mogu potaknuti stigmatiziranje mentalno i psihički oboljelih osoba. Stereotipi o ljudima s mentalnim bolestima kao opasnima i nekompetentnima reduciraju te individue na ništa drugo doli najpretjeranije, karikaturizirane verzije svojih dijagnoza (Beachum, 2010: 4).

Primjerice, autori istraživanja o prikazu autističnih likova u filmu i na televiziji tvrde kako zbog podudarnosti načina na koji su portretirani likovi s autizmom sa stvarnim dijagnostičkim kriterijima, takve reprezentacije autističnih likova imaju potencijalnu edukativnu vrijednost (Fletcher-Watson i sur, 2018: 352). Ipak autori nalaze i kako su prikazi autističnih likova često neadekvatni, neki su likovi tako prikazani kao izliječeni od autizma ili su prikazani kao imuni na posljedice koje autizam sa sobom nosi dok negdje u prikazima autističnih likova nije

jasno naznačeno da se radi o autizmu (Fletcher-Watson i sur, 2018: 352) pa iz istih prikaza ne proizlaze pozitivni utjecaji na gledatelje.

Popularni suvremeni filmovi i serije ipak ne moraju predstavljati samo izvor kritike bez želje za poboljšanjem trenutnog stanja u javnosti. Prikazi koje zapažamo u njima mogu se koristiti za informiranje gledatelja i poticanje kritičkog razmišljanja o temi na produktivan način. Filmovi i serije tako mogu poslužiti za osvještavanje gledatelja o mentalnom zdravlju.

Primjerice, istraživanje koje je provela Kathy Livingstone na studentima uključivalo je upoznavanje studenata sa znanstveno utemeljenim činjenicama o mentalnim i psihičkim bolestima te poticanje kritičkog razmišljanja kada su trebali analizirati film (Livingston, 2004). Autorica istraživanja tvrdi kako masovni mediji, posebice dugometražni filmovi, nude informacije o manjinama (Livingston, 2004: 124). U slučaju da te informacije nisu točne studenti mogu ispraviti svoje poglede učeći sagledavati kulturne artefakte kritički (Livingston, 2004: 124) pa se negativni prikazi mentalnih i psihičkih poteškoća mogu iskoristiti za učenje o mentalnim i psihičkim poteškoćama.

O mogućem pozitivnom utjecaju narativa na osvještavanje javnosti o mentalnim i psihičkim poteškoćama pišu i druge autorice i autori. Istraživanjem su Zexin Ma i Xiaoli Nan došle do spoznaje kako su narativi efektivniji u promicanju poželjnih stavova prema ljudima koji pate od mentalnih bolesti nego što su to nenarativne forme (Zexin i Xiaoli, 2018: 205).

Stoga ne treba odbaciti potencijalno pozitivne aspekte koji proizlaze iz kritičkog evaluiranja negativnih prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća u filmu i serijama. Korisnije je savjesno korištenje medijskih tekstova u osvještavanju gledatelja o problemu mentalnih i psihičkih poteškoća. Ako se gledateljima i javnosti prezentiraju i znanstveno utvrđene činjenice, ako im se daju potrebni alati i znanje za razumijevanje nečije mentalne i psihičke poteškoće, tek tada se može očekivati pozitivnija reakcija na prikaz mentalnih i psihičkih oboljenja u svim medijima, a ne samo u filmu i u serijama.

Ipak, neadekvatan i negativan prikaz mentalnih i psihičkih poteškoća unatoč obrazovanju i upoznavanju s činjenicama ostavlja trajne posljedice na stavove koji cirkuliraju u društvu. Negativni stavovi proizašli iz neadekvatni prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća u filmu i serijama ne mogu biti lako poboljšani. Čak i kada je gledateljima prikazan informativni isječak prije gledanja filma o nasilnom, mentalno bolesnom ubojici, oni i dalje izražavaju nenaklonjene stavove prema mentalnim bolestima (Wahl i Lefkowitz, 1989 prema Beachum,

2010: 11). Autorica je tako zaključila kako je utjecaj negativnih prikaza u filmovima trajan i otporan na korektivne informacije (Beachum, 2010: 11).

Ostaje dakle trajno istraživati prikaz mentalnih i psihičkih poteškoća u suvremenim filmovima i serijama kako bi se upozorilo na moguću neadekvatnost prikaza.

2.4.2. Ovisnost u filmu i u serijama

Prikaz ovisnosti se u okviru ovog istraživanja može proučavati zasebno dok se na ovisničko ponašanje može gledati i kao na pojavu usko vezanu uz mentalne i psihičke poteškoće. Svakako je ovisnost usko vezan pojam uz pojam mentalnog zdravlja pa će prikazu ovisnosti biti posvećena posebna pažnja u ovome radu. Prvi prikaz ovisnosti u filmu koji pronalazim datira iz 1906. godine, a riječ je o filmu izvornog naslova „Le Rêve d' un Fumeur d'Opium“ što bi na hrvatskom značilo „San pušača opiuma“, režirao je Victorin Jasset (Stevenson, 2000 prema Cape, 2003: 163). U tom kratkom, crno-bijelom, nijemom filmu prikazan je čovjek u odijelu kako puši opium. Nakon konzumacije opiuma čovjek se budi na drugoj lokaciji, u sobi sa stolom i slikom na zidu. Pritom su u filmu prisutni fantastični elementi. Predmeti u sobi nestaju, žena koja izlazi iz slike na zidu silazi u sobu, nestaje pa se opet pojavljuje u sobi, mjesec sa slike na zidu pretvara se u lice čovjeka, vrč sa stola pojavljuje se u slici na zidu i mjesec ispija pivo iz vrča. Ovi su fantastični elemnti prikazani vjerojatno kako bi se naglasilo djelovanje opiuma na muškarca koji ga je konzumirao.

O prikazu ovisnosti u filmu i u serijama danas svakako treba konzultirati postojeću literaturu. Uglavnom se smatra kako je ovisnost u filmu prikazana u službi priče, likova i simboličkog sadržaja slika, drugim riječima ovisnost je uglavnom element narativnosti i direktne reprezentacije (Varpu, 2017: 106). *Hollywood* koristi prikaz likova ovisnika kako bi potaknuo strah kod publike i stvorio lik stalno prisutnog negativca u društvu (Brown, 2009: 176). Likovi ovisnika su također u *Hollywoodskim* filmovima prikazani kao opasni i narcisoidni, a izliječeni ovisnici su prikazani kao heroji (Brown, 2009: 175-177).

Prikazi ovisnika u filmu ostvareni su kroz nekoliko kategorija. Likovi ovisnici se prikazuju kao: tragični heroji, buntovni slobodni duhovi, demonizirani ovisnici ili manijakalne ubojice i/ili kao humoristični ili komični korisnici (Cape, 2003: 167-168).

Prikaz ovisnosti u filmu i u serijama postaje uobičajen pa gledatelji koji inače nemaju kontakt s ovisnicima te nisu sami ovisnici tako uče o ovisničkom ponašanju. Od velike je važnosti istražiti kakav je prikaz ovisnosti u filmu i u serijama jer putem prikaza ovisnosti gledatelji stvaraju mišljenja o ovisničkom ponašanju. Kroz prikaz ovisnika, zloupotrebe supstanci, ustanova za liječenje i iskustva oporavka, filmovi pomažu stvoriti kod publike društveno shvaćanje ovisnosti (Hersey, 2005: 467) pri čemu se govori o filmovima koji prikazuju oporavak od ovisnosti. Također su Hollywoodski filmovi dobar izvor materijala za dobivanje uvida u različite tipove mišljenja o ovisnosti (Sulkunen, 2007: 545).

Curt Hersey tvrdi kako filmovi nisu „čarobni metak“ (eng. *magic bullet*) i nemaju moć da trenutačno izmijene percepcije i vjerovanja javnosti, ali ipak Hollywood kao dio kulturne industrije sudjeluje u učenju pojedinaca o samima sebi (2005: 469). Hersey također navodi kako prikazi ovisnosti u filmu mogu utjecati na društvo, a jedan od tih utjecaja je i širenje stigmatizacije (2005: 469). Stoga postojeća mišljenja o ovisnosti u društvu treba proučavati, a kontinuirano raditi na širenju senzibilizacije javnosti i gledateljstva o ovisnostima i uz pomoć filmova i serija.

Rad Davea Boothroyda iz 2013. godine proučava kontinuum između fenomena heroina te slika pomoću kojih se heroin obično reprezentira. Bilo da, dragi čitatelju, izdvojiš petnaest minuta kako bi našao venu, gledao „junkieja“ kako se „fiksa“ u uličici, ili gledao film o heroinu, drukčije si ali opet na jednak način uronjen u kulturu heroina (Boothroyd, 2013: 20). Pritom je naglasak u Boothroydovom radu na ikoničnosti heroina u filmu, uz zaključak kako film o ovisnostima daje gledateljima realističnu sliku o ovisnosti.

Pekka Sulkunen ipak u svom radu tvrdi kako se pri prikazivanju ovisnosti u filmu očito radi o indirektnom konstruiranju narativa o ovisnosti, što znači da su prikazi ovisnosti interpretacije reakcija ovisnika, a ne direktne reprezentacije doživljaja ovisnosti (2007: 545). Stoga je važan faktor pri prikazivanju ovisnosti u filmu i serijama svakako i autor filma ili serije o kome ovisi način na koji će ovisnost i ovisničko ponašanje biti prezentirano.

Osim prikaza same ovisnosti i ovisničkog ponašanja, važan je dio prikaza ovisnosti i prikaz oporavka ili izlječenja od ovisnosti. Filmovi su dio procesa učenja o ovisnosti, a filmsko platno može biti jedno od nekoliko mjesta gdje ovisnici mogu vidjeti svoje filmske dvojnike kako dobivaju pomoć (Hersey, 2005: 469). Stoga filmovi i serije koji prikazuju oporavak ili liječenje ovisnika nisu izvor znanja samo za gledatelje koji uče o ovisnosti već i za same ovisnike koji kroz medijski sadržaj mogu dobiti neku vrstu nade u oporavak.

Treba naglasiti kako pri prikazivanju likova ovisnika i ovisnica u filmu i u serijama postoji razlika. Kako tvrdi Curt Hersey (2005: 482) reprezentacija nekih žena ovisnika se moguće poboljšala, ali filmovi i dalje sadrže seksističke pretpostavke u svojim podtekstovima. Tako likovi žena ovisnica zahtijevaju opravdanja za konzumiranje supstanci te su opterećene emocionalnim i drugim problemima u obitelji s kojima se likovi ovisnika uglavnom ne suočavaju (Hersey, 2005: 482). Prikaz oporavka ovisnika i ovisnica ne bi trebao implicirati dodatne poteškoće u slučaju želje za izlječenjem ako se radi o ženi.

Istraživanje istog autora dokazuje i kako je različito prikazan i oporavak ovisnika i ovisnica u odnosu na njihov imovinski status i socijalnu pozadinu (Hersey, 2005). Također se u Hollywoodskim filmovima prema Herseyu uopće ne prikazuju te se negativno stereotipiziraju ovisnici koji nisu bijelci i koji ne pripadaju srednjoj klasi (Hersey, 2005: 477). Ali se filmtvorci često odlučuju fokusirati na likove iz srednjeg sloja društva kako bi potkopali kulturološke stereotipe o onima koji zloupotrebljavaju droge (Hersey, 2005: 478).

Vraćajući se na prikaz oporavka i liječenja od ovisnosti može se reći kako je isti bitan zbog upoznavanja gledatelja s opasnostima takvog ponašanja. Ovisnost je raširen problem u društvu, a oporavak kakav je prikazan u filmu i u serijama ne podudara se nužno s oporavkom u stvarnom životu. Čak i najoptimističnija istraživanja pokazuju kako se najmanje pedeset posto ljudi koji su se liječili vratili ovisničkom ponašanju unutar prvih par godina nakon otpuštanja s liječenja; posrnuli likovi su reprezentativni, a ne atipični (Hersey, 2005: 284). U filmovima koje je Curt Hersey istraživao postotak izlječenja je za glavne likove iznosio čak sto posto (Hersey, 2005: 284). I ovakav naizgled optimističan način prikazivanja izlječenja diskutabilan je s obzirom na poruku koja se tim putem šalje ovisnicima i ostalim gledateljima.

Treba spomenuti i kako autori prilikom prikazivanja ovisnosti u filmu često koriste ovisnost kao simbol. Ne treba stoga svaki prikaz ovisnosti shvaćati doslovno već metaforički i u odnosu na cjelokupan medijski tekst. Zanimljiv je i element tajnovitosti, gdje je gledatelj upoznat s korištenjem određene supstance dok likovi u filmu ili seriji nisu svjesni kako lik ovisnika konzumira supstancu jer ovisnik skriva svoju ovisnost. Tajna je dominantan element pri portretiranju ovisnosti (Sulkunen, 2007: 12).

Prikaz ovisnosti u filmu i u serijama može biti i naizgled pozitivan, iako posljedice takvog prikazivanja nisu nužno pozitivne. Preko prikaza rekreacijskog korištenja droga često se artikuliraju vrijednosti poput kompetencije, individualnosti, oslobođenosti od konvencija ili drugi osjećaji superiornosti likova koji koriste droge *vis-à-vis* „običnog društva“ (Sulkunen,

2007: 545). Ovakvom prikazu ovisnosti u filmu i u serijama treba pristupati s kritičke distance te procijeniti nanosi li on štetu u smislu širenja stavova o ovisničkom ponašanju kao poželjnom.

Najvažnije je, kao i kod prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća, gledatelje upoznati sa što je više korisnih informacija moguće kako bi se moglo očekivati napredak u smislu smanjenja širenja stigmatizacije ovisnika.

2.4.3. Smrt u filmu i u serijama

O prikazu smrti u filmu i u serijama može se napisati, i već je napisano, zaista mnogo, a teorijski pristupi temi smrti su razni. Pritom se uz niz teorija iz područja sociologije, komunikologije, antropologije, semiotike, semantike i medicine smrti često pristupa i s pozicije tanatologije. Tanatologija između ostalog „promišlja i nastoji objasniti fizičku i simboličku fenomenologiju procesa i doživljaja umiranja“ (Sviličić, 2019: 11).

O smrti u filmu stoji:

„Fluidna neuhvatljivost smrti svojom kvalitativnošću dematerijaliziranja i dezintegriranja života te ujedno inicijacijske regeneracije u novim, neznanim svjetovima i nepoznatim sferama i obličjima egzistencije, kao kvintesencijalni ekvivalent žanrovima koji se bave nadstvarnim (horor, mystery) te motivima mračnih, graničnih stanja ljudske psihe (noir) – bilo umnih zatvora (obmana, ludila, halucinacija, stresa...) iniciranih protuprirodnim postupcima (ubojstvo, samoubojstvo, incest...), bilo pak nutarnjih eksternalizacija kroz miljee (ludnica, omnioznih kuća, sirotišta... – mahom usudno kobnih paklova bez izlaza) – biva trajnom tjeskobnom metaforom i kao tava idealna za proučavanje i nadopunu teme,, (Marić, 2019: 129).

Kao i prikaz tema vezanih uz mentalno zdravlje i ovisnost u filmu i u serijama, tako i prikaz smrti objedinjuje niz specifičnih ponašanja i pojava. Prema istraživanju koje su proveli Schultz i Huet (2000), u popularnim i nagrađivanim američkim filmovima sekvence povezane s prikazom smrti pojavljuju se svakih 7-8 minuta . Autori zaključuju kako su prikazi smrti poprilično prisutni u filmu te kako je smrt jedan od najuobičajenijih elemenata u sadržaju filma te da su sve dobne skupine gledatelja izložene sličnim razinama nasilne i senzacionalistički prikazane smrti (Ibid.: 146).

O pretjeranoj zastupljenosti prikaza smrti u filmu teško je polemizirati zbog neizbježne pojavnosti smrti i u stvarnom životu. Ipak zbog učestalosti prikaza smrti u filmu i u serijama svakako je korisno istražiti i kako je prikazana smrt, a ne samo koliko je često smrt prikazana.

Ne čudi stoga što istraživanje Gutierrez i suradnika nalazi kako djeca uče o smrti preko televizije i filmova. 67% roditelja odgovorilo je kako su ih djeca ispitivala o smrti prikazanoj u medijima, najčešće u knjigama i filmovima (prema Longbottom i Slaughter, 2018: 4). Tako autorice tvrde da rezultati prijašnjih istraživanja upućuju na činjenicu kako su medijski prikazi smrti važni jednako kao i izravno iskustvo proizašlo iz suočavanja djece sa smrću u stvarnom životu (Ibid.).

Zbog učinka prikaza smrti u filmu i serijama na poimanje koncepta smrti važno je istražiti pojave vezena uz smrt i njihove prikaze. Prilikom analize prikaza smrti u filmu i u serijama moguće je tako razlikovati prikaze samoubojstva i ubojstva. Predmetom analize će u ovom istraživanju biti prikaz smrti općenito, odnosno način na koji je prikazano umiranje. Također će biti analizirani prikazi čina samoubojstva i ubojstva.

O samoubojstvu stoji kako su ljudi koji počine samoubojstvo često opisani kao mentalno bolesni (Stratton, 2018: 21). Stoga možda nije jednostavno precizno razgraničiti prikaze ubojstva i samoubojstva od prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća jer zasigurno dolazi do nekih preklapanja. Ipak u ovom će se istraživanju pokušati što preciznije odvojiti pojedinačne prikaze, a ako do preklapanja između prikaza dođe tako će biti i naznačeno.

Dalje, film i televizija smrt prikazuju na stiliziran način (Stratton, 2018: 7). Zbog manje izloženosti smrti u stvarnom životu dolazi do ovakvog načina prikazivanja smrti u medijskom tekstu. Ukratko, uklonivši stvarnu, prirodnu smrt iz životnih iskustava dolazi do fascinacije s nasilnom smrću i posljedične proliferacije reprezentacije (Stratton, 2018: 7). Takav je slučaj s eksplicitnim ili nasilnim medijskim slikama smrti u medijima. Samoubojstvo po Strattonu ima najjaču simboličku moć od svih nasilnih smrti (Stratton, 2018: 21). Važno je dalje istražiti kakav je općenito prikaz smrti u suvremenim filmovima i serijama i kada on nije nužno nasilan, primjerice u slučaju prirodne smrti.

Prikaz smrti u filmu i u serijama ne mora imati isključivo negativne posljedice. Čini se da značajni filmovi publici daju sredstva za nošenje s idejom smrtnosti, posebice kada film kombinira razmišljanja o smislu života s porukama o snazi života (Rieger i Hofer, 2017: 18). Ipak, autori istraživanja dolaze i do spoznaje kako se u slučaju smrti protagonista u filmu

gledatelje podsjeća na vlastitu smrtnost te se tako umanjuje mogućnost ublažavanja anksioznosti proizašle iz gledanja filma (Rieger i Hofer, 2017). Tako reakcije gledatelja mogu biti različite ovisno o načinu na koji je smrt prikazana u filmu ili seriji.

Ipak, unatoč tehničkom doprinosu kina pri kulturološkom „nadvladavanju“ smrti, narativno kino često uključuje smrt kao ključni element za radnju ili alat te donosi kulturološki sankcionirane okvire za shvaćanje iskustva koje je neizbježno, ali i nemoguće za proživljavanje (Sullivan i Greenberg, 2013: 3). Stoga prikaz smrti u filmu i u serijama može biti korišten isključivo u službi naracije i kao takav treba biti sagledan kao element vrijedan istraživanja.

Analizom prikaza smrti u filmu i u serijama može se doći do spoznaja o fenomenu do kojih se drugim metodama možda i ne bi moglo doći. Pri tome treba uzeti u obzir da prikaz smrti u filmovima i serijama često ima i metaforičko značenje te se kao ni prikaz mentalnih i psihičkih poteškoća ni ovisnosti ne bi trebao shvaćati bez iznimki i doslovno.

3. Opis istraživanja

3.1. Ciljevi istraživanja

Cilj ovog istraživanja je saznati na koji su način prikazane mentalne i psihičke poteškoće, ovisnost i smrt u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama kako bi se proširila svjesnost o mogućim posljedicama takvih medijskih reprezentacija. Širenjem svjesnosti o načinu prikazivanja navedenih pojava u suvremenim američkim filmovima i serijama može se upozoriti na neadekvatnost prikaza. Cilj je ovog istraživanja potaknuti na odgovornije prikazivanje mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti u filmu i serijama kao i na odgovornije konzumiranje medijskih sadržaja koji takve prikaze sadrže. Cilj ovog istraživanja je dati doprinos u smislu uvida u prikaz mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama.

Zadatak je utvrditi kako su navedene pojave prikazane u odabranim suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama. Pritom je istraživani prikaz okoline i obitelji likova s

mentalnim i psihičkim poteškoćama i ovisnika. Također je istraživana i prikaz okoline lika u trenutku smrti lika.

3.2. Istraživačka pitanja

Istraživačka su pitanja polazišna točka u ovom istraživanju, a formulirana su na način da se odgovorima na njih pokušava spoznati kako su prikazane mentalne i psihičke poteškoće, ovisnost i smrt u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama. Neka od istraživačkih pitanja zatim su podijeljena u potkategorije koje olakšavaju analizu narativa i interpretaciju rezultata analize narativa.

1. Kako su prikazani likovi s mentalnim i psihičkim poteškoćama?
2. Na koji su način negativno prikazani likovi s mentalnim i psihičkim poteškoćama?
(a) kao ubojice; b) kao potencijalno opasni; c) kao ovisnici; d) kao samoubojice; e) kao marginalizirani)
3. Na koji su način pozitivno prikazani likovi s mentalnim i psihičkim poteškoćama?
(a) ohrabruju jedni druge; b) pomažu jedni drugima)
4. Kako su prikazane obitelji likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama?
5. Kako je prikazana okolina likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama?
6. Na koji su način negativno prikazani likovi ovisnici?
(a) kao likovi u koje se ne može imati povjerenja; b) kao likovi koji skrivaju svoju ovisnost)
7. Na koji su način pozitivno (kao duhoviti) prikazani likovi ovisnici?
8. Kako je naglašen trenutak konzumacije droga?
9. Kako su prikazane obitelji ovisnika?
10. Kako je prikazana okolina ovisnika?
11. Kako je prikazana smrt?

12. Kako je smrt prikazana u odnosu na različite događaje i ponašanja?

(a) smrt kao posljedica ovisnosti; b) smrt kao posljedica nasilja; c) samoubojstvo; d) smrt kao pitanje časti)

13. Kako je prikazana okolina u trenutku smrti lika?

14. Je li smrt prikazana teatralno i s pretjerivanjem?

15. Kako se naglašava trenutak smrti?

16. Kakav je prikaz smrti na trivijaliziran način?

17. Kakav je prikaz prirodne smrti?

3.3. Metodološki okvir

3.3.1. Metoda istraživanja

Metoda istraživanja koja je odabrana u ovome radu je analiza narativa. Narativ je definiran kao lanac događaja u uzročno-posljedičnoj vezi koji se odvijaju u vremenu i prostoru (Bordwell i Thompson, 1990: 55, prema Gillespie i Toynbee, 2006: 81). Film i serije su dakle narativi, jednako kao što su to zasebne epizode u serijama ili sekvence u filmovima i serijama.

Treba naglasiti i kako se pojam narativ ne odnosi samo na film i serije, već i na priče iz usmene predaje, šale, glazbene spotove, video igre, pjesme, reklame, stripove i još mnogo toga što ljude svakodnevno okružuje. S obzirom na to da je pojam narativa prilično širok tako je i analiza narativa sveobuhvatan pojam.

Uloga gledatelja ili slušatelja, jednostavno rečeno primatelja, pri razumijevanju nekog narativa je velika. Tako strukturu narativa čine priča i fabula, kako tvrdi Marie Gillespie (2006: 89). Priča se odnosi na sve ono što je predstavljeno, ono vidljivo i nevidljivo, sve ono što primatelj sam zaključuje kako bi popunio praznine koje neprikazani događaji ostavljaju u suodnosu s prikazanim događajima. Fabula se odnosi na sve ono što je primateljima direktno predstavljeno kroz narativ, te kojim su redosljedom primatelju događaji predstavljeni (Gillespie i Toynbee, 2006: 89-91).

Osim priče i fabule, za analizu narativa važni su i vrijeme i prostor. Razlikuju se pritom vrijeme priče i vrijeme fabule. Vremenom priče smatra se period koji priča obuhvaća, dakle sve ono vrijeme koje protječe dok se događaji u priči prikazuju. Vrijeme fabule je ono koje obuhvaća stvarni period koji se od prvog do zadnjeg prikazanog događaja zbio. Važno je istaknuti i pojam *screen time* koji se odnosi vrijeme koje je primatelju potrebno za konzumiranje narativa (Gillespie i Toynbee, 2006: 93-95).

Prostor, kako je prikazan i način na koji ga likovi ispunjavaju te se u njemu kreću je također bitan. *Mise-en-scène* ili mizanscena odnosi se na korištenje svjetla, boja, odjeće, rekvizita, uređenja prostora ali i organizaciju glumaca i predmeta, stila glume uz različite tehnike kontroliranja kamere i onoga što kamera prikazuje (Gibbs, 2003: 5).

Iako kompleksan, narativ je pogodan za istraživanje. Pritom je primatelj medijskog teksta nezaobilazan element jer tumači narativ stvaranjem pretpostavki i popunjavajući tako praznine koje nastaju kroz priču. Popuniti praznine nužno je za primatelja jer tako poima narativ u cjelini. Uzročno-posljedični logički niz događaja prikazanih u filmu ili seriji stoga ostaje nenarušen.

3.3.2. Uzorak

Uzorak u ovom istraživanju je namjeran, a čine ga sekvence iz četiri odabrana filma i četiri odabrane serije. Dakle analizirane su sekvence iz ukupno osam naslova.

Uzorak predstavljaju filmovi i serije američke i britanske produkcije, točnije samo je jedan film britanske produkcije (*Transpotting*). Najstariji film analiziran u ovom istraživanju snimljen je 1996. godine dok se nastavci nekih serija koje sam analizirala još uvijek snimaju. Kroz analizu je dakle obuhvaćen period od 24 godine. Filmovi i serije odabrani su zbog prikazivanja pojava koje istražujem. Svaki film ili serija sadrže barem jedan, a neki i više prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti ili smrti. Većina filmova i serija odabranih za ovo istraživanje ima, uz elemente ostalih žanrova, elemente drame. Ipak filmovi i serije nisu odabrani po kriteriju žanra.

Neki od naslova odabranih za analizu u ovom istraživanju bili su dostupni u kinu (filmovi), neki se emitiraju na televiziji ili su bili emitirani na televiziji (filmovi i serije) a svima im se najjednostavnije može pristupiti putem internetskih *streaming* platformi.

Analizirane su sekvence iz filmova: *Trainspotting* (1996), *Girl, Interrupted* (1999), *Kill Bill: Volume 1* (2003) i *Joker* (2019). Serije iz kojih su analizirane odabrane sekvence su: *Breaking bad* emitirana u razdoblju od 2008. godine do 2013. godine, *Game of Thrones* emitirana u razdoblju od 2011. godine do 2019. godine, *The Sinner* emitirana od 2017. godine do danas i *Euphoria* emitirana od 2019. godine do danas.

Važno je navesti u kojim se epizodama kojih sezona pojavljuju sekvence odabrane za analizu kao i godine kada su epizode emitirane. Za sekvencu iz serije *Breaking bad*: sezona druga epizoda dvanaesta (2009). Za sekvencu iz serije *Game of Thrones*: sezona peta epizoda deseta (2015). Za sekvencu iz serije *The Sinner*: sezona prva epizoda prva (2017). Za sekvencu iz serije *Euphoria*: sezona prva epizoda prva (2019).

3.3.2.1. Kratki sadržaji filmova

Trainspotting (1996., redatelj: Danny Boyle)

Radnja filma prati događaje u životu ovisnika Marka Rentona. Gledatelji upoznaju i Markove prijatelje, obitelj i okolinu u predgrađu Edinburgha. Na početku filma prikazani su glavni lik, Mark Renton i njegov prijatelj Spud kako bježe od zaštitara koji ih lovi kroz grad. Već u prvim kadrovima Mark koji je narator, ispriča svoju životnu filozofiju koja se sastoji od nonkonformističkih uvjerenja. Mark kaže kako nije odabrao uobičajeni obiteljski život, siguran posao i konzumerističko ponašanje već je odabrao život ovisnika o heroinu. Dalje je u filmu prikazan način na koji Mark provodi svoje vrijeme drogirajući se. Mark se upušta u krađe dok ne završi na sudu s prijateljem i ne dobije uvjetnu kaznu. Prije suđenja Mark je ušao u program odvikavanja metadonom, ali sada ipak posrće i odlazi dileru po heroin. Zatim završi u bolnici zbog predoziranja pa po njega dolaze roditelji koji ga zaključavaju u sobu kako bi se odviknuo. Mark se kasnije zapošljava kao agent za nekretnine u Londonu, i odlučuje prestati konzumirati heroin. Ipak, s prijateljima sklapa poslovni dogovor s dvojicom prijatelja i sam provjerava kvalitetu heroina koji trebaju prodati tako što si ga ubrizga u ruku.. Nakon prodaje heroina muškarci odlaze u pub proslaviti zaradu, a Mark predlaže prijatelju

koji je izašao iz zatvora da ukradu novac i pobjegnu od druge dvojice. U pubu izbije tučnjava i Mark shvaća da mora pobjeći od svih. Jutro nakon Mark se budi u hotelskoj sobi s prijateljima, uzima novac i odlazi. Prijatelj koji je izašao iz zatvora ga vidi, ali ništa ne kaže. Nakon što muškarci shvate kako ih je Mark prevario, jedan se naljuti i uništi hotelsku sobu te po njega dolazi policija. Mark odlazi i obećava sam sebi kako će voditi normalan, tradicionalan život o kojem je pričao na početku filma.

Girl, Interrupted (1999., redatelj: James Mangold)

Film počinje razgovorom glavne junakinje Susann s terapeutom. Zatim Susann svojevrijedno na prijedlog terapeuta odlazi u psihijatrijsku ustanovu kako bi se oporavila. Kroz razgovor s terapeutom saznaje se kako je Susann pokušala samoubojstvo s bocom votke i kutijom aspirina, kako ima čudna razmišljanja i glasove u glavi. Djevojka smještena s njom u sobi je kompulzivna lažljivica, druga djevojka boluje od anoreksije, sljedeća je spalila vlastito lice kada je bila dijete, a sljedeća djevojka boluje od bulimije. Susann odlazi na razgovore kod psihijatra te pije lijekove koje joj svakodnevno daju sestre. Zatim se u ustanovu vraća već odbjegli Lisa koja je sociopat. Nasilno napada Susannu čim se upoznaju, ali se kasnije sprijatelje. Jednom prilikom glavna sestra vodi žene iz ustanove u grad na sladoled gdje sreću ženu profesora s kojim je Susanna spavala, a Lisa Susannu obrani od profesorove žene. Susannin psihijatar utvrdi kako Susanna boluje od graničnog poremećaja ličnosti. Susanni u posjet dolazi muškarac s kojim je prije bila u vezi te joj predlaže da pobjegne s njim što ona odbija. Nakon što se Lisa ne vrati s pregleda, Susanna pada u depresiju te se prepire s glavnom sestrom Valerie. Zatim Lisa i Susanna pobjegnu iz ustanove i posjete djevojku Daisy, koja je u međuvremenu puštena iz ustanove. Lisino ponašanje Daisy natjera na samoubojstvo. Lisa bježi, a Susanna čeka policiju te se vrati u ustanovu. Lisa se vrati u ustanovu, a doktori ju smjeste u izolaciju. Susanna saznaje kako uskoro izlazi iz ustanove, a Lisa ukrade njezin dnevnik i pročita sve drugim ženama koje se liječe u ustanovi. Dolazi do konflikta, ali sljedećeg jutra Susanna ipak odlazi nakon što se oprostila s Lisom koja je u trenutku rastanka zavezana za bolnički krevet. Susanna se pozdravlja i s glavnom sestrom Valerie s kojom je prethodno izgledila odnose i napušta ustanovu.

Kill Bill: Volume 1 (2003., redatelj: Quentin Tarantino)

Na početku filma prikazana je Beatrix, protagonistica filma, u crkvi, odjevena u vjenčanicu. Prekrivena je krvlju, leži na podu i kaže muškarcu, Billu prije nego što ju on upuca u glavu kako je dijete koje nosi njegovo. Sljedeća sekvenca predstavlja prvo poglavlje i prikazuje Beatrix kako dolazi kod Vernite Green, ulazi u borbu s njom te ju ubija. Zatim se retrospektivno, četiri godine ranije, prikazuju policajci kako istražuju nesreću u crkvi. Beatrix bude odvedena u bolnicu gdje leži u komi. U bolnici žena prerušena u medicinsku sestru pokušava ubiti Beatrix, ali to ne učini jer ju nazove muškarac, vjerojatno Bill, koji to zabrani. Četiri godine nakon, Beatrix se budi iz kome prisjećajući se trenutka kada je upucana i primijeti kako nije više trudna. U sobu ulazi muškarac koji je platio zaposleniku u bolnici kako bi silovao Beatrix. Beatrix se obrani i pobjegne. Treće poglavlje započinje anime crtanim filmom koji prikazuje odrastanje O-Ren Ishii, ubojstvo njezinih roditelja i O-Ren Ishii kao ubojicu. U međuvremenu Beatrix leti za Okinawu. U četvrtom poglavlju traži muškarca koji će joj izraditi oružje. Muškarac pristaje izraditi oružje te ga nakon mjesec dana daje Beatrix. U petom poglavlju najprije je prikazana O-Ren Ishii koja je sada vođa klana. Beatrix dolazi u Tokyo i uočava jednu od suradnica O-Ren Ishii te se prisjeća kao je suradnica mirno razgovarala na mobitel dok se odvijao masakr u crkvi. O-Ren Ishii i njezini suradnici odlaze u privatnu sobu dok Beatrix promatra događanja u baru. Zatim se Beatrix pokaže, a O-Ren Ishii i suradnici se spuste u bar. Osoblje i gosti pobjegnu. Borba otpočne, a Beatrix ubija i odsijeca udove napadača. O-Ren Ishii i Beatrix se bore mačevima, Beatrix ubija O-Ren Ishii kada joj odsiječe dio lubanje. Zatim Beatrix muči suradnicu kako bi joj odala informacije o Billu. Beatrix suradnicu ostavi u bolnici nakon čega suradnica odlazi k Billu. Bill upita suradnicu je li Beatrix svjesna kako joj je dijete živo.

Joker (2019., redatelj: Todd Phillips)

Na početku filma prikazan je glavni lik Joker koji radi kao klaun na ulici. Kasnije Joker dobije otkaz jer mu prilikom posjeta djeci u bolnici ispadne pištolj na pod. Joker živi s majkom o kojoj brine, oni zajedno gledaju komičarsku emisiju, a Joker zamišlja kako gostuje u emisiji. Joker posjećuje terapeuticu i saznaje se kako ne može kontrolirati smijeh. Joker prati susjedu iz zgrade u koju je zaljubljen, ali se susjeda naizgled ne naljuti na Jokera već s njim započinje vezu, za koju se na kraju filma ispostavi kako je plod Jokerove mašte. Joker nastupa kao komičar u jednom lokalnu, a susjeda ga bodri iz publike. Kasnije snimka tog nastupa dospije u

televizijsku emisiju koju Joker prati. Nakon što dobije otkaz, Joker ubije trojicu muškaraca u podzemnoj željeznici. Vijesti o ubojstvu se prošire, a na televiziji se oglasi i bivši poslodavac Jokerove majke. Pregledavajući majčina pisma bivšem poslodavcu Joker saznaje kako bi poslodavac mogao biti njegov otac te kako je usvojen, Joker zatim saznaje kako mu bivši poslodavac njegove majke nije otac. Policajci ispituju Jokera o ubojstvima u podzemnoj željeznici. Jokerova majka dopijeva u bolnicu Joker uzrujan zbog informacija koje pronalazi u arhivu uguši majku. Saznaje se i kako je majka maltretirala Jokera sa svojim partnerom. Kasnije Jokera nazovu iz emisije i on pristaje gostovati. Joker se zatim priprema za nastup u komičarskoj emisiji kada mu u stan dođu dvojica bivših kolega s posla. Jednog Joker ubija, a drugog pusti da pobjegne. Zatim se spremi za nastup, izlazi na ulicu, a policajci ga love. Joker dolazi na televiziju i traži voditelja da ga predstavi kao Jokera. Zatim u eteru ubija voditelja. Joker izlazi na ulicu gdje su protesti u tijeku, policija ga privodi, ali ga prosvjednici prerušeni u klaune oslobađaju. Na kraju filma je Joker prikazan zatvoren u instituciji gdje nakon razgovora s terapeuticom izlazi ostavljajući za sobom krvave otiske stopala dok ga nadzornici love.

3.3.2.2. Kratki sadržaji epizoda

Breaking bad (2009., redatelj: Colin Bucksey), sezona 2, epizoda 12: „Phoenix“

Epizoda započinje tako da glavni lik Walter saznaje kako je postao otac. Walter dolazi u bolnicu pa se vraća kući po ženinu torbu i skriva svoju torbu s novcem. U stanu Walterovog suradnika Jesseja, Jesse i Jane se bude nakon što su prijašnju večer konzumirali heroin. Walterova žena nakon poroda najavi kako će se ubrzo vratiti na posao. Walter zatim tek rođenoj djevojčici pokazuje sav novac koji je zaradio i sakrio u garaži. Jesse dolazi Walteru na posao u školu i traži svoj dio novca koju mu Walter odbija dati dok Jessie ne dokaže kako je prestao konzumirati droge. Jesse i Jane se nastavljaju drogirati pa po Jane dolazi otac koji ju moli da ode na odvikavanje. Jane obećava kako će na odvikavanje otići sutra. Jane nazove Waltera i prijeteći mu te zahtijeva Jessejev dio novca. Walter pod isprikom kupovine pelena za dijete odlazi k Jesseju i predaje novac Jane. Par se dogovori kako će prestati s drogiranjem i kako će pomoću novca otići na Novi Zeland. Walter odlazi do bara gdje razgovara s Janeinim ocem ne poznajući ga. Kasnije Walter odlazi do Jesseja i Jane. Par spava, a Walter pokušava probuditi Jesseja pa prevrne Jane s boka na leđa i ona se uguši.

Game of Thrones (2015., redatelj: David Nutter), sezona 5, epizoda 10: „Mother's Mercy“

Epizoda prikazuje više usporednih fabula, a ovdje je dan pregled vezan uz lik Johna Snowa koji na kraju ove epizode umre. John Snow, jedan od glavnih likova u seriji, na početku epizode priča s prijateljem Samom. John i Sam nalaze se na zidu gdje im je zadatak spriječiti prodor neprijatelja u carstvo. Sam najavljuje svoj odlazak kako bi zaštitio svoju partnericu i njezino dijete. Sam i John se zatim rastaju. John zatim raspravlja o uključivanju jednog plemena u borbu protiv zajedničkog neprijatelja protiveći se tome. Kada padne noć John čita, a u sobu uđe dječak koji donosi vijesti o Johnovom ujaku. John prati dječaka i izađe, a dočekaju ga ostali članovi obrane s križem zabijenim u snijeg na kojem piše izdajica. Zatim ga svaki član ubode izgovarajući „for the Watch“. Na kraju mu ubod zadaje i dječak, a John umire.

The Sinner (2017., redatelj: Antonio Campos), sezona 1, epizoda 1: „Part I“

Uvodna epizoda u seriju *Sinner* prikazuje nasilan čin ubojstva koji je naizgled ničim izazvan. Ubojstvo počin Cora, osoba s mentalnim i psihičkim poteškoćama. Na početku epizode prikazani su protagonistica Cora i njezin muž koji odlaze kod muževih roditelja, večeraju s njima i vraćaju se kući sa svojim sinom. Ujutro se probude, a muž najavi kako je obećao majci da će opet doći na večeru nakon što završe s plivanjem. Odlaze tada sa sinom na jezero, a Cora odlazi sama plivati. U dubokom dijelu jezera Cora zaroni i čini se kako je pod vodom ostala predugo. Izlazi iz vode, a muž uzrujano ispituje gdje je bila i zašto nije čula njegova dozivanja. Cora zatim reže nožem krušku i hrani dječaka kada u jednom trenutku odluči nasilno ubiti muškarca koji se zabavlja nasuprot nje i njene obitelji. Zatim po Coru dolazi policija te ju privode. Inspektor, kojem javljaju za ubojstvo, dolazi na mjesto događaja. Cora je priznala i odvedena je u stanicu. Inspektor istražuje mjesto ubojstva. Coru u stanici fotografiraju, ona daje svoje otiske dok je još prekrivena krvlju pa odlazi na tuširanje. Zatim je prikazana retrospekcija na Corino odrastanje. Corin muž je kod svojih roditelja sa sinom. Coru ispituju inspektori, a ona izjavljuje kako ne zna zašto je ubila muškarca. Coru odvede u zatvor, a ona tamo doživljava stres te ne može dobiti svoje tablete za spavanje. Inspektor odlazi kod Corinog muža kako bi ga ispitao dok se Cora opet prisjeća djetinjstva. Corin muž dolazi u posjetu te se ispričava što nije došao prošlog dana, a Cora mu kaže kako će se pred

sudom izjasniti krivom. Inspektor istražuje i ispituje svjedoke pokušavajući pomoći Cori koja je na kraju epizode u sudnici.

Euphoria (2019., redatelj: Augustine Frizzell), sezona 1, epizoda 1: „Pilot“

Epizoda započinje naracijom glavne junakinje Rue koja prepričava svoje djetinjstvo. Saznaje se kako Rue boluje od anksioznog poremećaja, opsesivno kompulzivnog i drugih poremećaja. Također se saznaje kako Rue konzumira lijekove, droge i alkohol. Prikazano je kako je Rue završila na odvikavanju. Nakon povratka Rue odlazi kod lokalnog dilera, svog prijatelja i traži droge. Rue priznaje kako se nije odvikla, a kada se vrati kući majka ju provjerava i svađaju se. Rue kupuje pripravke kako bi na kućnom testu na droge bila negativna jer je majka od nje zatražila testiranje. Rue odlazi u kuću svoje stare prijateljice i traži od nje uzorak urina. Kada se ušulja u svoju kuću Rue se drogira pa se zatim lažno testira i rasplače pred majkom. Rue u školi upoznaje novu učenicu koja umjesto zabave odlazi na sastanak s muškarcem kojeg je upoznala preko interneta. Na kraju nova učenica dolazi na zabavu gdje se posvađa s učenikom koji je organizirao zabavu. Na izlazu nova učenica sreće Rue i one odlaze zajedno u kuću nove učenice.

3.4. Znanstvena relevantnost istraživanja

Peter Byrne napisao je članak o filmu *Trainspotting* i upozorava na to kako struka ne bi trebala ignorirati medijske reprezentacije određenih pojava u društvu. Byrne se referira na film *Trainspotting* analiziran u svom radu. Byrne tvrdi kako bi psihijatrima koji ignoriraju *Trainspotting* koristilo sjetiti se kako dominantne slike u društvu o terapiji elektrošokovima proizlaze ne iz javne informativne literature „*Royal College of Psychiatrists*“ već iz filma „*Let iznad kukavičjeg gnijezda*“ (1975) (Byrne, 1997, 174).

Prikaz neke pojave ili problema u filmu ili seriji od velike je važnosti za društvo u cjelini, pa je sukladno tome važno i proučavati te prikaze pogotovo kada je riječ o društveno osjetljivim temama i pojavama poput mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti.

Proučavanje prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća, prikaza ovisnosti i prikaza smrti u filmu i u serijama može iznjedruti nova saznanja o ovim pojavama. Ovaj je rad dakle bitan, kao i

svaki drugi rad koji proučava medijske reprezentacije nekih osjetljivih pojava u društvu, zbog upoznavanja struke i gledatelja s porukama koje se putem određenih prikaza šalju, a potom i prelaze u stavove koji se na taj isti način i perpetuiraju u društvu.

U ovom je radu analizom narativa odabranih sekvenci došlo do uvida u obrasce prikazivanja mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti. Ovakav način istraživanja smatram korisnim za dobivanje uvida u način prikaza te za upozoravanje struke i javnosti na širenje nepoželjnih stavova o ovisnicima te osobama s mentalnim i psihičkim poteškoćama .

4. Rezultati

Rezultati istraživanja bit će interpretirani kroz tematski kategorizirana istraživačka pitanja. Tako će prva kategorija objediniti odgovore na istraživačka pitanja na temu prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća. Druga kategorija objedinit će odgovore na istraživačka pitanja na temu prikaza ovisnosti. Treća kategorija objedinit će odgovore na istraživačka pitanja na temu prikaza smrti. Osim interpretacije rezultata bit će dana i kontekstualizacija prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća, kontekstualizacija prikaza ovisnosti i kontekstualizacija prikaza smrti, a to će se ostvariti pomoću upoznavanja s filmom ili epizodom serije u cjelini. Treba naglasiti i kako kategorije istraživačkih pitanja neće nužno biti predstavljene kroz odgovore na istraživačka pitanja redom, već tematski i s obzirom na preklapanje prikaza.

4.1. Prikaz mentalnih i psihičkih poteškoća u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama

Analizom narativa odabranih sekvenci proučavani su prikazi likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama. U filmu *Joker* glavni lik je Joker kojeg glumi Joaquin Phoenix. U seriji *Euphoria* glavna junakinja je Rue koju glumi Zendaya Maree Stoermer Coleman. U filmu *Girl, Interrupted* glavna junakinja je Susanna koju glumi Winona Ryder. Osim prikaza glavnih likova analizirani su i prikazi okoline i obitelji glavnih likova.

4.1.1. Nestabilni klaun ubojica

Joker je kompleksan lik i u filmu je prikazan višeslojno. U uvodnoj sekvenci Joker pred ogledalom nanosi na lice klaunsku šminku. Takav prikaz Jokera, mizanscena koja simulira teatar i asocira na nošenje maske i ulaženje u ulogu, gledatelju može poslati poruku o Jokerovoj osobnosti. Jokera se pritom može smatrati glumcem, performerom, zabavljačem ili umjetnikom.

Zatim je Joker prikazan kao potlačeni radnik, zaposlen u agenciji za klaune gdje ga vlasnik agencije iznajmljuje po potrebi drugim tvrtkama. Okolina u kojoj radi i živi prema njemu nije blagonaklona, čak suprotno. U drugoj sekvenci filma prikazan je kao ponižen i pretučen, kada mu nasilnici na ulici oduzmu natpis koji mora vrtjeti na ulici odjeven u klauna, naravno kako bi zaradio i osigurao si egzistenciju. Dalje se kroz film Jokera portretira kao potlačenog, neprihvaćenog i neobičnog što on pokušava promijeniti destruktivnim ponašanjem i ubojstvima koja mu donose prividnu nadmoć. Joker je na početku filma portretiran i kao brižan sin koji skrbi za majku, ali se to kroz film također mijenja kada s njom ulazi u konflikt te ju na koncu i ubija.

Što se tiče prikaza Jokera u smislu mentalnih i psihičkih poteškoća, on je prikazan kao bolestan. Bolest je pojam koji ne treba koristiti olako stoga je potrebno objasniti što sve upućuje na Jokerovu bolest. Joker najprije ne može kontrolirati svoje facijalne ekspresije i smijeh, posebice u napetim i neugodnim situacijama, što je donekle ironično zbog njegovog zanimanja profesionalnog klauna i želje da postane komičar. Dalje se o njegovim mentalnim i psihičkim poteškoćama saznaje kroz posjete socijalnoj radnici. Kroz Jokerove razgovore sa socijalnom radnicom saznaje se kako on uistinu konzumira lijekove. Ipak Joker prilikom počinjenja jednog od ubojstava priznaje kako je lijekove prestao konzumirati te kako se sada bolje osjeća. Još jedan detalj upućuje na moguću Jokerovu bolest, to je iskaznica koju nosi sa sobom i pokazuje ljudima u slučaju nekontroliranog smijeha. Na toj iskaznici piše „Oprostite na mom smijehu: imam poteškoću“ dok na poledini kartice stoji „To je medicinska poteškoća koja uzrokuje naglo, često i nekontrolirano smijanje koje ne odgovara mojim osjećajima. Može se pojaviti kod ljudi s ozljedom mozga ili kod nekih neuroloških smetnji. Hvala!“

Iako nije prikazano kako je i tko je Jokeru dodijelio karticu, tvrdnju o ozljedi mozga može potvrditi sekvenca u kojoj se saznaje kako je Joker u djetinjstvu bio izložen psihičkom i fizičkom maltretiranju od strane nebiološke majke i njezinog partnera.

Na Jokerove moguće mentalne i psihičke poteškoće, pa čak i bolest upućuje i činjenica kako je svoj odnos sa susjedom u potpunosti umislio. Odnos sa susjedom je najprije prikazan kao problematičan, jer Joker uhodi susjedu. Zatim je u filmu prikazan razvoj situacije u kojem susjeda ne reagira negativno na Jokerovo uhođenje već s njim ulazi u romantičnu vezu kako bi se pred kraj filma saznalo da je taj idiličan odnos ipak samo plod Jokerove mašte.

Nadalje je Joker u filmu prikazan kao ubojica, najprije Joker ubija trojicu muškarca u podzemnoj željeznici. Ova tri ubojstva izvršava pucajući u muškarce iz pištolja. Kasnije u bolnici jastukom uguši ženu za koju je velik dio života mislio da mu je majka. Joker ubija i bivšeg kolegu zaposlenika zabivši mu škare u oči i udarajući njegovom glavom o zid. Joker ubija i voditelja TV emisije u koju je pozvan, upucavši ga u glavu dok se emisija emitira uživo. Još je jedno ubojstvo implicirano na kraju filma kada je Joker zatvoren u psihijatrijskoj ustanovi. Nakon razgovora s Jokerom, implicira se kako je žena koja ga je ispitivala ozlijeđena ili ubijena jer Joker izlazi slobodno iz sobe ostavljajući za sobom tragove krvi. Zanimljivo je kako Joker izražava samilost kada nakon što je ubio bivšeg kolegu, drugoga poštedi i dopusti mu da napusti njegov stan rekavši mu kako je jedini bio dobar prema njemu i poljubivši ga u čelo. Ovaj se čin može protumačiti i kao izražavanje nadmoći jer Joker sam odlučuje koga će ubiti, a koga ne, ovisno o tome zaslužuje li netko biti pošteden po njegovim kriterijima.

Sekvenca koja je odabrana za analizu narativa započinje prikazom Jokera u vagonu vlaka u podzemnoj željeznici, a završava njegovim bijegom iz podzemne željeznice. Nekoliko prizora u ovoj sekvenci upućuje na Jokerove mentalne i psihičke poteškoće. Prvo, Joker se nekontrolirano smije dok se nalazi u neugodnoj situaciji s trojicom muškaraca u vagonu. Muškarci su odjeveni formalno, ali su im ovratnici košulja olabavljeni, njihov razgovor upućuje na to da su došli sa zabave. Kasnije se saznaje kako su muškarci drukčije socijalne pozadine od Jokera, zaposleni su na Wall-Streetu. Ponašanje muškaraca uznemiruje ženu koja sjedi nasuprot njih u vagonu. Muškarci se obraćaju ženi koja ih ignorira, a potom jedan od muškaraca iz skupine baca krumpiriće na ženu. Sve to promatra Joker koji sjedi na drugom kraju vagona. Dok su muškarci usredotočeni na ženu Joker se počinje nekontrolirano smijati i tako skrene pažnju muškaraca na sebe. Kada žena na postaji izađe iz vagona, Joker ostaje sam s trojicom muškaraca u vagonu. Joker svoj nekontrolirani smijeh muškarcima pokušava objasniti rečenicom „Imam zdravstvenu poteškoću“. Muškarci nisu zainteresirani za moguće razloge Jokerovog nekontroliranog smijeha te ih ne zanimaju njegove mentalne i psihičke poteškoće. Muškarci se približe Jokeru, smiju mu se, bacaju njegovu torbu te ga tuku. Joker

od siline udarca završi na podu vagona dok ga muškarci nastavljaju udarati nogama. Zatim Joker upuca jednog muškarca, nekoliko sekundi kasnije i drugog, dok treći muškarac bježi kroz vagon. Joker upuca muškarca koji bježi u nogu, a iza njega ostaju krvavi tragovi po podu vagona. U trenucima nakon počinjenja ubojstava Joker se osvrće oko sebe te prislanja pištolj uz svoju glavu, čime je implicirano moguće samoubojstvo. Zatim na postaji, kada se otvore vrata vagona, odbjegli muškarac izlazi šepajući iz vlaka dok Joker drži pištolj uperen u njega. Muškarac pokušava doći do stepenica, a Joker ga ponovno upuca. Muškarac padne na tlo i puže prema stepenicama kada ga Joker ubija s nekoliko hitaca. Nakon ubojstva odbjeglog muškarca počinje zujanje u Jokerovoj glavi, a Joker sprema pištolj, stavlja ruku na uho i bježi iz podzemne željeznice čime se sekvenca završava. Napetost se u ovoj sekvenci postiže kretanjem kamere i različitim planovima te konstantnim treperenjem neonske rasvjete u vagonu.

Joker je dakle kroz film i kroz sekvencu odabranu za analizu narativa prikazan kao lik koji pati od mentalnih i psihičkih poteškoća i kao ubojica. Prikaz ljudi koji pate od mentalnih i psihičkih poteškoća kao ubojica čest je u filmovima. To potvrđuju Diefenbach i West tvrdnjom o mentalno i psihički oboljelim likovima koji su na televiziji često portretirani kao počinioци nasilnih zločina (2007: 187). Prikaz Jokera u filmu i sekvenci odabranoj za analizu narativa može biti štetan jer u izravnu vezu stavlja mentalne i psihičke poteškoće s činom ubojstva. Joker je dakle portretiran kao lik koji pati od mentalnih i psihičkih poteškoća i kao ubojica pa gledatelji mogu prikaze ubojstava koje Joker počinio povezati s mentalnim i psihičkim poteškoćama s kojima se Joker nosi.

Naravno, ljudi koji pate od mentalnih i psihičkih poteškoća nisu nužno i ubojice što bi se iz filma Joker moglo zaključiti. Negativne posljedice ovakvih preklopljenih prikaza koji sugeriraju nasilne osobine ljudi s mentalnim poteškoćama teško mogu biti umanjene. Kako zaključuje Beachum, utjecaj negativnih prikaza u filmu je trajan i otporan na korektivne informacije (2010: 11). Pa iako je riječ o fikciji, utjecaj ovog filma na percepciju gledatelja o osobama s mentalnim i psihičkim poteškoćama može biti značajan. Beachum također tvrdi kako zabavni mediji otvoreno utječu na način na koji javnost percipira mentalne i psihičke poteškoće (2010: 8), ali i kako su prikazi u filmovima dovoljno moćni i za uvjeravanje ljudi koji su formalno obrazovani o psihijatriji (2020: 12).

Problematičnim smatram prikazivanje Jokera kao lika koji se nosi s mentalnim i psihičkim poteškoćama i kao ubojice u filmu. Ovakav prikaz Jokera može prouzročiti širenje stereotipa kod publike o mentalnim i psihičkim poteškoćama kao povodom za ubojstvo.

4.1.2. Euforičan splet ovisnosti i panike

Glavna junakinja američke serije *Euphoria* je Rue koja pati od mentalnih i psihičkih poteškoća, a istovremeno je prikazana i kao ovisnica. Analizirana je uvodna sekvenca u seriji u kojoj se daje pregled odrastanja Rue te se gledatelje upoznaje s kakvim se problemima ona suočava i od čega boluje. Dalje se kroz seriju saznaje kako je Rue bila na odvikavanju, ali ne prestaje s konzumacijom droga po povratku kući, već skriva svoju ovisnost i na testovima koristi tuđe uzorke urina kako bi zavarala majku. U seriji je prikazan društveni život glavne junakinje i njeno zaljubljivanje u novu učenicu u školi. Iako Rue naizgled prevlada ovisnost, na koncu prve sezone ipak posrće i opet počinje konzumirati droge.

Psihičke i mentalne poteškoće s kojima se Rue nosi su opsesivno kompulzivni poremećaj, poremećaj manjka pažnje, opći anksiozni poremećaj i moguće bipolarni poremećaj. O pretpostavljenim dijagnozama glavne junakinje gledatelji su informirani kroz prikaz Rue koja je na početku sekvence prikazana kao djevojčica koja s roditeljima posjećuje terapeuticu. U analiziranoj sekvenci Rue je kao djevojčica prikazana emotivno i labilno jer ju majka prekida u opsesivnom brojanju kvadratića na stropu. U analiziranoj sekvenci prikazan je i panični napadaj koji Rue proživljava u školi pri čemu je njezina okolina prikazana i kao senzibilizirana, kroz lik učiteljice koja joj pomaže prevladati napadaj, i kao nesenzibilizirana kroz likove vršnjaka koji Rue dok proživljava panični napadaj promatraju i snimaju kamerama mobilnih telefona. Prikaz učiteljice koja pomaže Rue u trenutku paničnog napadaja je pozitivan i samim time može dovesti do poželjnih reakcija. Takvim se prikazom okoline šalje poruka kako ljudi koji se nose s mentalnim i psihičkim poteškoćama nisu odbačeni od strane okoline te se pokazuje kako pomoć u trenutku u kojem je potrebna, može biti pružena. Prikaz okoline i vršnjaka kao neosjetljivih na poteškoće s kojima se Rue nosi može prouzročiti negativne posljedice. Negativne posljedice mogu proizaći iz ovog prikaza zbog implicirane odbačenosti i marginaliziranosti ljudi koji se nose s mentalnim i psihičkim poteškoćama.

Posebno je zanimljiv dio sekvence koji prikazuje usporedbu djevojčice Rue s poznatim ličnostima koje su se nosile s mentalnim i psihičkim poteškoćama. Pritom su likovi s mentalnim i psihičkim poteškoćama prikazani u trenutku samoubojstva – Vincent van Gogh i Sylvia Plath. Vincent van Gogh je prikazan u trenutku kada se upuca, a Sylvia Plath u trenutku kada gurne glavu u pećnicu. Intertekstualni isječci prikazuju spomenute ličnosti u trenutku počinjenja samoubojstva dok majka Rue objašnjava kako su se „mnogi veliki, inteligentni, zabavni, zanimljivi i kreativni ljudi nosili s istim poteškoćama“ kao i Rue. Ovaj prikaz implicira potencijalnu sklonost osoba s mentalnim i psihičkim poteškoćama ka samoubojstvu što je oprečno stvarnom stanju budući da nisu sve osobe s mentalnim i psihičkim poteškoćama samoubojice. Kako navodi Svjetska zdravstvena organizacija (www.who.int, 2020) povezanost između samoubojstva i mentalnih poremećaja postoji u zemljama gdje su financijska primanja stanovnika viša, posebice u slučaju depresije i alkoholizma. Ipak Svjetska zdravstvena organizacija navodi i kako do samoubojstava dolazi impulzivno u trenutku krize zbog nemogućnosti nošenja sa stresom koji život donosi, primjerice zbog financijskih problema, prekida veze ili kronične boli ili bolesti (Ibid.). Stoga se prikaz samoubojstva koji je u seriji *Euphoria* preklapljen s prikazom mentalnih i psihičkih poteškoća može smatrati negativnim jer širi zablude o mentalnim i psihičkim poteškoćama kao uzroku i preduvjetu za samoubojstvo. Ovakvom usporedbom djevojčice koja pati od mentalnih i psihičkih poteškoća s poznatim ličnostima koje su počinile samoubojstvo šalje se negativna i potencijalno determinirajuća slika o mentalnim i psihičkim poteškoćama koje rezultiraju samoubojstvom.

Osim intertekstualnih isječaka koji prikazuju samoubojstva prikazan je i *Paparazzi* video koji prikazuje poznatu američku pjevačicu Britney Spears čije je ponašanje svojevremeno privlačilo pažnju javnosti. Majka s osmjehom kaže Rue „i tvoja omiljena Britney Spears“ dok je u isječku Britney Spears prikazana kako leži obrijane glave prodorno pogledavajući u kameru. Majka glavne junakinje prikazana je kako djevojčici kroz reference na poznate ličnosti pokušava pojasniti mentalne i psihičke poteškoće prilikom čega je Rue, tada još djevojčica, prikazana kako začuđeno gleda u majku.

Usporedba djevojčice koja pati od mentalnih i psihičkih poteškoća s popularnom američkom pjevačicom Britney Spears nije bezopasna. Takvom usporedbom se mentalne i psihičke poteškoće najprije pokušavaju predstaviti kao pojava s kojom se nose i javne ličnosti koje su moguće uzor mladima, ali se u intertekstualnom isječku popularna pjevačica prikazuje na negativan način i gotovo uznemirujuće iako majka pokušava mentalne i psihičke poteškoće

djevojčici Rue prikazati kao nešto uobičajeno i razumljivo. Usporedba s popularnom pjevačicom nije prikazana kao efikasna za upoznavanje Rue s mentalnim i psihičkim poteškoćama, kod nje nije pobudila pozitivne reakcije te nije uočeno kako je pridonijela njezinom razumijevanju mentalnih i psihičkih poteškoća. Može se iz prikaza intertekstualnih isječaka poznatih ličnosti zaključiti kako generaliziranje nije poželjno pri pojašnjavanju složene pojave poput mentalnih i psihičkih poteškoća.

Naracijom glavne junakinje kroz seriju ostvaren je uvid u unutarnja stanja i razmišljanja lika s mentalnim i psihičkim poteškoćama, ali i lika ovisnice. Kroz sekvencu odabranu za analizu narativa prikazana su i Rueina okolina i obitelj. Pomoću mizanscene i eksplicitno kroz govor majke: „Ne mogu si to priuštiti“ saznaju se informacije o socijalnom statusu obitelji. U analiziranoj sekvenci naslućuje se ono što se kroz tijek serije kasnije i potvrđuje - Rue je ostala bez oca. Svoju nostalgiju za ocem Rue izražava kroz gledanje obiteljske fotografije nakon što je konzumirala tablete. Osim majke koja je prikazana pozitivno, jer pokušava pomoći Rue, prikazana je i mlađa sestra s kojom Rue ima blizak odnos. Unatoč svojim problemima Rue je zaštitnički nastrojena prema svojoj sestri. U seriji također saznajemo kako je mlađa sestra svjedočila Rueinom predoziranju pa se u tom smislu može reći kako Rue ipak ne uspijeva sestru zaštititi od same sebe. Prikaz obitelji je u analiziranoj sekvenci pozitivan jer majka Rue pokušava pružiti svu potrebnu pomoć i po pitanju njezinih mentalnih i psihičkih poteškoća, ali i po pitanju njezine ovisnosti. Prikaz obitelji kao podrške likovima koji se nose s mentalnim i psihičkim poteškoćama i likovima ovisnicima u filmu i u serijama smatram izrazito pozitivnim jer se tako društvu šalje poruka kako ljudi s mentalnim i psihičkim poteškoćama i ovisnici nisu sami.

Prikaz nepropisne konzumacije lijekova, u tom smislu drogiranja, u analiziranoj sekvenci ujedno je i prvi prikaz u seriji *Euphoria* koji gledatelja upoznaje s ovisničkim ponašanjem glavne junakinje. Rue pritom skriva svoju ovisnost dok se zatvara u toalet gdje uzima majčine *Xanax* tablete, kašlje i pušta vodu kako bi sakrila zvukove. Ovaj prikaz implicira kako Rue skriva svoju ovisnost od obitelji. Ovaj prikaz nalaže kako je Rue neiskrena i kako ne upoznaje svoju obitelj sa štetnom konzumacijom lijekova koju prakticira. Takvi prikazi ovisnika sugerira mišljenje kako je ovisnost nužno skrivati, što smatram štetnim. Ovakav prikaz ne pokazuje nadu u oporavak koja bi možda proizašla iz prikaza iz otvorenog razgovora o ovisnosti i suočavanja s problemom.

Preklapanje prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća s prikazom ovisnosti smatram negativnim. Iako se ovisnost može smatrati pojavom usko vezanom uz probleme s mentalnim zdravljem jer Svjetska zdravstvena organizacija ovisnički sindrom smatra spletom psiholoških, bihevioralnih i kognitivnih fenomena (www.who.int, 2020), prikaz ovisnosti kakav je u seriji *Euphoria* smatram štetnim. Prikaz ovisnosti je u ovom slučaju štetan jer šalje poruku o ovisnosti kao posljedici mentalnih i psihičkih poteškoća s kojima se Rue nosi. Takav prikaz moguće pridonosi perpetuiranju negativnih stavova o mentalnim i psihičkim poteškoćama i nalaže kako je ovisnost način nošenja s tim poteškoćama. Svaka generalizacija i pojednostavljenje ovisnosti kao i mentalnih i psihičkih poteškoća je štetna te iz takvih prikaza proizlaze negativne posljedice koje podrazumijevaju širenje štetnih i nepoželjnih stavova u društvu.

4.1.3. (Ne)prekinuta nada u oporavak

Protagonistica filma *Girl, Interrupted* je Susanna i u filmu je prikazana kako pati od mentalnih i psihičkih poteškoća. Za analizu narativa je odabrana sekvenca s kraja filma gdje Susanna odlazi iz institucije i oprašta se s pacijenticom Lisom koja ostaje u instituciji. Analizirajući njihovo opraštanje saznajemo više informacija. Žene s mentalnim i psihičkim poteškoćama su u sekvenci odabranoj za analizu narativa prikazane i pozitivno i negativno. Susannina dijagnoza je granični poremećaj ličnosti, dok je Lisa portretirana kao sociopatkinja.

Žene s mentalnim i psihičkim poteškoćama prikazane su u analiziranoj sekvenci kako si međusobno pomažu, što predstavlja pozitivan prikaz. Tako je Susanna prikazana kako se sprema za izlazak iz institucije pri čemu joj u nabavci laka za nokte pomaže Janet koja je također na liječenju u instituciji. Lak za nokte je Susanna nabavila kako bi Lisi nalakirala nokte prije nego što se rastanu. Pozitivan prikaz protagonistica s mentalnim i psihičkim poteškoćama prisutan je u istoj sekvenci i kada Susanna izrazi nadu u oporavak Lise te ju ohrabri „Izaći ćeš odavde... i doći ćeš me vidjeti“. Ovakav pozitivan način prikazivanja likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama izrazito je koristan. Žene s mentalnim i psihičkim poteškoćama prikazane su kako si međusobno pomažu i kako ohrabruju jedna drugu. Ovim se prikazima šalje pozitivna poruka koja može poslužiti kao sredstvo rušenja predrasuda o ljudima s mentalnim i psihičkim poteškoćama. S obzirom na moć koju medijski narativi imaju u promicanju poželjnih stavova prema ljudima koji pate od mentalnih bolesti (Zexin i Xiaoli,

2018: 205) treba poticati pozitivne prikaze likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama u filmu i u serijama.

U filmu i sekvenci odabranoj za analizu narativa prisutni su i negativni prikazi likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama. Lisa je portretirana kao agresivna i fizički nasilna, pa često bude zatvorena u samicu, fiksiranih ruku. U analiziranoj sekvenci Lisa je zavezana za bolnički krevet. Njezine ruke i noge su fiksirane za rubove kreveta masivnim kožnim pojasima. Ovaj prikaz šalje negativnu poruku o osobama s mentalnim i psihičkim poteškoćama. Lisa je u analiziranoj sekvenci prikazana kao potencijalno opasna. Implicirano je kako se Lisi ne može vjerovati, njezine reakcije su nepredvidive pa je stoga zavezana kako ne bi naudila sebi ili drugima. Vraćajući se na prikaz Lise kroz film, prikazana je kako ju policija dovodi natrag u instituciju nakon što pobjegne. Lisa je također agresivna prema Susanni kada ju prvi put upozna, a agresivno se ponaša i u kontaktu s medicinskim osobljem u ustanovi. Ovakav se negativan prikaz osobe s mentalnim i psihičkim poteškoćama podudara s tvrdnjom koju iznose Defienbach i West kako su osobe s mentalnim poteškoćama često na televiziji portretirane kao nasilni kriminalci i kao osobe koje imaju izrazito negativan utjecaj na društvo (2007, 193).

Ipak, Lisa je prikazana i pozitivno u filmu kada obrani Susannu. Štićenice institucije jednom prilikom posjete, uz nadzor medicinske sestre, lokalnu slastičarnicu. Tamo se Susanni obrati žena profesora s kojim je Susanna prije dolaska u instituciju bila u intimnoj vezi. Profesorova žena verbalno napada Susannu, što čuje Lisa koja se suprotstavi profesorovoj ženi i tako obrani Susannu. Ovaj prikaz je pozitivan jer šalje poželjnu poruku o osobama s mentalnim i psihičkim poteškoćama. Lisa je prikazana kao sposobna obraniti Susannu i zaštititi ju.

Susanna je u uvodnoj sekvenci filma prikazana kod psihijatra pa zatim na njegovu preporuku odlazi u mentalnu instituciju na liječenje. Susanna sama odlučuje prijaviti se za institucionalizirano liječenje, ona je prikazana kako sama donosi odluke vezane uz svoje zdravlje. Susannin oporavak prikazan je s usponima i padovima, pa ona u jednom trenutku bježi iz institucije s Lisom. Ipak, Susanna se kasnije vraća u instituciju, nastavlja liječenje kako bi na kraju filma bila otpuštena iz ustanove. Prikazom uspješnog liječenja šalje se poruka o nadi u oporavak i poboljšanje stanja osoba s mentalnim i psihičkim poteškoćama.

Za sve junakinje u filmu se može reći kako su aktivne. One ostvaruju prijateljstva, gaje simpatije, ali i animozitet jedne prema drugima, donose odluke o svojim životima, druže se i razgovaraju. Ovakav višeslojan prikaz junakinja s mentalnim i psihičkim poteškoćama je

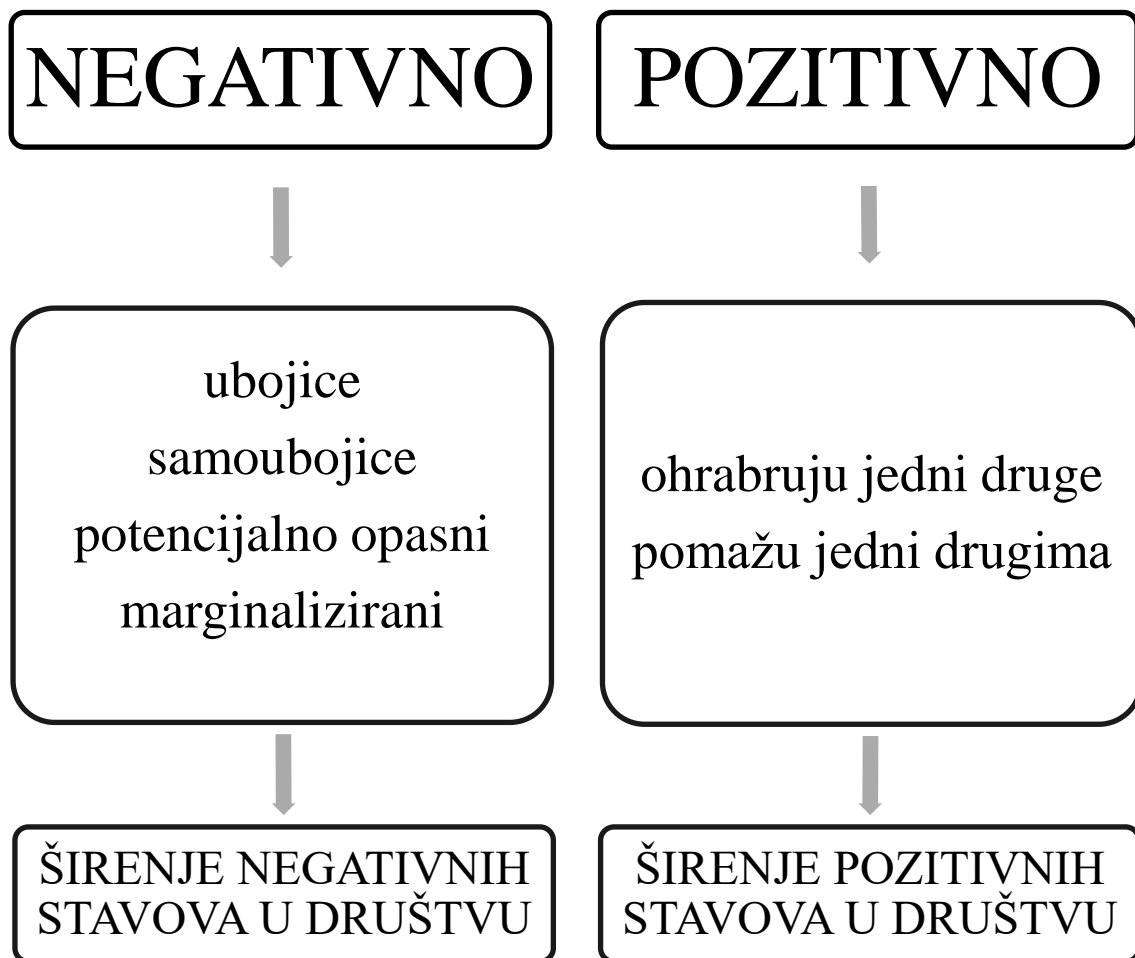
pozitivan jer šalje poruku da je riječ o osobama koje su aktivne i sposobne za ostvarivanje socijalnog kontakta.

U filmu je prikazano i samoubojstvo jedne od junakinja, Daisy. Daisy se u instituciji liječila od anoreksije, a prikazana je u filmu i kako zloupotrebljava lijekove. Daisy je otpuštena iz ustanove, zatim u njezin stan dolaze Susanna i Lisa kada jednom prilikom pobjegnu iz ustanove. Tada Lisa uđe u konflikt s Daisy nakon čega Daisy počinu samoubojstvo objesivši se. Iz ovog preklapanja prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća s prikazom samoubojstva ne proizlaze samo nužne posljedice iako se donekle radi o generalizaciji. Ovaj se prikaz samoubojstva može protumačiti kao poziv na posvećivanje pažnje osobama s mentalnim i psihičkim poteškoćama u smislu pružanja pomoći kao prevencije samoubojstva.

U filmu se saznaje i socijalna pozadina žena koje se liječe u ustanovi. Riječ je o instituciji u kojoj se liječe osobe boljeg imovinskog statusa. O obitelji glavne junakinje Susann saznaje se iz sekvence gdje kod psihijatra razgovaraju Susannini roditelji, Susann i psihijatar. U toj se sekvenci nameće pitanje jesu li mentalne i psihičke poteškoće genetski uvjetovane ili nasljedne, a Susannina majka pažnju psihijatra pokušava skrenuti na sebe, govoreći o svojim osjećajima. Saznaje se kako je Susannina majka potencijalno nestabilna, sebe stavlja u centar pažnje i psihijatru govori o sebi iako je tema Susannin oporavak. Takav prikaz obitelji likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama moguće je negativan jer se njime šalje poruka o obitelji koja nije senzibilizirana za probleme člana koji pati od mentalnih i psihičkih poteškoća niti je usredotočena na oporavak člana obitelji.

I pozitivno i negativno portretiranje svih junakinja iz filma znak je složenosti prikaza osoba s mentalnim i psihičkim poteškoćama. Pritom je bitno detaljno proučavati negativne prikaze u filmu i serijama. Negativni prikazi likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama su naizgled neizostavni zbog radnje i dinamike filma. Bilo bi ipak poželjno uzeti u obzir kako svako negativno portretiranje likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama može pridonijeti širenju stereotipa o osobama s mentalnim i psihičkim poteškoćama.

Slika 1: Prikaz likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama

4.2. Prikaz ovisnosti u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama

Analizom narativa odabranih sekvenci proučavani su prikazi glavnih likova ovisnika. U filmu *Trainspotting* glavni lik je Mark Renton kojeg glumi Ewan Mc Gregor. U seriji *Euphoria* glavna junakinja je Rue koju glumi Zendaya Maree Stoermer Coleman. Osim prikaza glavnih likova analizirani su i prikazi okoline i obitelji glavnih likova.

4.2.1. Savršen dan Marka Rentona

U filmu *Trainspotting* česti su negativni načini prikazivanja ovisnika. Tako je Mark Renton prikazan kao lik u kojeg se ne može imati povjerenje. U njega povjerenje nemaju roditelji, koji ga zaključavaju u sobu kako ne bi pobjegao dok se oporavlja od predoziranja. Povjerenja u Marka ne mogu imati ni prijatelji, što se potvrđuje na kraju filma kada on bježi od prijatelja s novcem koji su zajedno zaradili. U Marka povjerenja nema ni njegov diler koji ga traži da za drogu plati unaprijed rekavši mu kako „opreza nikada nije dovoljno kada se ima posla s tvojom vrstom“. Ovdje se diler obraća Marku kao ovisniku u kojeg ne može imati povjerenja, referirajući se na to kako ne može vjerovati ovisnicima općenito. Prikazom generalizirajućeg stava koji diler ima o ovisnicima gledateljima se šalje negativna poruka o ovisnicima te ih se pokušava predstaviti kao međusobno iste. Peter Byrne je u svom članku o filmu *Trainspotting* utvrdio kako „nijedan lik ovisnika u filmu ne može vjerovati drugom, svi nastavljaju svoj moralni pad dok jedan doslovno završava na dnu“ (1997: 173) referirajući se na Marka koji više puta u filmu posrće dok se pokušava odviknuti od droga.

Film počinje naracijom Marka dok bježi s prijateljima kroz grad nakon počinjenja krađe pa dolazi do prikaza ovisnika kao počinitelja kriminalnog djela. Ovisnike se često u hollywoodskim filmovima prikazuje kao opasne kriminalce (Brown, 2009) čime se u društvu perpetuiraju predrasude o ovisnicima kao kriminalcima. Socijalna pozadina glavnog lika i ostalih likova ilustrirana je kroz život u predgrađu Edinburgha. Likovi su najčešće nezaposleni, a kada imaju novac troše ga na droge. Mark je u filmu prikazan kako često krađe pa čak i od roditelja.

U analiziranoj sekvenci iz filma *Trainspotting* Markovi roditelji su svjesni njegovog stanja. Kada ga roditelji voze kući iz bolnice nakon što preživi predoziranje, Mark je prikazan kao ranjiv, odjeven u kućni ogrtač. Nakon što mu majka ponudi cigaretu on ju odbija, dovoze ga kući i brižno spremaju u krevet. Pritom je Markova soba uređena kao dječja. Iako Mark skriva ovisnost, konzumira droge najčešće u stanovima drugih ovisnika, kod dilera ili sam, njegovi su roditelji svjesni njegovog problema. Ovaj prikaz obitelji ovisnika pozitivan je jer može ovisnicima, ali i društvu u cjelini, poslati poruku o podršci i pomoći koju ovisnici mogu primiti od svoje obitelji.

Okolina ovisnika prikazana je donekle ravnodušnom. Markov diler u analiziranoj sekvenci shvati kako se Mark predozirao te mu pozove taksi koji ga odveze do bolnice na prijem hitne

pomoći. Iako se ovo čini kao neravnodušan potez, diler Marka u nesvjesnom stanju drži za noge i vuče njegovo tijelo niz stepenice. Markova glava udara o stepenice, a potom ga diler ostavlja nasred ceste čekajući taksi. Taksist Marka u nesvjesnom stanju ostavlja na pločniku ispred prijema hitne pomoći te iz Markovog džepa uzme novčanicu koju je diler tamo smjestio kada je Marka unio u taksi. Može se iz ovih prikaza okoline zaključiti kako se okolina brine za novac više nego što se brine za ovisnike. Diler Marku na početku sekvence naznači kako mora platiti za drogu unaprijed i gotovinom. Kroz sekvencu je prikazano kako novac cirkulira od Marka do dilera, od dilera natrag do Marka i konačno od Marka do taksista. Tako je kod prikaza okoline ovisnika naglasak na novcu jer je novac usko vezan uz ovisnost.

Mark kroz ulogu naratora i glavnog (anti)junaka upoznaje gledatelje sa svojom životnom filozofijom, koja je nonkonformistička. On naizgled odbacuje sva tradicionalna očekivanja od života i samoga sebe kako bi na kraju filma dao nagovijestiti da se ipak odlučuje za takav tradicionalan život i stabilnost. „Oslobođenost od konvencija“ čest je motiv pri portretiranju ovisnika u filmu, a zamjećuje ga Sulkunnen (2007). Prikaz Marka kao ovisnika koji odbija konvencionalan način života šalje negativnu poruku o ovisnosti kao načinu isticanja i razlikovanja od ostatka društva. Gledatelji bi mogli protumačiti kako je konzumacija droga u direktnoj vezi sa suprotstavljanjem normama te kako je takvo buntovništvo čak i poželjno.

Važan je prikaz Markovog predoziranja. Peter Byrne je napisao „njegov osjećaj nerealnosti je također vidljiv u bespomoćnom užitku prilikom slučajnog predoziranja, veličanstveno uklopljenog s Lou Reedovom pjesmom, „Perfect Day““ (1997: 174). Ovakav prikaz ovisnosti, koja za posljedicu ima predoziranje je važan zbog upoznavanja gledatelja s mogućim po život opasnim ishodima konzumiranja droga. Ipak, dojam koji prikaz hospitalizacije glavnog lika zbog predoziranja ostavlja na gledatelja možda nije isključivo uznemirujući. Naslov pjesme iz sekvence u prijevodu glasi „Savršen dan“ što može u gledatelja pobuditi dozu ironije ili pak naglasiti potpunu Markovu nemoćnost u trenutku predoziranja.

Pozitivan prikaz ovisnika primjetan je u trenutku kada Mark razgovara s dilerom. Zanimljiva je i duhovita ta analizirana sekvenca jer Markov razgovor s dilerom simulira razgovor gosta i poslužitelja u restoranu. Razgovorom se uspoređuje čin nabavke i konzumacije droge s obrokom u restoranu. Pa iako je na ovaj način konzumacija droga prikazana na donekle duhovit i šaljiv način, ipak iza duhovite usporedbe uslijedi Markovo predoziranje i zaprimanje u bolnicu. Ovakva usporedba naručivanja hrane u restoranu s nabavkom droge može biti i štetna zbog banaliziranja ovisnosti. Pozitivan prikaz ovisnika kao duhovitog, elokventnog

pojedince smatram korisnim jer šalje poželjnu poruku gledateljima i ne podrazumijeva generalizacije. Ipak, prikazom ove usporedbe zanemaren je značaj posljedica koje mogu proizaći iz konzumacije droga te je implicirano kako je konzumacija droge jednaka konzumaciji hrane. Zbog svega navedenog smatram kako je ovaj prikaz utoliko opasniji jer na duhovit način prikazuje autodestruktivno ponašanje ovisnika.

Trenutak konzumacije droge u analiziranoj sekvenci naglašen je detaljima sadržaja u injekciji koji Mark ubrizgava u venu. Također je čin konzumacije droge naglašen i pomoću zvuka potiskivanja tekućine iz injekcije koja ulazi u Markovu venu. Posebno su naglašeni i trenutci u kojima je prikazano djelovanje droge na Marka. Pri snimanju su korišteni neuobičajeni kutovi i propadanje kamere kroz pod pa se čini kako Mark prolazi kroz pod u nesvjesnom stanju dok ga kamera prati. Ovim posebnim naglašavanjem trenutka konzumacije droge i trenutka djelovanja droge na ovisnika želi se istaknuti utjecaj koji droga ima na ovisnika. Do problema bi moglo doći ako se ovaj prikaz shvati kao veličanje čina konzumacije droga te ako gledatelj ovisnost percipira privlačnom.

Ishod Markovog drogiranja i ovisničkog ponašanja u analiziranoj sekvenci filma *Trainspotting* je hospitalizacija, pri čemu nije prikazano institucionalno odvikavanje. Nakon hospitalizacije Mark je otpušten kući gdje ga roditelji zaključaju u sobu kako ne bi konzumirao droge. Nakon pokušaja odvikavanja kod kuće, Mark nekoliko puta posrne i ponovno konzumira droge. Ipak Mark na kraju filma odluči kako više neće koristiti droge. Ovakav prikaz odvikavanja smatram pozitivnim jer se njime šalje poruka o nadi u oporavak ovisnika unatoč mogućem posrtanju.

4.2.2. Euforija ovisnosti

U seriji *Euphoria* prisutni su negativni načini portretiranja glavne junakinje Rue koja je ovisnica. Međutim, u analiziranoj sekvenci ne pronalazim pozitivne načine prikazivanja ovisnice Rue.

Na početku serije je prikazano kako se Rue vratila s odvikavanja, ali se ubrzo saznaje kako Rue i dalje konzumira lijekove i droge. Rue je u seriji prikazana negativno jer izdaje povjerenje majke koja joj vjeruje kako je neće prevariti prilikom testiranja na droge, ali Rue uzorak urina nabavlja od prijateljice. Ovakav prikaz ovisnika smatram negativnim jer je Rue

prikazana kako laže i kako ne ulaže napor u svoj oporavak i odvikavanje. Ovakvim se prikazom šalje poruka o nemogućnosti oporavka ovisnika.

Rue je u analiziranoj sekvenci prikazana kako skriva svoju ovisnost od ukućana. Ona prikriva otvaranje ormarića za lijekove svojim kašljanjem kako ju majka i sestra ne bi čule dok uzima majčine *Xanax* tablete. I ovaj je prikaz negativan jer je Rue portretirana kao neiskrena. Prikazivanjem takvog ponašanja koje podrazumijeva skrivanje ovisnosti šalje se negativna poruka gledateljima, jer unatoč želji majke da pruži potrebnu pomoć Rue ona nastavlja skrivati ovisnost i tako izbjegava napredak i oporavak.

Majka ovisne Rue u analiziranoj je sekvenci prikazana dok razgovara na telefon kako bi pomogla Rue u liječenju, čime se šalje poruka o obitelji kao podršci ovisnicima. Iz govora majke može se naslutiti kako majka pokušava dogovoriti terapiju ili liječenje. Iako nije jasno naznačeno radi li se o liječenju od ovisnosti ili o terapiji vezanoj uz mentalne i psihičke poteškoće s kojima se Rue nosi, majka je prikazana kao potpora Rue. S obzirom na prikaz u seriji koji uslijedi nakon analizirane sekvence gdje se saznaje kako se Rue vratila s odvikavanja, potvrđuje se kako majka pokušava pomoći Rue. Majka pokušava pomoći i tako što Rue testira na droge po povratku s odvikavanja. Prikaz majke kao potpore ovisnici Rue je pozitivan te gledateljima šalje poruku kako ovisnici nisu sami. I Rueina sestra je prikazana pozitivno jer potiče razgovor s njom pa se čini kako ju ne isključuje iz svog života. Prikaz obitelji ovisnice je dakle pozitivan.

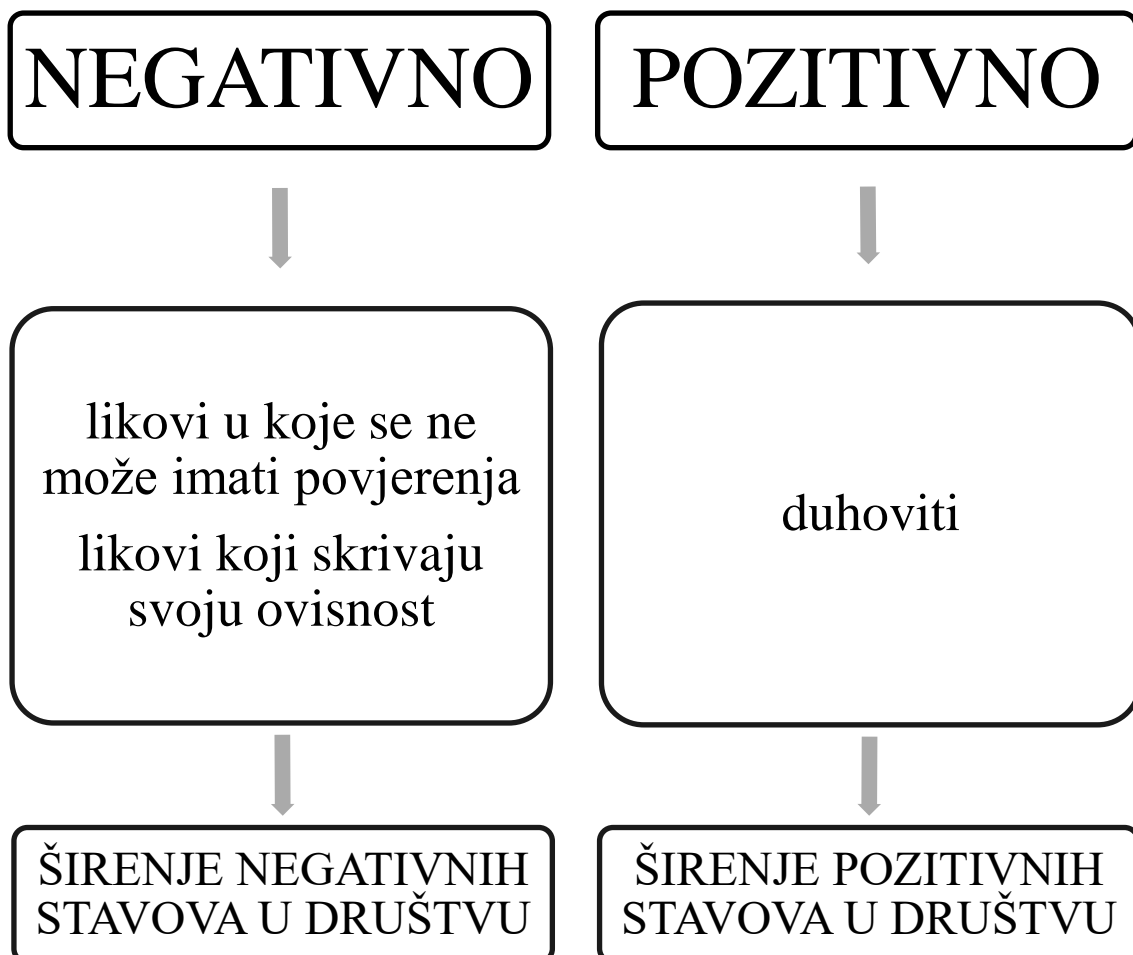
Trenutak konzumacije droge u analiziranoj sekvenci iz serije *Euphoria* naglašen je brzim uzastopnim izmjenama kadrova koji prikazuju istu radnju kako bi se naglasila učestalost drogiranja. Ti brzi uzastopni kadrovi prikazuju Rue kako otvara kupaonski ormarić u kojem stoje lijekovi njezine majke, više puta. Zatim je trenutak uzimanja tableta prikazan detaljem ruku koje tablete vade iz bočice na kojoj piše *Xanax* i prinose ih ustima, pa ih Rue popije.

Prilikom analize narativa sekvence iz serije *Euphoria* saznaje se kako dolazi do preklapanja prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća s prikazom ovisnosti. Iako ovisnost jest pojava usko vezana uz mentalno zdravlje, ovakvo preklapanje prikaza ovisnosti i prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća smatram potencijalno štetnim. Jasno je u analiziranoj sekvenci prikazano kako je Rue najprije dijagnosticiran niz mentalnih i psihičkih poteškoća u djetinjstvu. Nešto kasnije se u seriji saznaje kako je Rue započela nepropisnu konzumaciju lijekova i u tom smislu drogiranje kada bi ostajala kod kuće uz bolesnog oca. Rue je nastavila s konzumacijom lijekova, alkohola i droga i nakon očeve smrti. U seriji se prikazuje kako je Rue pokušala

ovisničkim, autodestruktivnim ponašanjem ublažiti posljedice mentalnih i psihičkih poteškoća s kojima se nosi. Takav prikaz smatram štetnim jer se njime može gledateljima poručiti kako je ovisnost način nošenja s mentalnim i psihičkim poteškoćama.

Ishod ovisničkog ponašanja u analiziranoj sekvenci je nastavak konzumacije lijekova iako je Rue tek puštena kući s odvikavanja. Na kraju serije je ishod ovisničkog ponašanja za Rue posrtanje nakon pokušaja odvikavanja te ponovno konzumiranje droge. Ovakav prikaz ovisnosti i neuspjeha odvikavanja smatram negativnim jer se njime ne šalje poruka o mogućnosti oporavka ovisnika.

Slika 2: Prikaz ovisnika i ovisnica

4.3. Prikaz smrti u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama

Analizom narativa odabranih sekvenci proučavani su prikazi smrti glavnih i sporednih likova u odabranim filmovima i serijama. Za seriju *Breaking Bad* glavni lik je Walter White kojeg glumi Bryan Cranston, a analiziran je prikaz smrti sporedne junakinje Jane koju glumi Krysten Ritter. Za seriju *Game of Thrones* analiziran je prikaz smrti glavnog lika Jona Snowa kojeg glumi Kit Harington. Za seriju *The Sinner* analiziran je prikaz smrti sporednog lika Frankiea kojeg glumi Eric Todd, a kojeg ubija glavna junakinja Cora koju glumi Jessica Biel. Za film *Kill Bill: Volume 1* analiziran je prikaz smrti sporedne junakinje O-Ren Ishii koju glumi Lucy Liu, a ubojstvo počini glavna junakinja Beatrix Kiddo koju glumi Uma Thurman. Osim prikaza likova koji umiru analiziran je i prikaz njihove okoline u trenutku smrti. Teatralne prikaze smrti kao i prikaz prirodne smrti ne pronalazim u sekvencama odabranim za analizu.

4.3.1. Ovisnica Jane se uguši

U analiziranoj sekvenci iz serije *Breaking Bad* prikazana je smrt ovisnice Jane. Ovdje zamjećujem preklapanje prikaza ovisnosti i prikaza smrti.

Jane i Jessie su prikazani u sekvenci kako spavaju nakon što su konzumirali heroin, kada u sobu uđe Walter White. Walter pokušava probuditi Jessieja pa ga protrese i tako prevrne Jane s boka na leđa. Jane se zatim počne gušiti, ali se ne uspijeva probuditi.

Prikaz smrti kao posljedice ovisnosti je ovdje eksplicitan. Gušenje je detaljno prikazano pri čemu tekućina navire na Janeina usta, ona se grči i na koncu sekvence umre. Ovakvo preklapanje prikaza ovisnosti s prikazom smrti ne smatram nužno negativnim. Važno je u filmu i serijama uočiti prikaze koji bi mogli upozoriti na fatalne posljedice konzumiranja droga pa tako ovaj prikaz može upozoriti na opasnost koja proizlazi iz ovisnosti.

Walter je u seriji prikazan kao kompleksan lik, koji se bavi proizvodnjom metamfetamina. Walter je u seriji također prikazan i kao brižan otac te također boluje od raka. Oprečno tome, Walter je u seriji prikaz i kao kriminalac i ubojica. U sekvenci je Walter ipak prikazan

negativno, jer on nehote dovede do toga da se Jane okrene na leđa te se uguši. Negativno je prikazan i u trenutku kada ne pomaže Jane koja se guši, što nije posljedica okolnosti već je Walterov izbor. Walter je ipak u sekvenci prikazan kako jeca i prekriva usta rukom kada Jane umre pa se može zaključiti kako je pogođen Janeinom smrću. Na koncu se može zaključiti kako je prikaz Waltera u analiziranoj sekvenci negativan, jer on ne pomaže ovisnici Jane u trenutku smrti. Ovim se prikazom šalje poruka o indiferentnosti okoline po pitanju ovisnosti. Implicira se i kako nije vrijedno pomoći ovisniku koji umire, a to smatram izrazito štetnim i pogrešnim. Potrebno je kroz prikaze ovisnika, pogotovo prikaze ovisnika u životnoj opasnosti, apelirati na osjetljivost okoline i poticati na oprez u po život opasnim situacijama.

Trenutci u kojima Jane umire posebno su u sekvenci naglašeni pomoću glazbe. Glazba se tako pojačava, kulminira u trenutku gušenja i prestaje kada Jane umre. Ovakvo naglašavanje smrti ovisnice može biti pozitivno jer se njime u seriji pojačava učinak prikaza smrti ovisnika. Naglašavanje smrti ovisnika u seriji ili filmu može biti pozitivno jer se njime naglašava smrt kao posljedica ovisnosti čime se dodatno upozorava na moguće fatalne posljedice konzumiranja droga.

Prikaz ovisnosti u seriji *Breaking Bad* može se proučavati kroz cijelu seriju, a ne samo kroz sekvencu odabranu za analizu narativa. Prikaz ovisnosti se dakle može analizirati ako se prouči prikaz Jessieja koji je jedan od najvažnijih likova u seriji te koji je prikazan kao ovisnik. Jessie je prikazan kako često posrće na putu odvikavanja. Prikaz želje za odvikavanjem je pozitivan unatoč tome što Jessie često ne uspijeva odviknuti se. Može se stoga zaključiti kako je realističan prikaz oporavka i odvikavanja pozitivan u seriji *Breaking Bad* za lik Jessieja jer se njime šalje poruka o upornosti koju je potrebno uložiti u odvikavanje, ali i poruka nade u oporavak.

4.3.2. Jon Snow proboden zbog izdaje

Prikaz smrti glavnog lika Jona Snowa analiziran je kroz odabranu sekvencu iz serije *Game of Thrones*. Zbog višeslojnosti radnje serije i brojnosti likova teško je odrediti jednog glavnog lika, ali je zasigurno jedan od njih Jon Snow, prikaz čije smrti je istražen.

Jon Snowa na početku sekvence dječak Olly dovede do natpisa na kojem stoji „IZDAJICA“. Jon se tada nalazi na rubu kraljevstva gdje s ostalim muškarcima članovima straže pokušava

obraniti prodor neprijatelja u teritorij. Zbog Jonova neslaganja sa skupinom oni ga odluče ubiti. Jon stoji začuđen natpisom koji ugleda kada mu počnu prilaziti muškarci koja ga probadaju i izgovaraju „Za stražu“ (eng. *For The Watch*). Jon Snow pada na koljena kada mu ubod zada dječak Olly.

Razlog za ubojstvo Jona Snowa je čast. On je izdao povjerenje skupine pa je njegova smrt prikazana kao povezana s pitanjem časti. Smrt je ovdje prikazana kao posljedica nasilnog ubojstva, a ubojica nije jedan već ih je više. Ubojstvo se ovdje gledatelju može učiniti opravdano, muškarci koji probadaju Jona Snowa su složni i odlučni u tome kako Jon mora umrijeti jer ih je izdao. Ovakav prikaz smrti smatram negativnim jer se time šalje poruka o opravdanosti ubojstva. Također negativnim smatram i prikazivanje djeteta kao ubojice.

Trenutak smrti Jona Snowa naglašen je glazbom koja se pojačava u trenutku kada Jon umire te nestaje kada Jon umre. Kamera se polako približava Jonovom licu, a njegove oči ostaju otvorene. Također je trenutak smrti naglašen i eksplicitnim prikazom krvi koja teče po snijegu iz njegovih ubodnih rana te se razlijeva oko Jonova beživotnog tijela. Ovakvo naglašavanje trenutka smrti ne smatram niti negativnim niti pozitivnim. Naglašavanjem trenutka smrti ima svoju stilsku ulogu u prikazu smrti, a ne uočavam kako iz njega proizlaze posljedice u smislu slanja važne poruke gledateljima.

Smrt je često prikazana u seriji *Game of Thrones*. Prikazi smrti u ovoj seriji su teatralni i eksplicitni. U ovoj je seriji smrt često prikazana kao posljedica nasilnog ubojstva. Schultz i suradnici tvrde kako je nepotrebno očekivati da filmovi namijenjeni zabavi reflektiraju stvarnost (Schultz i sur, 2001: 146). Ali je potrebno, uzevši u obzir utjecaj koji mediji imaju na društvo, prepoznati kako filmovi nude znatno nerealan pogled na smrt (Schultz i sur, 2001: 146).

4.3.3. Dezorijentirana ubojica Cora

Analiziran je prikaz smrti sporednog lika Frankieja u odabranoj sekvenci iz serije *The Sinner*. Frankieja probode glavna junakinja Cora pa je uzrok njegove smrti ubojstvo. Ubojstvo je prikazano eksplicitno, protagonistica Cora Frankieja ubija na plaži nožem, čemu svjedoči veća skupina ljudi pa i njezino vlastito dijete i suprug. U ovoj sekvenci naglasak je na ponašanju ubojice Core, a ne stanju probodenog Frankieja.

Frankie je u trenutcima kada ga Cora probada i nakon, prekriven vlastitom krvlju. On se ne opire Cori i ne brani se već gleda oko sebe u šoku. Kasnije se u seriji saznaje kako je Frankie imao veze sa smrću Corine mlađe sestre pa ovo naizgled impulzivno i ničim izazvano ubojstvo može biti promatrano kao ubojstvo iz osвете.

Ljudi koji okružuju Frankieja nakon što ga Cora probode su prikazani kako mu pokušavaju pomoći. Žena koja je s Frankiejem na početku sekvence izmjenjivala nježnosti je šokirana, ali ipak pokušava nazvati hitnu pomoć te zaustaviti krvarenje. Frankiejev prijatelj je također prikazan kako pokušava zaustaviti krvarenje. Ljudi na plaži viču te se čuje žamor i zapomaganje.

U sekvenci je prikazano kako Cora počini ubojstvo impulzivno. Ona je naizgled dezorijentirana i nesvjesna kako je upravo probola muškarca. Nakon što Frankieja više puta probode nožem te ju njezin muž udalji od Frankieja, ona se opet vraća do Frankieja šokirana. Zatim se opet povlači nekoliko koraka unazad te u čudu promatra prizor ispred sebe. Pozitivno je prikazan Corin muž koji ju pokušava zaustaviti dok ona probada Frankieja. Kasnije je Corin muž prikazan kako ju udaljava od probodenog Frankieja i kako odvodi njihovog sina s mjesta ubojstva. Prikaz članova obitelji osoba s mentalnim i psihičkim poteškoćama kao brižnih je izrazito koristan i poželjan.

Kasnije se u seriji Cora prikazuje kao nestabilna, ona pati od mentalnih i psihičkih poteškoća. Iako nije naznačeno o kojim se poteškoćama radi, Cora u zatvoru traži tablete za spavanje te doživljava napadaj panike. Prikazivanje osoba koje se nose s mentalnim i psihičkim poteškoćama kao ubojica smatram izrazito negativnim. Takvo je prikazivanje osoba s mentalnim i psihičkim poteškoćama često i štetno. Pronađeno je kako je na televiziji prikazano da će nasilni zločin čak deset puta vjerojatnije počiniti lik koji pati od mentalnih poteškoća nego li lik koji ne pati od takvih poteškoća (Deifenbach i West, 2007: 188). Ovakvi prikazi likova ubojica s mentalnim i psihičkim poteškoćama pridonose širenju i zadržavanju predrasuda o osobama koje se nose s mentalnim i psihičkim poteškoćama.

4.3.4. Teatralna smrt O-Ren Ishii

U filmu *Kill Bill: Volume 1* česti su prikazi nasilne smrti. Želja koju Beatrix Kiddo ima za osvetom, pokretač je radnje u ovom filmu. Beatrix namjerava ubiti Billa, a na putu do osвете ona ubija i druge likove povezane s njim.

U analiziranoj sekvenci iz filma *Kill Bill: Volume 1* istražen je prikaz smrti sporedne junakinje O-Ren Ishii koju ubija protagonistica Beatrix Kiddo. Beatrix i O-Ren Ishii prikazane su u borbi mačevima. Zatim na kraju sekvence Beatrix mačem odsijeca dio glave O-Ren Ishii i tako ju ubija. Analizom prikaza smrti O-Ren Ishii dolazi se do odgovora na istraživačko pitanje o teatralnom prikazu smrti. Tako se ovaj prikaz smrti može smatrati eksplicitnim pa čak i pretjeranim jer se pogledu gledatelja izlaže presječena lubanja i dio mozga O-Ren Ishii. Beživotno tijelo O-Ren Ishii zatim pada na pod do njezine sablje u snijeg pa se i u ovom segmentu prikaz smrti O-Ren Ishii može smatrati teatralnim.

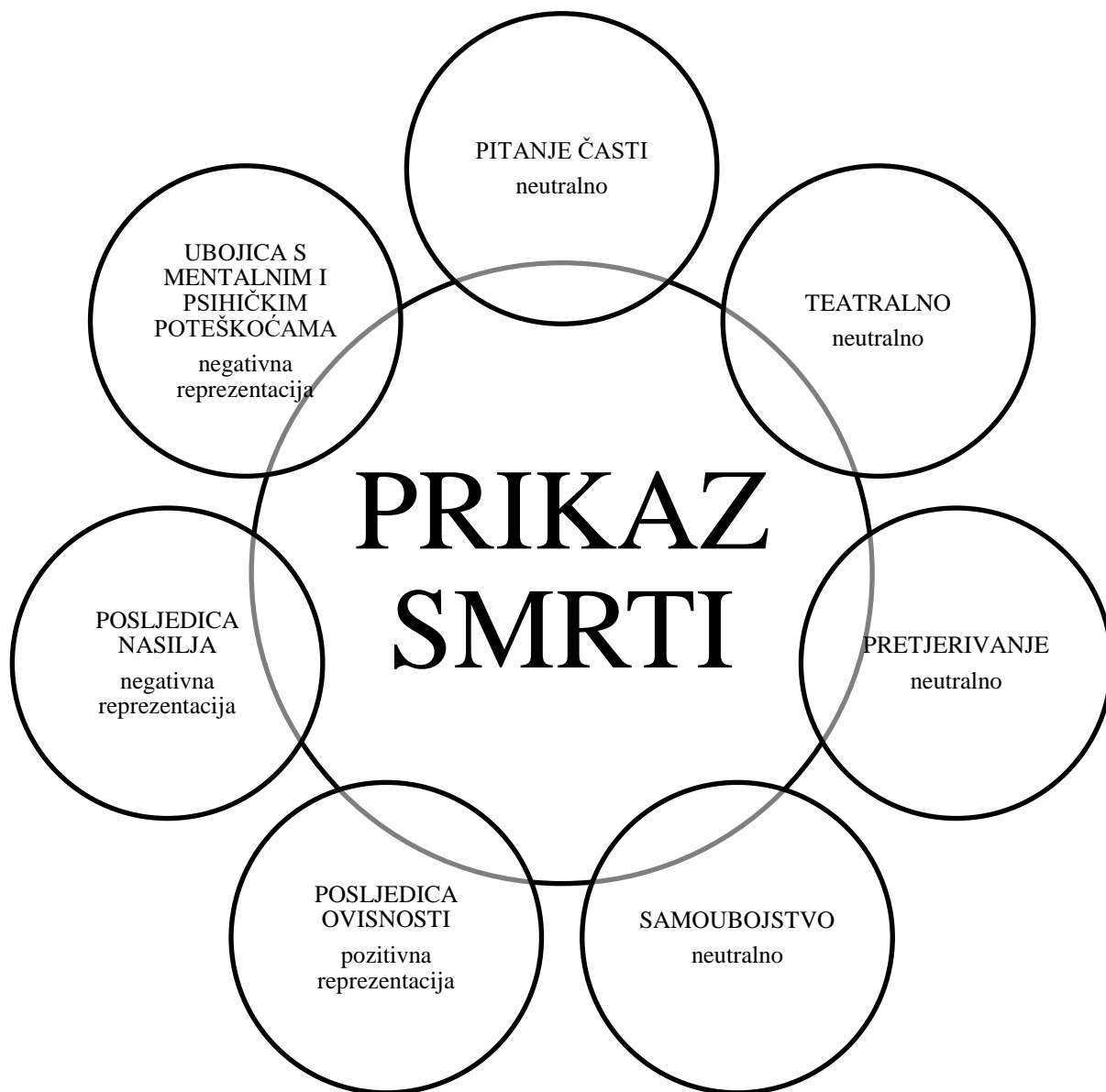
Moguće objašnjenje za često prikazivanje nasilne smrti nudi Jon Stratton koji objašnjava da je uklanjanje prirodne smrti iz životnih iskustava dovelo do fascinacije nasilnom smrću i posljedično tome do oživljavanja reprezentacije nasilne smrti (Stratton, 2018: 5).

U odabranoj sekvenci iz filma *Kill Bill: Volume 1* smrt se prikazuje kao pitanje časti. O-Ren Ishii je u trenutku nadmoćna u borbi mačevima, govori Beatrix kako može umrijeti kao Samuraj kada se već ne može boriti kao Samuraj, aludirajući na skorbu Beatrixinu smrt koju je O-Ren Ishii očekivala. Tako se u sekvenci implicira kako je smrt pitanje časti i kako će Beatrix, u slučaju da izgubi borbu barem zadržati svoju čast. Ovaj prikaz smrti smatram štetnim jer gledateljima predstavlja smrt kao dostojanstvenu i poželjnu.

Trenutak smrti O-Ren Ishii je posebno naglašen. O-Ren Ishii je u trenutku smrti prikazana s leđa, na koljenima u snijegu nakon čega njezino tijelo pada do sablje u snijeg. Također iz njezinih rana teče krv koja je efektno prikazana na bijelom snijegu. Glazba se ovdje ne stišava i ne nestaje u trenutku smrti O-Ren Ishii već kamera prelazi na prikaz glavne junakinje Beatrix. Beatrix nakon što ubije O-Ren Ishii sjeda na klupu i pušta svoj mač s kojim je ubila O-Ren Ishii da padne u snijeg.

Posebno naglašavanje trenutka smrti, teatralan prikaz smrti i prikaz smrti kao posljedice nasilja iznimno su česti u filmu *Kill Bill: Volume 1*. Pa iako se radi o fikciji treba obratiti pozornost na ove i slične prikaze jer oni mogu utjecati na razmišljanja gledatelja o smrti.

Slika 3: Prikaz smrti

5. Zaključak

U suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama analiziranim za potrebe ovog diplomskog rada česti su prikazi mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti koja je pak često prikazana kao posljedica ubojstva.

Za prikaz mentalnih i psihičkih poteškoća u odabranim sekvencama suvremenih američkih i britanskih filmova i serija može se reći kako je i pozitivan i negativan. Pozitivnim smatram prikazivanje uspješnog oporavka od mentalnih i psihičkih poteškoća čime se šalje optimistična poruka. Negativnim smatram prikazivanje likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama kao ubojica. Takvim se prikazom putem filmova i serija mogu širiti predrasude u društvu o mentalno i psihički oboljelim osobama. Također su negativno prikazani likovi s mentalnim poteškoćama kao potencijalno opasni za sebe i za okolinu, čime se također ne pridonosi poboljšanju stavova u društvu o mentalno i psihičkim oboljelim osobama. Na temelju rezultata analize narativa odabranih sekvenci dolazim do zaključka kako se u odabranim filmovima i serijama preklapaju prikazi ovisnosti s prikazom mentalnih i psihičkih poteškoćama, što može biti negativno. Korisnije bi bilo u filmovima i serijama prikazivati pojedince kao kompleksne individue, a ne ih portretirati samo kao ovisnike s mentalnim i psihičkim poteškoćama. Likovi s mentalnim i psihičkim poteškoćama u suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama pojednostavljeno su portretirani. Njihove mentalne i psihičke poteškoće prikazane su kao preduvjet za nasilje i ovisnost te su njihove osobnosti prikazane kao uvjetovane mentalnim i psihičkim poteškoćama s kojima se nose. Tako tvorci suvremenih filmova i serija američke i britanske produkcije u uzročno-posljedičnu vezu stavljaju mentalne i psihičke poteškoće s destruktivnim ponašanjem. Ovakvo pojednostavljivanje i reduciranje osobnosti pojedinaca koji se nose s mentalnim i psihičkim poteškoćama je štetno. Takvim se obrascima prikazivanja mentalnih i psihičkih poteškoća može naštetiti pojedincima koji se nose s mentalnim i psihičkim poteškoćama. Na ovaj se način stvaraju nove i potvrđuju već prisutne predrasude u društvu o osobama s mentalnim i psihičkim poteškoćama.

U analiziranim sekvencama iz suvremenih američkih i britanskih filmova i serija uočen i je negativan prikaz likova ovisnika. Ovisnici su prikazani kao neiskrene osobe u koje se ne može imati povjerenja. Pa i kada su u filmu ili seriji ovisnici naizgled prikazani kao duhoviti, što bi

donekle trebalo pridonijeti umanjivanju predrasuda o njima, iza prikaza se nerijetko krije pojednostavljanje ovisnosti koje može biti opasno i štetno.

Smrt je dominantna tema u odabranim suvremenim američkim i britanskim filmovima i serijama. Prikazana je najčešće kao posljedica nasilnog ubojstva kojeg često počine mentalno i psihički oboljele osobe. Smrt je također prikazana kao posljedica ovisnosti što je donekle pozitivno, jer se tako putem filma i serija može upozoriti na štetnost konzumiranja droga. Smrt je u odabranim filmovima i serijama prikazana teatralno i eksplicitno, ali ona nije trivijalizirana i pojednostavljena. Smrt je često prikazana kao pitanje časti što može donekle biti štetno. Prikaz smrti do koje „mora“ doći zbog izdaje ili smrt koja nastupa zbog očuvanja vlastite časti nije nužno štetan. Iako takav prikaz smrti nije pojednostavljen, on ne pridonosi značajnijem napretku u shvaćanju fenomena smrti kod gledatelja.

Adekvatnijim načinom prikazivanja likova ovisnika i likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama moglo bi doći do širenja poželjnih stavova u društvu o ovisnicima i ljudima s mentalnim i psihičkim poteškoćama. Prikaz smrti bi se također mogao poboljšati kada se smrt ne bi prikazivala kao posljedica ubojstva koje je počinila osoba s mentalnim i psihičkim poteškoćama.

Ravnodušnost okoline i zanemarivanje osoba s mentalnim i psihičkim poteškoćama i ovisnika predstavljaju gorući problem koji je karakterističan kako za razvijene tako i za slabije razvijene zemlje. U tinjajućem plamenu bezobzirnosti nestaje svaka naznaka poželjne podrške i potrebnog razumijevanja za neke od najosjetljivijih skupina u društvu, a mediji svojim negativnim reprezentacijama još dodatno pojačavaju stigmatizaciju ovisnika i osoba s mentalnim i psihičkim poteškoćama.

Literatura

1. Anić, Vladimir i Goldstein, Ivo (2007) *Rječnik stranih riječi, priručno izdanje*. Zagreb: Europapress Holding i Novi Liber.
2. Beachum, Lauren (2010) *The Psychopathology of Cinema: How Mental Illness and Psychotherapy are Portrayed in Film. Honors Projects*. Undergraduate Research and Creative Practice. 56. Grand Valley State University.
3. Boothroyd, Dave (2007) Cinematic heroin and narcotic modernity. U: R. Ahrens i K. Stierstorfer (ur.), *Symbolism: An international annual of critical aesthetics* (str. 7-28). New York: AMS Press.
4. Brown, Bryan (2009) Fearing the Addict: Hollywood's Projection of America's Phobia of Drug Addicts. U: Franklin, Leanne i Rishardson, Ravenel (ur.), *The Many Forms of Fear, Horror and Terror* (str. 175-186). Oxford, United Kingdom: Inter-Disciplinary Press.
5. Byrne, Peter (1997) *Trainspotting* and the depiction of addiction. *Psychiatric Bulletin*, 21(3): 173-175.
6. Cape, Gavin S. (2003) Addiction, stigma and movies. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 107(3): 163–169.
7. Clarke, Katina Letrice (2019) *Multivariate Relationships of Binge Watching-Drinking-Eating With Depression, Anxiety, and Stress in College Students*. Doktorska disertacija. Maryland: Walden University.
8. Cromby, John, Harper, David i Reavy, Paula (2013) *Psychology, Mental Health and Distress*. New York: Macmillan International Higher Education.
9. Diefenbach, Donald L., i West, Mark.D. (2007). Television and attitudes toward mental health issues: Cultivation analysis and the third-person effect. *Journal of Community Psychology*, 35(2): 181- 195.
10. Disley, Beth (2016) *"Psycho Bitches": A Discourse Analysis of the Representation of Mentally Ill Women in Modern Film (2003-2014)*. Diplomski rad. Manchester: Manchester Metropolitan University.

11. Fletcher-Watson, Sue, Nordahl-Hansen, Anders i Tøndevold, Magnus (2018) Mental health on screen: A DSM-5 dissection of portrayals of autism spectrum disorders in film and TV. *Psychiatry Research*, 262: 351-353.
12. Gibbs, John (2003) *Mise-en-Scène, Film Style and Interpretation*. London i New York: Wallflower Paperback.
13. Gillespie, Marie i Jason Toynbee (2006) *Analysing Media Texts*. Maidenhead: Open University Press.
14. Hersey, Curt (2005). Script(ing) treatment: Representations of Recovery from Addiction in Hollywood Film. *Contemporary Drug Problems*, 32(3): 467-493.
15. Livingston, Kathy (2004) Viewing Popular Films about Mental Illness Through a Sociological Lens. *Teaching Sociology*, 32(1): 119-128.
16. Longbottom, Sarah i Slaughter, Virginia (2018) Sources of children's knowledge about death and dying. *Philosophical Transactions of the Royal Society B: Biological Sciences*, 373(1754): 1-7.
17. Loock, Kathleen (2017) American TV Series Revivals: Introduction. *Television & New Media*, 19(4): 299–309.
18. Marić, Katarina (2019) Fenomen smrti u filmskoj umjetnosti. U: Sviličić, Nikša (ur.), *Antropološko-komunikološki aspekti tanatologije, Fenomen inspiracije smrću koji su kreirali vrijeme, ljudi i običaji* (str. 129-198). Zagreb: Funditus.
19. Mohamed Ahmed, Azza Abdel-Azim (2017) New era of TV-watching behavior: binge watching and its psychological effects. *Media Watch*, 8(2):192-207.
20. Prica, Ljubiša (2014) *Film kao medij filozofskog mišljenja*. Doktorski rad. Zagreb: Fakultet hrvatskih studija, Sveučilište u Zagrebu.
21. Rantala, Varpu (2017) Techniques of the invisible: Cinematic images of being addicted. *Nordic Studies on Alcohol and Drugs*, 30(1-2):105-122.
22. Rieger, Diana i Hofer, Matthias (2017) How Movies Can Ease the Fear of Death: The Survival or Death of the Protagonists in Meaningful Movies. *Mass Communication and Society*, 20(5): 710-733.

23. Sestir, Marc i Green, Melanie C. (2010) You are who you watch: Identification and transportation effects on temporary self-concept. *Social Influence*, 5(4): 272-288.
24. Schultz, Ned. W. i Huet, Lisa. M. (2001). Sensational! Violent! Popular! Death in American Movies. *OMEGA - Journal of Death and Dying*, 42(2), 137–149.
25. Shanahan, James i Morgan, Michael (1999) *Television and its Viewers* , *Cultivation Theory and Research*. Cambridge: Press Syndicate of The University of Cambridge.
26. Stratton, Jon (2018) Death and the Spectacle in Television and Social Media . *Television & New Media*, 21(1): 3 –24.
27. Sulkunen, Pekka (2007) Images of Addiction: Representations of Addictions in Films. *Addiction Research & Theory*, 15(6): 543–559.
28. Sullivan, Daniel i Greenberg, Jeff (2013) *Death in Classic and Contemporary Film—Fade to Black*. London: Palgrave/Macmillan.
29. Sviličić, Nikša (2019) *Antropološko-komunikološki aspekti tanatologije, Fenomen inspiracije smrću koji su kreirali vrijeme, ljudi i običaji*. Zagreb: Funditus.
30. Thornicroft, Graham, Rose, Diana, Kassam, Aliya, i Sartorius, Norman (2007) Stigma: ignorance, prejudice or discrimination? *British Journal of Psychiatry*, 190 (3):192–193.
31. WHO (2019) *Preventing suicide: a resource for filmmakers and others working on stage and screen*. Geneva: World Health Organization.
32. Zexin Ma i Xiaoli Nan (2018) Role of narratives in promoting mental illnesses acceptance. *Atlantic Journal of Communication*, 26 (3):196-209.
34. Zlopaša, Martina (2018) *Psihijatrija u zajednici*. Završni rad. Dubrovnik: Odjel za stručne studije, Sveučilište u Dubrovniku.

Mrežni izvori:

1. Cambridge.org (2020) Cambridge Dictionary.

<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/binge-watch?q=binge-watch%29>
(pristupljeno 08.04.2020)

2. Rjecnik.hmd-cms.hr (2020) Englesko-hrvatski strukovni rječnik pojmova iz područja molekularnih znanosti o životu. <http://rjecnik.hmd-cms.hr/trazi/> (pristupljeno 07.04.2020)

3. BLS (2019) U.S. Bureau of Labor Statistics. <https://www.bls.gov/news.release/atus.nr0.htm>
(pristupljeno 29.04.2020)

4. Hannah Ritchie and Max Roser (2020) Mental Health. WorldInData.org. <https://ourworldindata.org/mental-health> (pristupljeno 06.05.2020)

5. World Health Organization. (2019). The WHO special initiative for mental health (2019-2023): universal health coverage for mental health. World Health Organization. <https://apps.who.int/iris/handle/10665/310981> (pristupljeno 09.04.2020)

6. Who.int (2020) Dependence syndrome Definition.

https://www.who.int/substance_abuse/terminology/definition1/en/ (pristupljeno 07.04.2020)

7. Who.int (2020) Gender and women's mental health - Gender disparities and mental health: The Facts. https://www.who.int/mental_health/prevention/genderwomen/en/ (pristupljeno 09.04.2020)

8. Who.int (2020) Mental health. https://www.who.int/mental_health/en/ (pristupljeno 07.04.2020)

9. Zgpd.hr (2018) Zagrebačko psihološko društvo. Mentalno zdravlje. <https://zgpd.hr/2018/10/09/mentalno-zdravlje/> (pristupljeno 07.4.2020)

Prilozi

PRILOG 1 – VA KARTICA

Isječak iz filma: *Joker*

Broj kadrova: 65

Trajanje: 04'42"

KADAR	VIDEO	AUDIO
1. 00'00" – 00'08"	<p>Krupni plan Jokerovog lica. Joker se ritmično njiše dok sjedi i gleda kroz prozor. Na glavi nosi zelenu periku, lice mu je našminkano kao u kaluna, nosi kravatu, košulju s točkama i žuti prsluk.</p> <p>Joker se zatim okreće leđima prozoru i pogled upire u drugom smjeru, pri čemu kamera ostaje na istom mjestu - izvan prozorskog stakla vagona.</p> <p>Sve to se prikazuje kroz prozorsko staklo išarano grafitima, kamera je statična.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	IT TON: Zvuk prolaženja vlaka preko tračnica u podzemnoj željeznici.
2. 00'08" – 00'18"	<p>Opći plan prikazuje kako Joker sjedi u vagonu uz torbu na sjedištu. Nasuprot njega, sjedi jedna žena a u pozadini je još jedna žena. Unutrašnjost vagona osvjetljavaju prigušene neonske svjetiljke, iznad sjedala su reklame, prozori i zidovi išarani grafitima. Između nasuprot postavljenih sjedišta su šipke- drške postavljene od poda do stropa vagona.</p> <p>Svjetla u vagonu se ugase i upale te u kadar ulazi muškarac prikazan od nogu do pasa. Muškarac ustaje te se prima za dršku, vlak se zaustavlja na postaji.</p> <p>Žena koja je sjedila nasuprot ustaje i kreće prema izlazu.</p> <p>Kamera u razini pojasa.</p>	<p>IT TON: Zvuk prolaženja vlaka preko tračnica u podzemnoj željeznici.</p> <p>IT TON: Zvuk prelaženja vlaka preko tračnica.</p> <p>IT TON: Na razglasu u vlaku: Next stop Bedford Avenue.</p>

<p>3. 00'18" – 00'35"</p>	<p>Blizu plan Jokerova lica i torza, on spušta pogled u pod. Blagi donji rakurs.</p> <p>Blizu plan Jokerovog lica i torza, kamera se pomiče u desno i prelazi u opći plan dok prikazuje Jokerovu periku te su u pozadini prikazani muškarci nasuprot žene. Muškarci su odjeveni formalno, nose odijela i košulje ali su im košulje raskopčane, jedan sako drži u ruci i prikazan je samo u košulji. Dvojica stoje, jedan u odijelu jedan u košulji, dok Ryan sjedi nasuprot ženi. Vlak se ponovno kreće. U pozadini vidljiva i žena koja sjedi nasuprot muškaraca. Žena čita i ne diže pogled s knjige.</p>	<p>TON:Muškarac u odijelu: I'm telling you, she wanted my number. We should have just stayed.</p> <p>TON:Muškarac u košulji: You're dreaming, man. She wasn't interested at all.</p> <p>TON:Muškarac u odijelu: Are you nuts? Did you see how close we were dancing? She was in love, bro.</p> <p>TON: Muškarac u košulji: She couldn't wait to get away from you.</p> <p>TON:Muškarac u odijelu: Ryan, am I crazy? Tell him what you saw.</p>
<p>4. 00'35" - 00'47"</p>	<p>Krupni plan Jokerova lica koji pažljivo prati razgovor muškaraca u pozadini. Joker se ritmično njiše uz podrhtavanje vagona.</p> <p>Blagi donji rakurs.</p>	<p>IT TON: Zvuk prelaženja vagona po tračnicama.</p>
<p>5. 00'47"- 00'57"</p>	<p>Opći plan prikazuje muškarca u odjelu iz skupine koji sjedi (Ryan), on sjedi te pruža i tresu vrećicu krumpirića prema ženi koja sjedi nasuprot njega.</p> <p>Kamera se u desno pomiče prema ženi koja sjedi nasuprot i čita knjigu pognute glave i spuštene kose. Žena odgovara. Kamera u razini pojasa.</p>	<p>TON:Ryan:: Hey, you want some french fries?</p> <p>TON:Ryan: Hello? I'm talking to you.</p> <p>TON: Žena: No, thank you.</p>
<p>6. 00'57"- 01'00"</p>	<p>Blizu plan Jokera koji promatra muškarce i ženu.</p> <p>Blagi donji rakurs.</p>	<p>IT TON: Zvuk prelaženja vagona po tračnicama.</p>
<p>7. 01'00"- 01'14"</p>	<p>Opći plan Ryana koji sjedi. On uzima jedan krumpirić iz vrećice te ga promatra. Prikazana i žena nasuprot. Svjetlo u vagonu treperi, gasi se i pali. Svjetlo se ugasi, a kada se upali kamera prikazuje blizu plan Ryana koji promatra krumpirić. Muškarac u košulji koji je stajao sada sjeda uz Ryana te se obraća ženi nasuprot.</p> <p>Ryan baca krumpirić iz ruke u smjeru žene nasuprot. Kamera prati krumpirić u zraku do žene.</p> <p>Blizu plan žene nasuprot koja pogled upire u Jokera. Kamera u razini pojasa.</p>	<p>TON: Ryan:You're sure? They're really good.</p> <p>TON: Muškarac u košulji: Don't ignore him. He's being nice to you.</p> <p>IT TON: Smijeh trojice muškaraca</p> <p>IT TON:Smijeh.</p>

8. 01'14"- 01'17"	Krupni kadar Jokera koji promatra muškarce i ženu. Nasmije se te odvrti pogled, okrene glavu u drugu stranu. Blagi donji rakurs.	IT TON:Zvuk prelaženja vagona preko tračnica. IT TON: Jokerov hihot
9. 01'17" – 01'23"	Blizu plan muškaraca u odjelima i košuljama koji se smiju. Ryan baca krumpiriće na ženu nasuprot. Zatim Ryan i muškarac koji sjedi do njega u košulji odvrću pogled sa žene i pogledaju u smjeru Jokera koji se glasno smije. Kamera u razini pojasa.	IT TON: Jokerov smijeh.
10. 01'23" – 01'27"	Blizu plan Jokera koji se grčevito smije. Prekriva usta rukom, pa s drugom rukom vraća drugu ruku krilo. Spušta pogled, svjetla u vagonu trepere. Joker prikazan iz profila u blagom donjem rakursu.	IT TON: Zvuk prelaženja vlaka preko tračnica.
11. 01'27" – 01'29"	Nakon što se svjetla upale, Joker uperi pogled u muškarce u pozadini. Opći plan Jokera i trojice muškaraca u pozadini. Blagi donji rakurs.	IT TON:Zvuk prelaženja vlaka preko tračnica.
12. 01'29" – 01'30"	Blizu plan Jokera koji se smije. Donji rakurs.	IT TON: Smijeh Jokera
13. 01'30" – 01'33"	Opći plan trojice muškaraca i žene koji promatraju Jokera s udaljenosti. Kamera se polako približava muškarcima i ženi. Kamera u razini pojasa.	IT TON: Smijeh Jokera
14. 01'33" – 01'36"	Krupni plan Jokera koji gleda u pod te se grčevito smije. Svjetla u vagonu se pale i gase. Kamera u razini pogleda.	IT TON: Jokerov smijeh
15. 01'36" – 01'38"	Blizu plan muškarca u odijelu dok stoji u pozadini držeći se za dršku. Muškarac u odijelu stoji do druga dva muškarca, Ryana i muškarca u košulji koji sjede. Muškarac u odijelu se obraća Jokeru i gleda ga. Donji rakurs.	TON:Muškarac u odijelu: : Something funny, asshole?
16. 01'38"- 01'39"	Blizu plan Jokera koji odmahuje rukom prema muškarcima i ženi te se prestaje smijati. Žena koja je sjedila nasuprot muškaraca ustaje i odlazi. Kamera u razini pojasa.	IT TON: Zvuk prelaženja vlaka preko tračnica

17. 01'39" - 01'41"	Krupni plan Jokera koji se smije. Blagi donji rakurs kamera nije statična već se trese, približava i udaljava.	IT TON: Smijeh
18. 01'41" – 01'44"	Blizu plan muškaraca u pozadini. Ryan baca vrećicu krumpirića na pod i gleda u smjeru žene koja je otišla. Te dovikuje. Kamera u razini pojasa muškarca koji stoji u odijelu, blagi donji rakurs.	IT TON: Jokerov smijeh. TON: Ryan: : Bitch!
19. 01'44" – 01'47"	Krupni plan Jokera koji se nekontrolirano smije. Blagi donji rakurs.	IT TON: Smijeh Jokera se pojačava
20. 01'47" – 01'57"	Blizu plan muškaraca koji se smiju i začuđeno gledaju prema Jokeru. Muškarac koji stoji u odijelu počinje pjevati. Svjetla trepere. Blagi donji rakurs.	IT TON: Jokerov smijeh. TON: Muškarac u odijelu pjeva: Isn't it rich? Are we a pair?
21. 01'57" – 01'59"	Krupni plan Jokera koji se smije i odmahuje rukom prema muškarcima. Blagi donji rakurs.	IT TON: Jokerov smijeh
22. 01'59" – 02'02"	Zatim blizu plan muškarca u odijelu kako pjeva te se približava Jokeru. Druga dva muškarca se smiju te prekrivaju lica rukama. Blagi donji rakurs.	TON: Muškarac u odijelu pjeva: Me here, at last on the ground...
23. 02'02" – 02'04"	Krupni plan Jokerovog lica. Joker odmahuje rukom, smije se. Blagi donji rakurs.	TON: Muškarac u odijelu pjeva: ...You in the air
24. 02'04" – 02'13"	Blizu plan muškarca u odijelu koji se vrti oko drške i pjeva gledajući u Jokera. Svjetla se gase i pale. Muškarac u odijelu se opet zavrti oko drške pjevajući i gledajući u Jokera. Kamera u razini pojasa muškarca u odijelu, nije statična već se okreće kako bi pratila kretanje muškarca u odijelu. Blagi donji rakurs.	TON: Muškarac u odijelu pjeva : Send in the clowns TON: Muškarac u odijelu pjeva: Isn't it bliss?
25. 02'13" – 02'18"	Blizu plan Jokera koji se smije dok muškarac u odijelu pjeva i približava mu se. Kamera u razini pogleda.	TON: Muškarac u odijelu pjeva: Don't you approve?
26. 02'18" – 02'28"	Blizu plan Jokera i muškarca u odijelu koji pjeva i sada je nasuprot Jokera. Iz kadra izlazi muškarac u odijelu koji pjeva pa u kadru ostaje samo Joker koji odmahuje glavom smijući se. Joker sjedi i smije se nekontrolirano. U	IT TON: Jokerov smijeh TON: Muškarac u odijelu pjeva:

	<p>pozadini do Jokera sjeda Ryan, , koji je ženu gađao krumpirićem, dok muškarac u odijelu i dalje pjeva.</p> <p>Svjetla trepere dok Ryan koji sjedi do Jokera skida njegovu periku. Muškarac koji pjeva je sada izvan kadra a Joker se sve grčevitije smije.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	<p>One who keeps tearing around, one who can't move.</p> <p>TON: Muškarac u odijelu pjeva: We are the clowns?</p> <p>IT TON: Jokerov smijeh</p>
27. 02'28" – 02'31"	<p>Krupni plan muškarca u odijelu koji pjeva podignutih ruku.</p> <p>Donji rakurs.</p>	<p>TON: Muškarac u odijelu pjeva: There ought to be clowns.</p>
28. 02'31" – 02'38"	<p>Blizu plan Jokera koji se smije. U kadru je i Ryan koji sjedi do Jokera a sada na glavi ima Jokerovu periku te se smije gledajući u Jokera.</p> <p>Blagi gornji rakurs.</p>	<p>IT TON: Smijeh Jokera</p>
29. 02'38" – 02'41"	<p>Krupni plan Jokera koji se smije.</p> <p>Blagi donji rakurs.</p>	<p>IT TON: Smijeh Jokera</p>
30. 02'41" – 02'43"	<p>Blizu plan Jokera i Ryana koji sjedi do njega s perikom, smiju se a svjetla se neprestano gase i pale. Svjetla se ugase.</p> <p>Kamera u razini očiju.</p>	<p>IT TON: Smijeh</p>
31. 02'43" – 02'45"	<p>Svjetla se upale i prelazi se na krupni plan muškarca u odijelu koji stoji. Prestao je pjevati te se obraća Jokeru.</p> <p>Donji rakurs.</p>	<p>TON: Muškarac u odijelu: So tell us, buddy. What's so fucking funny?</p> <p>TON: glazba u pozadini</p>
32. 02'45" – 02'58"	<p>Blizu plan Jokera i Ryana koji skida njegovu periku. Joker odgovara i odmahuje rukom.</p> <p>Joker se smije, primajući se zatim za grlo. Odgovara pa poseže za torbom.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p> <p>Kadar se širi, kamera se pomiče unazad a muškarac koji stoji u odijelu istragne Jokeru torbu iz ruke te mu odgovara.</p> <p>Joker ustaje posežući za svojom torbom.</p> <p>Ryan koji je sjedio također ustaje te udara Jokera. Svjetla trepere. Ryan drži Jokera uz sebe te ga povlači nazad na sjedalo.</p> <p>Kamera prati kretanje muškarca u odijelu, Ryana i Jokera u razini pojasa.</p>	<p>TON: Joker: Nothing...</p> <p>TON: Joker: I have a condition.</p> <p>TON: Muškarac u odijelu: I'll tel you what you have, asshole.</p> <p>TON: Glazba se pojačava.</p>
33. 02'58" – 03'00"	<p>Blizu plan u razini pojasa prikazuje muškarca u odijelu koji stoji kako baca Jokerovu torbu muškarcu u košulji , dalje u vagon dok Ryan čvrsto drži Jokera Joker nogom udara muškarca u odijelu dok</p>	<p>IT TON: Čuju se uzvici</p>

	ga Ryan još drži. Blagi donji rakurs.	TON: Glazba se pojačava
34. 03'00" – 03'02"	Svjetlo se ugasi pa upali i sada su u općem planu prikazani svi muškarci i Joker. Kamera u razini pojasa.	IT TON: Čuju se uzvici
35. 03'02" – 03'03"	Blizu plan prikazuje iznenađenog muškarca u odijelu kako se odbija unazad i Jokera s leđa, fragment Ryana muškarca koji drži Jokera. Blagi donji rakurs.	TON: Glazba
36. 03'03" – 03'05"	Blizu plan prikazuje Jokera. Kamera prikazuje Jokera i Ryana koji ga drži za ruke. Muškarac u košulji stoji iza muškarca u odijelu. Joker se opire i pokušava osloboditi. Blagi donji rakurs.	TON: Muškarac u odijelu: We've got a kicker! TON: Muškarac u košulji: Hold him steady!
37. 03'05" – 03'07"	Blizu plan prikazuje muškarca u odijelu kako stoji nasuprot Jokeru. . Približava se Jokeru i zamahuje pesnicom u njegovo lice. Kamera nešto ispod razine pogleda.	IT TON: Čuje se udarac
38. 03'07" – 03'16"	Kamera na podu blizim planom pokazuje Jokera koji je pao od udarca. Blagi gornji rakurs. Jokerova torba pada do njega na pod a kamera se približava njegovom licu dok se Joker grči od još udaraca. Svjetla se pale i gase dok muškarci nogama udaraju Jokera. Kamera se diže na Ryana u blizu plan, svjetla se ugase pa se spusti na lice Jokera u krupnom planu koji stiše zube. Blagi gornji rakurs.	TON: Muškarac u košulji: Stay down freak! TON:Glazba IT TON: Smijeh muškaraca
39. 03'16" – 03'20"	Opći plan vagona, Joker je na podu a oko njega su muškarci u krugu koji ga udaraju nogama. Blagi gornji rakurs.	IT TON: Zvuk udaraca IT TON: Uzvici
40. 03'20" – 03'27"	Blizu plan muškarca u košulji i muškarca u odijelu koji udaraju Jokera nogama. Donji rakurs. Muškarac u odijelu je pogođen u glavu. Pogođeni muškarac u odijelu pada unatraške na leđa. Krv je na stropu, svjetlo se ugasi kamera se pomakne ulijevo.	IT TON: Čuje se pucanj

	<p>Svjetlo se upali, u blizu planu začuđeni muškarac u košulji. Svjetlo se upali, kamera se pomakne udesno. U sredini kadra, između već upucanog muškarca u odijelu i Ryana muškarac u košulji je pogođen s dva hitca i pada unatraske na vrata vlaka. Krv je na vratima. Donji rakurs.</p> <p>Pogođeni muškarac u košulji klizi prema tlu, kamera se okreće u lijevo, blizu plan. Ryan, viče i trči dok Joker drži pištolj uperen u njegovom smjeru sjedeći na podu.</p> <p>Joker ustaje, puca u smjeru odbjeglog Ryana koji je izašao iz kadra, kamera dinamična i prati kretanje Jokera.</p> <p>Blagi donji rakurs.</p>	<p>TON: Ryan: Hey!</p> <p>TON: Ryan: Hey! TON: Ryan: Help!</p>
41. 03'27" – 03'29"	<p>Opći plan pokazuje Ryana kako prolazi kroz vrata na kraju vagona.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	TON: Glazba se pojača
42. 03'29" – 03'32"	<p>Blizu plan prikazuje Ryana koji bježi. Kamera ga prati s leđa dok trči, donji rakurs.</p> <p>Kamera se spušta do Ryanovih nogu, približava se na detalj nogu iza kojih ostaje krvavi trag po podu. Gornji rakurs.</p>	<p>TON: Ryan: Help!</p> <p>TON: Glazba je glasna TON: Ryan: Help!</p>
43. 03'32" – 03'38"	<p>Kamera je u pokretu, trese se. Blizu kadar Jokera s pištoljem uperenim u smjeru odbjeglog Ryana.</p> <p>Kako se kamera diže, tako je prikazan nepomični, upucani muškarac u košulji. Kamera se nastavi dizati i sada je u kadru samo Joker s pištoljem.</p> <p>Svjetla se gase pa upale, kamera i dalje na Jokeru. On se okreće, uhvati za dršku, okrene se oko nje te opet podiže pištolj.</p> <p>Donji rakurs.</p>	<p>TON: Glazba</p> <p>TON: u daljini, Help!</p>
44. 03'38" – 03'40"	<p>Opći plan prikazuje vlak u pokretu. Kamera se polako kreće suprotno od kretanja vlaka u kojem trepere svjetla.</p> <p>Slika se zacrni.</p>	IT TON: Škripa tračnica

<p>45. 03'40" – 03'55"</p>	<p>Blizu plan u razni pojasa prikazuje Jokera kako zamahuje pištoljem po vagonu pretražujući okolinu pogledom.</p> <p>Joker podigne pištolj prema svojoj glavi pa ga spusti. Spusti se kako bi dosegnuo svoje stvar koje su ispale iz torbe i torbu.</p> <p>Joker podigne torbu u jednu ruku, u drugoj drži pištolj, kamera se diže.</p> <p>Kamera se spušta na razinu pojasa i Joker hoda prema kameri.</p>	<p>TON: Glazba IT TON:Škripa tračnica</p> <p>TON: Ryan: Help!</p> <p>IT TON: Razglas u vlaku: Next stop...</p> <p>IT TON: Škripa tračnica.</p>
<p>46. 03'55" – 03'57"</p>	<p>Blizu plan odbjeglog Ryana a dok pokušava otvoriti vrata vlaka. Lupa po njima zatim se vrata otvaraju na stanici. Kamera ga snima iz razine pogleda, s desna.</p> <p>Blagi donji rakurs.</p>	<p>TON: Ryan: Help! IT TON: Razglas u vlaku</p>
<p>47. 03'57" – 03'59"</p>	<p>Blizu plan odbjeglog Ryana sada s njegove lijeve strane, vrata vlaka se otvaraju. Ryan se zabrinuto osvrće po vagonu te izlazi iz vlaka na stanici.</p> <p>Blagi donji rakurs.</p>	<p>TON: Glazba</p> <p>TON: Ryan: Help!</p>
<p>48. 03'59" – 04'00"</p>	<p>Blizu plan Jokera koji također izlazi iz vlaka na stanici s pištoljem uperenim u kameru.</p> <p>Donji rakurs.</p>	<p>TON: Glazba</p>
<p>49. 04'00" – 04'01"</p>	<p>Kamera blizu planom prikazuje Jokera okrenutog leđima s pištoljem u ruci. Joker i dalje držeći pištolj uperen u smjeru odbjeglog Ryana, pogleda prema vratima pa uđe u vagon.</p> <p>Gornji rakurs.</p>	<p>TON: Glazba</p>
<p>50. 04'01" – 04'02"</p>	<p>Kamera prikazuje odbjeglog Ryana u blizu planu s leđa kako ulazi u vagon zabrinuto gledajući van.</p> <p>Blagi donji rakurs.</p>	<p>TON: Glazba</p>
<p>51. 04'02" – 04'05"</p>	<p>Krupni plan Jokerovog lica i pištolja.</p> <p>Joker gleda s vrata vagona u smjeru vrata na kojima je Ryan. .</p> <p>Blagi donji rakurs.</p>	<p>TON: Glazba</p> <p>IT TON: Razglas u vlaku: Stay clear of the closing doors.</p>
<p>52. 04'05" – 04'07"</p>	<p>Blizu plan Ryana kako bježi iz vagona dok se vrata zatvaraju.</p> <p>Ryan zabrinuto gleda u vagon prije izlaska.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	<p>TON: Glazba</p>

53. 04'07" – 04'09"	Opći plan, kamera je iznad desnog ramena Jokera. Joker stoji na vratima pištoljem uperenim u Ryana koji je prikazan u pozadini kako bježi. Kamera se pomiče udesno, s Jokerom, dalje od vlaka prikazujući kretanje Jokera i Ryana. Kamera u razini pogleda.	IT TON: Ryan zapomaže
54. 04'09" – 04'11"	Blizu kadar u razini pojasa prikazuje Jokera kako se udaljava od vlaka, prolazi iza stupa. Drži pištolj uperen prema Ryanu.	TON: Glazba
55. 04'11" – 04'14"	Kamera općim planom, u pokretu s leđa, prati Jokera koji drži pištolj uperen u Ryana u pozadini. Kamera se kreće s Jokerom prema Ryanu, snimajući ih obojicu s leđa. Ryan šepa pokušavajući doći do stepenica koje se nalaze ispred njega. Blagi gornji rakurs.	TON: Glazba IT TON: Zapomaganje Ryana.
56. 04'14" – 04'16"	Kamera ostaje u vlaku koji odlazi sa stanice. Kroz prozorsko staklo prati Jokera iza stupova dok drži Ryana na nišanu.	IT TON: Zvuk prelaska vagona preko tračnica.
57. 04'16" – 04'18"	Kamera blizu planom u razini očiju, bočno prikazuje Jokera kako se kreće iza stupova prema Ryanu. Joker drži uperen pištolj prema Ryanu dok hoda. Blagi gornji rakurs.	
58. 04'18" – 04'20"	Opći plan prikazuje Jokera s leđa kako hoda prema Ryanu i stepenicama. Pištolj pukne. Blagi gornji rakurs.	IT TON: Zapomaganje Ryana IT TON: Pucanj
59. 04'20" – 04'23"	Kamera u općem planu bočno prikazuje pogođenog Ryana kako pada u podnožje stepenica, na pod. Zatim puže do stepenica. Kamera u razini pogleda.	IT TON: Škripa vagona i tračnica.
60. 04'23" – 04'24"	Opći plan prikazuje kraj vagona vlaka koji napušta stanicu. Zatim bočni prikaz Jokera s uperenim pištoljem kako hoda prema Ryanu. Blagi donji rakurs.	IT TON: Zapomaganje Ryana
61. 04'24" – 04'27"	Blizu plan Jokera, prikazan frontalno. Kamera u pokretu, kreće se unatrag ispred Jokera. Donji rakurs.	

62. 04'27" – 04'30"	Opći plan Jokera prikazuje bočno kako se približava Ryanu, između kamere i Jokera su stupovi. Joker dolazi do Ryana koji pužući pokušava pobjeći. Joker ispaljuje u Ryana tri hitca. Kamera se pomiče prateći Jokerov hod. Kamera u razini pogleda.	TON:Ryan: Help! IT TON: Pucnjevi.
63. 04'30" – 04'33"	Blizu plan Jokera i pištolja. Donji rakurs. Na Jokerovom licu je krv.	
64. 04'33" – 04'36"	Krupni plan Jokerovog lica. Joker stavlja dlan na uho te se okreće oko sebe. Kamera u razini očiju.	IT TON: Zujanje TON: Glazba se ponovno pojavljuje
65. 04'36" – 04'42"	Opći plan Jokera kako preskakuje nepomično tijelo upucanog Ryana i penje se stepenicama. Blago donji rakurs. Joker izlazi iz kadra trčeci.	TON: Glazba se pojačava IT TON: Zvuk koraka

PRILOG 2 - VA KARTICA

Isječak iz filma: *Girl, Interrupted*

Broj kadrova: 18

Trajanje: 03'14"

KADAR	VIDEO	AUDIO
1. 00'00" – 00'04"	Opći plan mentalne institucije. Ispred ustanove je drveće.	TON: Glazba
2. 00'04" – 00'18"	<p>Detalj kozmetičke torbice u umivaoniku.</p> <p>Gornji rakurs.</p> <p>Susannine (glavni lik) ruke uzimaju predmet i kamera se diže prateći pokrete ruku do razine pogleda.</p> <p>Kamera je zatim iznad Susanninog desnog ramena, ona je leđima okrenuta kameri i prikazan je njen odraz u ogledalu u blizu planu. Zatim se kamera pomiče u lijevo dok je i dalje prikazana Susanna kako se šminka gledajući se u ogledalo. Sada je Susanna prikazana iz profila, u pozadini se vide vrata toaleta.</p>	<p>TON: Glazba</p> <p>TON: Glazba nestaje</p>
3. 00'18" – 00'30"	<p>Detalj prstiju i ruke na vratima koja se otvaraju. Iza otvorenih vrata pojavljuje se žena, Janet. Blizu plan. U njenoj ruci je lak za nokte, Janet pomoli glavu kroz vrata te pogleda niz hodnik u jednom smjeru, u ustima joj je cigareta. Pogleda desno, pa lijevo istrči niz hodnik.</p> <p>Zatim opći plan hodnika. U hodniku su prikazane dvije žene koje se polako kreću, jedna starija drži mlađu. Janet s lakom za nokte u ruci trči do kraja hodnika, zastane pozdraviti žene u hodniku pa uđe u prostoriju.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	IT TON: Zvuk koraka
4. 00'30" – 00'34"	<p>Krupni plan Susanne u toaletu. Šminka se pa okreće pogled u lijevo progovarajući.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	TON: Susanna: Did you get it?

<p>5. 00'34" – 00'41"</p>	<p>Blizu plan Janet koja je trčala hodnikom. Prikazan je i profil Susanne koja se šminka, u toaletu su.</p> <p>Janet koja je dotrčala u jednoj ruci drži cigaretu a u drugoj pokazuje Susanni lak za nokte. Zatim se Janet nasloni na zid nasuprot Susanne koja se šminkala te joj da lak za nokte. Susanna uzme lak za nokte a Janet joj odgovara ispuhujući dim iz usta.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	<p>TON: Janet: I had to trade with a transvestite in the man's ward.</p>
<p>6. 00'41" – 00'46"</p>	<p>Krupni plan lica Susanne. Osmjehne se i spusti pogled pa ga opet digni i pogleda Janet zahvaljujući se što joj je dala lak.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	<p>TON: Susanna: Thanks!</p>
<p>7. 00'46" – 00'58"</p>	<p>Blizu plan Susanne koja je izašla iz toaleta kako gleda kroz stakleni otvor na vratima u sobu. Zidovi su bijeli. Prikazana je medicinska sestra naslonjena na zid ispred sobe. Njen pogled je uperen u pod a onda je odjevena u bijelu uniformu.</p> <p>Zatim Susanna okrene glavu i pogleda u medicinsku sestru koja joj kimne potvrdno nakon čega Susana otvara vrata sobe i ulazi. Dok Susana ulazi u sobu, medicinska sestra zabrinuto pogledava oko sebe ostajući naslonjena na zid kraj vrata sobe.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	<p>IT TON: Škripa kvake</p>
<p>8. 00'58" – 01'12"</p>	<p>Blizu plan Susane dok zabrinutog pogleda ulazi u sobu. Zatvara vrata za sobom, ne okrećući se već gledajući u sobu. Kamera ju prati do prozora ispred kojeg je Lisa zavezana za bolnički krevet. Lisine noge i ruke su fiksirane za krevet a odjevena je u bolnički haljinu. Zavezana Lisa gleda u strop. Susana sada sjeda na stolac do kreveta.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	
<p>9. 02'12" – 02'16"</p>	<p>Krupni plan Lise koja leži zavezana za bolnički krevet. Sada pogled upire ka Susani koja sjedi do nje.</p> <p>Gornji rakurs.</p>	
<p>10. 02'16" – 02'22"</p>	<p>Blizu plan Susanne koja sjedi na stolici do kreveta i gleda u zavezanu Lisu. Poseže u džep i vadi lak za nokte te ga pokazuje Lisi dok se osmjehuje.</p>	

	Kamera u razini pogleda.	
11. 02'22" – 02'25"	Blizu plan Lise koja leži u bijelom, zavezana za krevet. Pomiče usne i prodorno gleda u Susannu koja sjedi do nje. Prikazana je i Susanna kako sjedi, kamera je iznad njenog ramena. Gornji rakurs.	
12. 02'25" – 02'28"	Krupni plan, kamera u razini pogleda. Susana spušta pogled dok se blago osmjehuje.	
13. 02'28" – 02'35"	Detalj Susannine ruke koja sjedi i otvara lak za nokte i detalj Lisine zavezane ruke. Zatim Susanna počinje lakirati nokte Lisi koja leži. Gornji rakurs.	
14. 02'35" – 02'43"	Krupni plan Lisinog lica. Počinje plakati i gledajući u Susannu koja joj lakira nokte govori. Gornji rakurs.	TON: Lisa: You know.. I'm not really dead. TON: Glazba
15. 02'43" – 02'51"	Blizu plan Susanne koja lakira nokte Lisi koja leži. Diže pogled s ruku i osmjehuje se Lisi te odgovara. Kamera u razini pogleda.	TON: Susanna: I know.
16. 02'51" – 02'58"	Blizu plan Lise koja plače. Uzdahne pa odgovori.	TON: Lisa: I'm going to miss you, Susie Q.
17. 02'58" – 03'06"	Krupni plan Susanne koja sjedi kraj zavezane Lise. Razgovara s njom. Kamera u razini pogleda.	TON: Susanna: No, you're not. You're gonna get out of here... and you're going to come and see me.
18. 03'06" – 03'14"	Blizu plan Lise koja leži i u suzama promatra Susannu koja joj govori. Lisa uzdahne pa pogleda u prozor prema svjetlu trepćući, odgovara. Gornji rakurs.	TON: Susanna: Okay? TON: Lisa: Yeah.

PRILOG 3 – VA KARTICA

Isječak iz filma: *Trainspotting*

Broj kadrova: 46

Trajanje: 05'16"

KADAR	VIDEO	TON
1. 00'00" – 00'25"	<p>Kamera je na podu i prikazuje blizu plan muškarca, Marka Rentona (glavni lik) koji doskoči na pod i čučne.</p> <p>Mark govori gledajući ravno u kameru, u pozadini je prikazan dnevni boravak.</p> <p>Čovjek iz pozadine (diler) mu odgovara dok se kamera blago podiže i prati kretanje Marka dok sjeda na pod.</p> <p>Mark sada sjeda na pod i odgovara.</p> <p>Diler iz pozadine se približava.</p> <p>Mark sjedi i raširi ruke.</p> <p>Diler iz pozadine skida kaput Marku koji sjedi.</p> <p>Kamera u poziciji blago donjeg rakursa prikazuje Markovo lice i dilerovo lice blizu planom jedno do drugog dok razgovaraju.</p> <p>Kamera je statična, diler drži u rukama sako i govori Marku koji sjedi. Oba muškarca gledaju u različitim smjerovima, ne gledaju direktno u kameru niti jedan u drugog.</p> <p>Mark koji sjedi poseže u džep i pruža novčanicu uz odgovor. Oba muškarca se smješkaju.</p> <p>Diler uzima novčanicu i odgovara smješkajući se.</p> <p>Diler odnosi sako i novčanicu, okreće se leđima Marku i kameri. Kamera se lagano udaljava i donji rakurs je sada primjetljiviji.</p>	<p>TON: Glazba</p> <p>TON: Mark: What's on the menu this evening sir?</p> <p>TON: Diler. Your favourite dish</p> <p>TON: Mark: Excellent.</p> <p>TON: Diler: Usual table, sir?</p> <p>TON: Mark: Why thank you.</p> <p>TON: Diler: Would sir care to pay for his bill in advance?</p> <p>TON: Mark: No, stick it on my tab.</p> <p>TON: Diler: I regret to inform you, sir, credit limit was reached and breached quite some time ago.</p> <p>TON: Mark: Oh well, in that case...</p> <p>TON: Diler: Hard currency, that'll do nicely.</p> <p>TON:Diler: Can't be too careful...</p>
2. 00'25" – 00'27"	<p>Blizu plan prikazuje dilera s novčanicom u rukama kako gleda u nju i hoda. Kamera ga prati u razini pogleda.</p>	<p>TON: Diler: ...When we're dealing with your type, can we?</p>
3. 00'27"- 00'28"	<p>Detalj novčanice ispod neonskog svjetla za provjeru.</p>	

4. 00'28" – 00'31"	Kamera se vraća u blizu plan dileru koji vadi novčanicu ispod svjetla i spušta ju na kuhinjski pult. Kamera prati dileru iz blago donjeg rakursa dok odlaže sako i govori.	TON: Diler: And would sir care for a starter? Some garlic bread perhaps?
5. 00'31" – 00'57"	Blizu plan Marka koji sjedi na podu. Kamera je sada u razini pogleda. Mark sjedi na podu dnevnog boravka a na ruci ima povež. Odgovara dileru omotavajući ruku zasukanih rukava. U pozadini prikazan diler s pladnjem kako se približava Marku koji sjedi, kamera statična. Diler se spušta te Marku koji sjedi pruža injekciju na pladnju. Mark se dodiruje po rukama. Kamera se kreće prateći injekciju koju Mark uzima s pladnja. Diler izlazi iz kadra. Kamera prelazi u krupni plan pa je sada prikazana injekcija ispred Markovog lica koji zubima steže zavoj stegnut oko ruke. Mark zatim spušta iglu koja izlazi iz kadra i gleda u svoju ruku.	TON: Mark: No thank you, I'll proceed directly to the intravenous injection of hard drugs, please. TON:Diler: As you wish sir. As you wish. IT TON: Zvuk koraka.
6. 00'57" – 00'59"	Detalj igle kako ulazi u Markovu venu. Injekcija je napunjena žutom tekućinom zatim u nju ulazi krv pa se te dvije teksture miješaju.	IT TON: Zvuk miješanja tekućina
7. 00'59" – 01'01"	Prikazane su teksture kako se miješaju unutar injekcije. Detalj.	
8. 01'01" - 01'06"	Krupni plan Markovog lica koji gleda u svoju ruku spuštenog pogleda pa pogled upire drugdje u pod.	
9. 01'06" – 01'09"	Detalj injekcije i igle zabijene u Markovu kožu. Potiskivanje injekcije.	IT TON: Zvuk miješanja tekućina.
10. 01'09" – 01'14"	Detalj unutrašnjosti injekcije koja se prazni. Tekućina izlazi u potpunosti i u injekciji ostaje trunje - nečistoće.	IT TON: Zvuk miješanja na vrhuncu.
11. 01'14" – 01'21"	Krupni plan Markova lica, kamera je blago u donjem rakursu. Lice mu je šokirano, usta su mu otvorena i Mark polako pada unazad.	IT TON: Zvuk se pojačava pa naglo prestaje simulirajući ulazak tekućine u tijelo.
12. 01'21" – 01'28"	Opći plan prikazuje Marka na sagu. Mark je prikazan bočno kako pada na sag. Zatim se kamera spušta ispod razine poda. Muškarac propada lagano kroz pod i za sobom povlači sag. Kamera prati propadanje.	TON: Glazba
13. 01'28" – 01'30"	Opći plan iz žablje perspektive ka stropu. Sag se povlači prema dolje, prikazano propadanje kroz pod iz perspektive Marka koji tone. Strop je posivio, guli se.	

14. 01'30" – 01'38"	Blizu plan Marka koji leži na sagu poluotvorenih očiju. Kamera je blago ispod razine pogleda zatim se približava Markovom licu u krupni plan dok mu se oči zatvaraju. Mark se počinje blago tresti.	TON: Počinje tekst pjesme“ Just a perfect day...”
15. 01'38" – 01'42"	Opći plan iz žablje perspektive ka stropu. Iznad saga se pojavljuje diler koji čučne i uperi pogled u kameru.	
16. 01'42" – 01'47"	Srednji plan do koljena prikazuje Marka kako horizontalno leži na sagu i blago podrhtava. Sag je crvene boje.	TON: Diler: Perhaps sir would like me to call for a taxi? IT TON: Zvuk sirena u daljini.
17. 01'47" – 01'49"	Opći plan iz žablje perspektive ka stropu prikazuje dilera kako i dalje čuči i gleda u kameru.	IT TON: Zvuk sirena se pojačava.
18. 01'49" – 01'53"	Opći plan prikazuje vozilo hitne pomoći s upaljenom sirenom kako prolazi kroz britansko predgrađe.	IT TON: Zvuk sirene se pojačava pa stišava.
19. 01'53" – 02'04"	Opći plan iz donjeg rakursa prikazuje dilera kako za noge vuče Markovo tijelo iz stana u ulaz pa niz stepenice. Zatim blizu plan iz gornjeg rakursa na Markovo tijelo dok naizgled beživotno udara glavom o stepenice kako ga diler povlači. Kamera prati kretanja likova.	
20. 02'04" – 02'10"	Blizu plan na dilera. Dilerovo lice i prsa su uokvireni rubovima saga, iz Markove perspektive. Razina pogleda. Diler povlači Marka dalje niz stepenice. Zatim se kamera prebacuje na donji rakurs dok se diler osvrće iza sebe. Slika se gotovo potpuno zacrni, sada su vidljivi samo obrisi dilera. Kamera pokretna.	TON: Glazba: such a perfect day...
21. 02'10" – 02'14"	Opći plan ulice na čijem križanju vozilo hitne pomoći produžuje ravno, ne ulazi u ulicu iz koje je raskrižje prikazano. Razina pogleda. Zatim se kamera spušta i prikazan je Marka kako leži na sredini ceste. Kamera u razini nogu.	IT TON: Zvuci sirena TON: Glazba se pojačava
22. 02'14" – 02'37"	Opći plan sniman u razini nogu prikazuje zamućenu Markovu glavu najbliže kameri a u pozadini dilera kako sjedi na rubu nogostupa te se niže držeći se za glavu. Diler se ustaje kad začuje zvuk automobila koji prilazi i zaustavlja taksi. Kamera statična u razini nogu. Diler hvata Marka ispod ramena, dovlači ga do taksija. Taksist otvara vrata i diler ubacuje Marka u automobil.	TON: Glazba: ... you just keep me hanging on... IT TON: Zvuk automobila

23. 02'37" – 03'02"	Opći plan iz unutrašnjosti automobila sniman u razini nogu. Diler ubacuje Marka u automobil, Mark prikazan s leđa. Kada ga spusti diler stavi Marku u džep košulje novčanicu pa ga potapša po obrazu. Muškarac izlazi iz kadra. Markovo lice i otvorena usta su bliže kameri i osvijetljeni dok je unutrašnjost automobila crna. Blagi gornji rakurs na blizu plan Marka.	TON: Glazba se stižala IT TON: Zatvaranje vrata automobila
24. 03'02" – 03'13"	Srednji plan iz ptičje perspektive na Markovo tijelo dok leži na leđima u autu. Markovo tijelo se miče, on se kreće i naizgled pokušava doći do zraka.	TON: Glazba se nastavlja
25. 03'13" – 03'22"	Opći plan taksija iz razine pogleda prikazuje automobil kako prilazi i koči ispred bolnice. Natpis na bolnici „ Accident & Emergency. Kamera se zatim približava ne pomičući se ni lijevo ni desno i zaustavlja na detalju vjetrobranskog stakla automobila dok je na staklu reflektiran natpis s bolnice.	TON: Glazba: Oh it's such a perfect day...
26. 03'22" – 03'27"	Kamera u razini pojasa prikazuje noge taksista koji Markovo tijelo izvlači iz auta na pod. Taksist ga prima za noge a Markova glava udara o beton, ruke su mu iznad glave, oči zatvorene a usta otvorena.	TON: Glazba:... I wanna spend it with you...
27. 03'27" – 03'29"	Blizu plan iz žablje perspektive na taksista koji je uokviren rubovima saga. Pruža ruku ka Marku.	TON: Glazba
28. 03'29" – 03'34"	Blizu plan iz gornjeg rakursa na Markovo tijelo na pločniku, Mark leži raširenih ruku. Taksist poseže za novčanicom iz Markova džepa na košulji, istragne ju i izlazi iz kadra u automobil.	TON: Glazba: ... You just keep me hanging on...
29. 03'34" – 03'39"	Žablja perspektiva na natpis na bolnici. Zatim u kadar ulaze dva bolničara, lice jednog ostaje u kadru, blizu plan.	TON: Glazba
30. 03'39" – 03'43"	Gornji rakurs i opći plan na Markovo lice. Mark na nosilima dok ga bolničari unose u bolnicu. U pozadini vidljiv hodnik bolnice.	TON: Glazba IT TON: Zvonjava
31. 03'43" – 03'48"	Opći plan iz perspektive Marka na čekaonicu bolnice. Kamera okrenuta onako kako bi Mark vidio okolinu iz ležećeg položaja. Ljudi nisu prikazani uspravno već horizontalno. U čekaonici prikazani Punkeri, doktori, sestre, muškarci i žene.	IT TON: Zvonjava TON: Glazba
32. 03'48" - 03'50"	Gornji rakurs na krupni plan Markovog lica dok leži na nosilima. Ruke ga udaraju po obrazima.	TON: Glazba

33. 03'50" – 03'54"	Blizu plan iz blagog gornjeg rakursa na medicinsku sestru i doktoricu nad Markovim tijelom.	TON: Doktorica: Open your eyes! Wake up! Come on. Wake up!
34. 03'54" – 03'56"	Blizu plan iz žablje perspektive na doktoricu koja upire svjetiljku u Marka. Ruke medicinske sestre s obje strane uokviruju prizor, iznad Markove glave.	TON: Glazba
35. 03'56" – 04'01"	Opći plan iz gornjeg rakursa na Markovo tijelo. Košulja mu je raskopčana a oko ruke mu je zavoj koji steže doktorica. Zatim mu doktorica udara rukom o vene više puta.	TON: Glazba
36. 04'01" – 04'05"	Blizu plan iz žablje perspektive na doktoricu iznad Marka. Prizor uokviren sagom. Doktorica u rukama drži injekciju te ju udarcima prstiju priprema.	TON: Glazba
37. 04'05" – 04'11"	Gornji rakurs na opći plan Markovog tijela na nosilima. Glava mu je najbliže kameri. Doktorica mu zabija injekciju u venu i Mark naglo uzdahne punim plućima pa se podigne u sjedeći položaj. Kamera prikazuje Markova leđa.	TON: Glazba TON:Mark: Glasni uzdah
38. 04'11" – 04'12"	Žablja perspektiva na svjetlo bolničkog stropa.	TON:Mark: Uzdah TON: Glazba
39. 04'12" – 04'27"	Blizu plan na Marka. Mark sada ima otvorene oči i otvorena usta, gleda desno od kameru. Mark glasno diše punim plućima. Gornji rakurs.	TON: Glazba TON: Mark:Glasno disanje
40. 04'27" - 04'38"	Blizu plan. Mark sjedi u automobilu između oca i majke. Mark nosi kućni ogrtač. Majka pruža cigaretu ocu, on ju stavlja u usta. Zatim pruži cigaretu Marku ali on ju ne uzima već gleda spuštenog pogleda u ruke koje drži prekrizene u krilu.	TON: Glazba
41. 04'38" – 04'41"	Blizu plan na Marka i oca iz razine pogleda. Otac nosi Marka u rukama i ulaze u sobu. Mark je u kućnom ogrtaču.	TON: Glazba
42. 04'41" – 05'01"	Opći plan iz razine pogleda na Markovu sobu i krevet. Majka je s jedne strane kreveta a otac s druge. Polažu ga na krevet, skidaju mu odjeću i cipele i odlaze stvari kraj kreveta.	TON: Glazba nestaje.
43. 05'01" – 05'10"	Opći plan iz razine pogleda. Majka pokriva Marka i stavlja mu ruku na čelo.	
44. 05'10" – 05'14"	Blizu plan na Markove roditelje dok izlaze iz sobe i zatvaraju vrata.	IT TON: Zatvaranje vrata
45. 05'14" – 05'15"	Detalj ključanice i ruke oca koja ju pričvršćuje.	IT TON: Ključanica
46. 05'15" – 05'16"	Detalj ključanice i ruke oca koja ju pričvršćuje samo iz druge perspektive	IT TON: Ključanica

PRILOG 4 – VA KARTICA

Isječak iz filma: *Kill Bill: Volume 1*

Broj kadrova:82

Trajanje: 08'30"

KADAR	VIDEO	AUDIO
1. 00'00" – 00'23"	<p>Blizu plan vrata, žena odjevena u žuto (Beatrix, glavni lik) s krvavim mrljama po odjeći, ulazi u kadar s lijeva. Prikazana su papirnata vrata u japanskom stilu, osvjetljenje je mračno.</p> <p>Beatrix otvara vrata i prelazi se u opći plan vrta u snijegu. U ruci joj je mač. Sada je Beatrix prikazana od glave do pete u sredini kompozicije. Spušta se stepenicama u vrt.</p> <p>Kamera se kreće s Beatrix, prateći ju. Kamera u razini pogleda.</p>	<p>IT TON: Plač i vrištanje u daljini</p> <p>IT TON: Otvaranje vrata</p>
2. 00'23" – 00'50"	<p>Opći plan vrta, Beatrix na stepenicama i građevine iz koje izlazi. Kamera se pomiče unazad i prikazuje rame O-Ren Ishii (O-Ren Ishii) koja promatra Beatrix s drugog kraja vrta i govori.</p> <p>Beatrix se zaustavlja a kamera prati njeno kretanje u blagom gornjem rakursu, kada Beatrix ponovno počne hodati. Sada se i O-Ren Ishii spušta niz stepenice govoreći. Beatrix odgovara.</p> <p>Žene se približavaju središtu vrta razgovarajući.</p> <p>Blagi gornji rakurs.</p>	<p>TON: O-Ren Ishii: Your instrument is quite impressive.</p> <p>TON: Japanski:O-Ren Ishii: Where was it made?</p> <p>TON: Beatrix:Okinawa</p> <p>TON: O-Ren Ishii:Japanski: Whom in Okinawa made you this steel?</p> <p>TON:Beatrix: This is Hattori Hanzo steel.</p>
3. 00'50"- 00'52"	<p>Blizu plan O-Ren Ishii koja naglo okreće glavu i odgovara.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	<p>TON: O-Ren Ishii:Japanski: You lie!</p>
4. 00'52"- 00'54"	<p>Blizu plan Beatrix. Pada snijeg. Kamera se spušta do razine pojasa iz razine pogleda a Beatrix trzne oružjem u ruci.</p>	<p>IT TON: Zamah</p>
5. 00'54" – 00'56"	<p>Detalj gravure na maču.</p>	
6. 00'56" – 00'59"	<p>Krupni plan O-Ren Ishii. Lijevo je praznina, pozadina je zamučena a njen pogled uperen je u donji desni kut prema tlu.</p> <p>O-Ren Ishii diže pogled, osmjehuje se i kamera se brzo udaljava u blizu plan.</p>	

	Kamera u razini pogleda.	
7. 00'59" – 01'03"	Blizu plan O-Ren Ishii koja se smješka. O-Ren Ishii je prikazana desno. Kamera u razini pogleda.	TON:O-Ren Ishii: Mmm-hmm.
8. 01'03" – 01'05"	Blizu plan prikazuje Beatrix, prikazana je desno dok u desnoj ruci drži mač. Gleda prema O-Ren Ishii. Kamera u razini pogleda.	
9. 01'05" – 01'22"	Blizu plan O-Ren Ishii koja govori dok se kreće. Okreće se u profil pa ju kamera prikazuje bočno. Zastane pa se okrene prema Beatrix. O-Ren Ishii nastavlja govoriti. Kamera u razini pogleda.	TON: O-Ren Ishii:Japanski: Swords however, never get tired. Hope you've saved your energy. If you haven't...you might not last five minutes.
10. 01'22" – 01'30"	Opći plan prikazuje Beatrix s leđa do pojasa, vrt i O-Ren Ishii nasuprot njoj koja govori. Kamera u razini pogleda.	TON: O-Ren Ishii: Japanski:But as last looks go, you could do worse.
11. 01'30" – 01'36"	Detalj iz blagog gornjeg rakursa prikazuje stopala O-Ren Ishii dok skida japanke te ih odguruje nogom iza sebe u snijegu. O-Ren Ishii ima bijele čarape, snijeg je bijel i japanke su joj bijele.	
12. 01'36" – 01'41"	Blizu plan Beatrix koja zakreće tijelo u desno. U pozadini su prikazana vrata kroz koja je izašla u vrt i svjetlo u građevini. Kamera u razini pogleda.	
13. 01'41" – 01'52"	Detalj izuvenih japanki O-Ren Ishii. O-Ren Ishii počinje koračati snijegom u čarapama dok iza nje ostaju tragovi. Gornji rakurs.	TON: Glazba
14. 01'52" – 02'07"	Opći plan prikazuje Beatrixina leđa, vrt i nasuprot O-ren Ishii koja se neprekidno gledajući Beatrix spušta u naklon. Kada se digna iz naklona podiže oružje iznad očiju. Kamera u razini pogleda.	TON: Glazba
15. 02'07" – 02'10"	Blizu plan O-Ren Ishii s oružjem podignutim iznad lica. Kamera blago ispod razine očiju	TON:Glazba
16. 02'10" – 02'11"	Krupni plan lica O-Ren Ishii i njenog oružja. Ona steže ruku oko drške sablje. Kamera blago ispod razine pogleda.	
17. 02'11" – 02'13"	Blizu plan O-Ren Ishii kako izvlači sablju iz omota. Kamera blago ispod razine pogleda.	IT TON: Oštrica sablje
18. 02'13" – 02'16"	Opći plan prikazuje s razine pogleda Beatrix, stražnju stranu glave O-Ren Ishii. Beatrix prikazana od glave do pete. Beatrix podiže svoje oružje i uperi ga U O-Ren Ishii.	TON: Glazba
19. 02'16" –	Krupni plan lica O-Ren Ishii koja polako	IT TON: Grebanje oštrice

02'19"	izvlači svoje oružje iz omota. Kamera blago ispod razine pogleda.	
20. 02'19" – 02'21"	Krupni plan lica Beatrix s uperenim mačem u O-Ren Ishii dok ju promatra. Kamera blago ispod razine pogleda.	TON: Glazba
21. 02'21"- 02'24"	Krupni plan lica O-Ren Ishii dok izvlači sablju. Kamera blago ispod razine pogleda.	TON: Glazba
22. 02'24" – 02'26"	Krupni plan lica Beatrix. Kamera u razini pogleda.	TON: Glazba
23. 02'26" – 02'30"	Blizu plan O-Ren Ishii koja raširi ruke dok spušta oružje do razine pojasa gledajući Beatrix. Kamera blago ispod razine pogleda.	
24. 02'30" – 02'34"	Opći plan prikazuje bočno dvije žene, jednu nasuprot druge. Beatrix je u polučučnju spremna za borbu, mača uperenog u O-Ren Ishii. O-Ren Ishii stoji uspravno također uperenog oružja. Beatrix se naglo približi O-Ren Ishii. Kamera u razini nogu.	TON: Glazba se ubrza
25. 02'34" – 02'35"	Kamera iz ptičje perspektive prikazuje borbu. Opći plan, prikazane obje žene i snijegom prekriveno tlo.	
26. 02'35" – 02'37"	Opći plan dviju žena, bočno. Prikazano mačevanje. Kamera u razini nogu.	
27. 02'37" – 02'40"	Blizu plan prikazuje O-Ren Ishii kako čuči raširenih ruku s oružjem u obje ruke. U jednoj ruci je sablja a u drugoj omot sablje. Prikaza s razine pogleda. Zatim O-Ren Ishii ustaje a kamera se podiže s njom.	
28. 02'40" – 02'43"	Blizu plan Beatrix s uzdignutim oružjem u ruci. Prikazana i glava O-Ren Ishii s leđa. Kamera prati Beatrix dok se spušta i podiže. Kamera u razini pogleda.	
29. 02'43" – 02'45"	Blizu plan O-Ren Ishii kako spušta oružja i obje ruke. Kamera blago ispod razine pogleda.	
30. 02'45" – 02'48"	Blizu plan na Beatrix u čučnju. Beatrix čvrsto s obje ruke drži mač s desna gledajući u O-Ren Ishii. Kamera u razini pogleda.	
31. 02'48" – 02'50"	Blizu plan O-Ren Ishii koja naglo podiže ruke i zamahne sabljom prema Beatrix. Njihova oružja se sudare. Kamera u razini pogleda.	TON: Glazba IT TON: Zamah sabljom kroz zrak
32. 02'50" –	Opći plan prikazuje vrt kroz vrata građevine.	IT TON: Sudaranje oštrica

02'52"	Vidljiva borba žena. Kamera je na podu, u razini nogu.	IT TON: Uzvici žena
33. 02'52" – 02'54"	Ptičja perspektiva na borbu žena, opći plan. Beatrix mačem slomi omot sablje O-Ren Ishii.	
34. 02'54" – 02'56"	Opći plan iz građevine, pogled na vrt kroz vrata, kamera je u razini nogu. Prikazana borba žena. O-Ren Ishii ustukne korak nazad upirući i dalje oružje u Beatrix.	TON: Glazba
35. 02'56" – 03'17"	Blizu plan O-Ren Ishii koja diže pogled s poda i upire ga u Beatrix dok spušta sablju i baca omot na tlo. Kamera blago ispod razine pogleda. Kamera se približava na krupni plan O-Ren Ishiiinog lica koje se blago osmjehuje.	TON: Glazba
36. 03'17" – 03'21"	Blizu plan Beatrixinog lica koja napravi korak prema O-Ren Ishii. Lice joj je oprezno. Kamera u razini pogleda.	TON: Glazba
37. 03'21" – 03'33"	Detalj sablje i ruku O-Ren Ishii. Kamera je u razini pojasa. Kamera prati kretanje oružja i ruku te se podiže do krupnog plana lica O-Ren Ishii.	TON: Glazba
38. 03'33" – 03'41"	Blizu plan Beatrix podignutog mača prema O-Ren Ishii kojoj se približava polako. U pozadini prikazana građevina. Kamera u razini pogleda.	TON: Glazba
39. 03'41" – 03'46"	Blizu plan O-Ren Ishii, prikazano i rame Beatrix u lijevom kutu. Žene prekriže mačeve. Kamera u razini pogleda.	IT TON: Sudaranje metalnog oružja
40. 03'46" – 03'49"	Blizu plan Beatrix. Prikazana O-Ren Ishii s leđa. Oružja su prekrižena a žene se gledaju u oči. Zatim Beatrix zamahne oružjem i krene u napad. Kamera u razini pogleda.	
41. 03'49" – 03'51"	Blizu plan prikazuje s ramena Beatrix, Beatrix i O-Ren Ishii prikazane kako se bore. Blagi gornji rakurs.	
42. 03'51" – 03'52"	Krupni plan lica O-Ren Ishii dok kroz kadar s lijeve na desnu stranu prođe Beatrix. O-Ren Ishii zamahne. Blagi gornji rakurs.	TON: Glazba IT TON: Zvuk oštrice kako prolazi kroz zrak
43. 03'52" – 03'53"	Blizu plan žena u borbi, kamera u razini pojasa.	IT TON: Zvuk paranja tkanine TON: Glazba

	O-Ren Ishii zamahne i poreže Beatrix. Beatrix u grču.	
44. 03'53" – 03'58"	Blizu plan žena s druge pozicije. Beatrix odskoči prem kameri dok joj se lice grči u bolu. Vrisne. Beatrix brzo doskoči pa se okrene leđima kameri te uperi oružje u O-Ren Ishii. Kamera izoštri posjekotinu na Beatrixinim leđima Kamera u razini pogleda.	TON: Glazba stane IT TON: Beatrixin Vrisak
45. 03'58" – 04'02"	Opći plan prikazuje vrt kvadratnog oblika. U vrtu su dvije žene u sredini, razmaknute, oružja uperenih jeda u drugu. Beatrix padne na tlo. Gornji rakurs.	
46. 04'02" – 04'11"	Blizu plan O-Ren Ishiinog pogleda uperenog u smjeru tla. O-Ren Ishii se osmjehne pa progovori gledajuću u istom smjeru. Kamera u blago donjem rakursu.	TON: Engleski: O-Ren Ishii: Silly Caucasian girl likes to play with Samurai swords.
47. 04'11" – 04'14"	Krupni plan lica Beatrix. Leži na snijegu otvorenih usta i gledajući u nebo. Gornji rakurs.	
48. 04'14" – 04'23"	Krupni plan lica O-Ren Ishii. O-Ren Ishii zakreće tijelo od kamere te stavlja sablju na rame uperenu prema Beatrix koja leži na tlu. Donji rakurs.	TON: Engleski: O-Ren Ishii: You may not be able to fight like a Samurai but you can at least die like a Samurai.
49. 04'23" – 04'31"	Krupni plan lica Beatrix koja spusti pogled. Gornji rakurs.	IT TON: Uzdasi
50. 04'31" – 04'43"	Krupni plan profila Beatrix dok se podiže. Snimka je usporena. Beatrix uperi mač u pod, detalj drške mača.	
51. 04'43" – 04'47"	Detalj očiju O-Ren Ishii prodorno uperenih u kameru.	
52. 04'47" – 04'57"	Krupni plan profila Beatrix koja odgovara uzdignutog mača. Kamera u razini očiju.	TON: Japanski:Beatrix: Attack me... with everything you have
53. 04'57" – 04'49"	Detalj očiju O-Ren Ishii. Oči O-Ren Ishii brzo se spuste izlazeći iz kadra.	IT TON: Zvuk zamaha oštrice kroz zrak
54. 04'59" – 05'01"	Opći plan iz gornjeg rakursa na vrt i žene koje se bore.	
55. 05'01" – 05'03"	Opći plan, kamera u razini nogu. Žene su prikazane bočno dok se bore, mačevi im se sudaraju.	IT TON: Zvuk sudaranja metalnih oštrica
56. 05'03" – 05'04"	Opći plan vrta i žena dok se bore iz gornjeg rakursa. Beatrix se spušta u pretklon.	IT TON: Zamah oštrice po zraku
57. 05'04" –	Krupni plan lica O-Ren Ishii.	IT TON: Zamah

05'05"	Blagi gornji rakurs.	
58. 05'05" – 05'11"	Opći plan vrta iz gornjeg rakursa. Beatrix na podu ali mača uperenog u O-Ren Ishii. Žene se udaljavaju jedna od druge.	
59. 05'11" – 05'21"	Opći plan žena u vrtu, kamera u razini nogu. Prikazane su bočno, Beatrix drži svoj uperen mač u O-Ren Ishii. Fokus na slavinu u vrtu koja je prikazana blizu kameri desno. Slavina zalupi pa se voda iz nje prelije.	IT TON: Curenje vode IT TON: Tupi udarac slavine o kamen
60. 05'21" – 05'30"	Detalj stopala O-Ren Ishii. Niz bijele čarape lije krv. Gornji rakurs. Kamera se diže do koljena O-Ren Ishii prikazujući porezotinu na odjeći i krvave mrlje. Kamera zastane za prikaz ozlijede pa se nastavi dizati do začuđenog lica O-Ren Ishii koje je sada prikazano blizu planom. Blago donji rakurs.	IT TON: Tihi uzdasi
61. 05'30" – 05'35"	Blizu plan na Beatrix, donji rakurs. Kamera se zatim približi na krupni plan Beatrix.	
62. 05'35" – 05'41"	Krupni plan bočno prikazuje profil O-Ren Ishii. Kamera u razini očiju.	IT TON: Glasni izdasi
63. 05'41" – 05'47"	Krupni plan prikazuje lice Beatrix iz profila. Kamera u razini očiju.	IT TON: Zvuk prelijevanja vode iz slavine i tup udarac slavine o kamen
64. 05'47" – 06'01"	Krupni plan iz profila pokazuje lice O-Ren Ishii koja progovori. U pozadini crnilo i pahulje snijega. Kamera u razini očiju.	TON: Japanski: O-Ren Ishii: For ridiculing you earlier...I apologize.
65. 06'01" – 06'11"	Krupni plan prikazuje profil Beatrix koja odgovara. Kamera u razini očiju.	IT TON: Zvuk slavine i udarca o kamen TON: Japanski: Beatrix: Accepted.
66. 06'11" – 06'16"	Opći plan vrta i dvaju žena razmaknutih jedna od druge, spuštenih mačeva. Kamera je u razini nogu. U desnom kutu slavina se prelijeva.	IT TON: Zvuk slavine i udarca o kamen
67. 06'16" – 06'29"	Krupni plan lica Beatrix iz profila. Progovara. Kamera u razini očiju.	IT TON: Zvuk slavine i udarca o kamen TON: Japanski: Beatrix: Ready?
68. 06'29" – 06'35"	Krupni plan lica O-Ren Ishii iz profila. Odgovara.	TON: Japanski: O-Ren Ishii: Come on.

	Kamera u razini očiju.	
69. 06'35" – 06'47"	Opći plan prikazuje vrt i dvije žene. Kamera u razini nogu. Žene se zatrče jedna prema drugoj pa se počnu boriti. O-Ren Ishii krene hodati iza ograde. Kamera se diže na razinu pojasa. Beatrix ju prati s druge strane ograde. Nalaze se na kraju ograde i nastave borbu.	IT TON: Zvuk slavine i udarca o kamen IT TON: Sudaranje metalnih oštrica
70. 06'47" – 06'48"	Blizu plan. Prikazana Beatrix u pokretu dok zamahuje oštricom. Blagi donji rakurs.	IT TON: Uzvik
71. 06'48" – 06'49"	Gornji rakurs prikazuje detalj krvave linije. Prikaz traga krvi na snijegu. Još kapljica padne na snijeg. Gornji rakurs.	IT TON: Špricanje
72. 06'49" – 06'53"	Opći plan iz žablje perspektive u nebo. Iz lijevog donjeg kuta u desno preleti kosa i tjeme O-Ren Ishii.	
73. 06'53" – 06'55"	Detalj kose koja pada na snijeg i otpuhuje snijeg od udarca. Gornji rakurs.	IT TON: Tihi udarac
74. 06'55" – 06'59"	Detalj ruke O-Ren Ishii koja pušta dršku sablje. O-Ren Ishii ispušta sablju. Donji rakurs.	TON: Glazba
75. 06'59" – 07'01"	Detalj iz ptičje perspektive. Prikazana sablja kako pada na snijeg. Prikazana i odjeća O-Ren Ishii.	IT TON: Tihi udarac
76. 07'01"	Blizu plan Beatrix sniman iz blago donjeg rakursa. Beatrix prikazana s leđa raširenih ruku, okrenuta prema nebu.	TON: Glazba
77. 07'06" – 07'22"	Krupni plan lica O-Ren Ishii dok govori. Kamera se blago udalji i prikaže vrh O-Ren Ishiine glave na kojoj nedostaje tjeme. Glava joj je otvorena, dio lubanje nedostaje a vidi se njen mozak. U pozadini zamućena Beatrix i oštrica sablje koja se sjaji. Kamera ispod razine pogleda.	TON: Japanski: O-Ren Ishii: That really was a Hattori Hanzo sword.
78. 07'22" – 07'30"	Krupni plan sniman s razine pogleda prikazuje glavu i kosu Beatrix okrenute leđima kameri.	TON: Glazba
79. 07'30" – 07'40"	Opći plan sniman iz blago gornjeg rakursa prikazuje O-Ren Ishii kako pada na koljena, okrenuta je leđima prema kameri. O-Ren Ishii pada na desni bok u snijeg. Njezino beživotno tijelo pada do njezine sablje u snijeg.	TON: Glazba, vokal na Japanskom
80. 07'40" –	Blizu plan Beatrix prikazane s leđa. Beatrix	TON: Glazba

07'49"	je u lijevoj polovici, u pozadini pada snijeg. Beatrix blago okreće glavu i pogleda ka tijelu O-Ren Ishii pa vrati pogled ispred sebe. Kamera u razini pogleda.	
81. 07'49" – 08'21"	Opći plan iz ptičje perspektive prikazuje Beatrix kako stoji s mačem u ruci i tijelo O-Ren Ishii na tlu. Kamera prati Beatrix kako sjeda na klupu uz jezerce u vrtu i ispušta svoj mač iz ruku.	TON: Glazba
82. 08'21" – 08'30"	Detalj natpisa na papiru: „O- Ren Ishi“ cotton mouth Ruka u crnoj kožnoj rukavici kemijskom olovkom prekriži ime.	TON: Glazba

PRILOG 5 – VA KARTICA

Isječak iz serije: *Euphoria*

Broj kadrova: 44

Trajanje: 02' 46"

KADAR	VIDEO	AUDIO
1. 00'00" – 00'02"	Blizu planom iz gornjeg rakursa prikazana djevojčica za stolom (Rue, glavni lik). Rue gleda prema gore, ali ne u kameru.	TON: Glazba TON: Djevojčica Rue: Thirteen... fourteen
2. 00'02" – 00'05"	Iz žablje perspektive detalj svjetiljke na stropu. Svjetiljka je kvadratnog oblika i podijeljena je na više malih kvadrata. Unutar malih kvadrata su brojevi od 1 do 13. Kako Rue broji naglas tako se u kvadratima ispisuju brojevi do šesnaest.	TON: Glazba TON: Rue: Fifteen, sixteen...
3. 00'05" – 00'10"	Blizu plan majke. Gleda u djevojčicu pa ju upita. Kamera je ispod razine majčinog pogleda, na stolu. U pozadini se vidi kuhinja.	TON: Majka: What are you looking at Rue?
4. 00'10" – 00'14"	Blizu plan Rue, kamera u razini pogleda, statična. Djevojčica gleda prema gore i broji. Nakratko spusti pogleda kada joj se majka obrati pa nastavi gledati u lampu i brojati.	TON: Majka: Rue look at me! TON: Rue: Seventeen...
5. 00'14" – 00'20"	Detalj svjetiljke na stropu, kamera u žabljoj perspektivi. Svjetiljka na stropu sada u kvadratićima nema ispisane brojeve. Zatim Rue počne brojati ispočetka. Kako ona broji tako se u kvadratićima ispisuju brojevi. Kada ju majka upita što radi, brojevi se ponovno izbrišu i Rue počne plakati.	TON: Rue: One, two... TON: Majka: What are you doing Rue? IT TON: Rue plače
6. 00'20" – 00'22"	Blizu plan Rue koja plače. Kamera u razini pogleda.	IT TON: Plač
7. 00'22" – 00'26"	Blizu plan majke koja okreće glavu u stranu. Kako majka okrene pogled i glavu tako se i kamera okrene prateći ju za prikaz oca u blizu plan. Otac sjedi lijevo, a majka izlazi iz kadra. Otac okreće glavu prema Rue. Kamera u razini pogleda.	IT TON: Rue plače

8. 00'26" – 00'28"	Blizu plan Rue koja je sada pognula glavu i plače. Kamera u razini pogleda.	TON: Terapeutica: I would say she is suffering...
9. 00'28" – 00'38"	Blizu plan Rue između roditelja čija lica nisu prikaza. Majka se drži za trbuh, trudna je. Kamera se odaljava unazad na opći plan obitelji na kauču. Rue se igra s plišanom igračkom spuštenog pogleda dok terapeutica nasuprot kauča govori. Kamera u razini pojasa.	TON:Terapeutica: ...from obsessive compulsive disorder. TON: Rue glasom kada odraste: It's not like I was physically abused... TON: Terapeutica: Attention deficit disorder. TON: Rue: ...or had a shortage of water. TON: Terapeutica: General anxiety disorder. TON: Rue: Or was molested by a family member. TON: Terapeutica:And possibly bipolar disorder.
10. 00'38" – 00'40"	Blizu plan terapeutice sniman iz razine pogleda.	TON: Terapeutica: But she's a little young to tell
11. 00'40" – 00'43"	Krupni plan lica majke, gornji rakurs. Majka plače spuštenog pogleda dok ju djevojčica Rue promatra zabrinuto. Zatim se zamuti majka i izoštri lice djevojčice u krupnom planu.	TON: Rue odraslim glasom: So explain this hit to me.
12. 00'43" – 00'46"	Detalj pločica, kamera se pomiče prema kutiji za lijekove. U kutijici su lijekovi, prikazani prsti majke kako ubacuju lijekove u spremnike u kutijici.	TON: Majka: Honey, it's just the way your brain was hardwired. Plenty of great, intelligent...
13. 00'46" – 00'51"	Blizu plan majke kako u kuhinji raspoređuje lijekove u kutijicu dok se obraća nekome ispred sebe. Kamera u razini očiju, u pokretu - približava se majci.	TON:Majka: ...funny, interesting, and creative people have struggled with the same thing you struggle with.
14. 00'51" – 00'53"	Blizu plan Rue kako sjedi za stolom. Sada je nešto starija nego u uvodnom kadru. Gleda u smjeru majke i upita.	TON: Rue: Like who?
15. 00'53" – 00'57"	Blizu plan majke u kuhinji. Sniman iz razine pogleda. Majka gleda u Rue i zamuckuje.	TON: Majka zamuckuje pa odgovara: Uhh... ... Vincent Van Gogh.
16. 00'57" – 00'59"	Opći plan Vincent Van Gogha usred livade. Vincent Van Gogh uzima pištolj i prostrijeli se u prsa. Zatim pada na pod.	IT TON: Zvuk pucnja IT TON: Jauk
17. 00'59" – 01'01"	Opći plan kuhinje i Sylvije Plath dok čučeci na podu gura glavu u kuhinjsku pećnicu.	TON: Majka: Sylvia Plath
18. 01'01" – 01'03"	Detalj plamenika kako se gasi.	TON: Majka: And your favorite...

19. 01'03" – 01'05"	Blizu plan majke koja je sada ustala, smješka se i gleda u smjeru Rue. Kamera u blago donjem rakursu.	TON:Majka: ...Britney Spears
20. 01'05" – 01'09"	Krupni plan glave i lica Britney Spears dok leži bez kose u tatto salonu. Zatim Britney okreće pogled direktno u kameru i kadar završava.	TON: Muški glas : She's bald! TON: Drugi muški glas: Oh, my God. TON: She is completely bald!
21. 01'09" – 01'10"	Blizu plan Rue za stolom u razini pogleda.	IT TON: Uzdasi i brzo disanje. TON: Glazba
22. 01'10" – 01'12"	Detalj tenisica dok Rue hoda školskim hodnikom. Kamera je na podu i prati korake.	IT TON: Zvuk školskog zvona TON: Rue odraslim glasom: I don't remember much...
23. 01'12" – 01'16"	Krupni plan Rue s leđa. Prikazana kosa i glava dok korača hodnikom kroz gužvu. Zatim ju dječak u prolazu okrzne ramenom pa se Rue u usporenoj snimci okrene prema kameri i okrene se nazad.	TON:Rue: ... between the ages of eight and twelve. Just that the world moved fast and my brain moved slow.
24. 01'16" – 01'30"	Blizu plan profesorice ispred ploče. Kamera se pomiče na kraj učionice za blizu plan Rue koja sada sjedi u klupi. Blizu plan Rue iz profila, kamera zastaje. Rue se zabrinuto prima za prsa dok sjedi.	TON: Učiteljica: Okay does anybody have any idea of what a preposition might be? IT TON: Glasno i brzo disanje TON: Rue: And every now and then, if I focused too closely on the way I breathed... IT TON: Disanje se ubrzava TON:Rue: ...I'd die.
25. 01'30" – 01'35"	Opći plan prikazuje učionicu. U sredini je Rue prikazana s leđa kako sjedi nasuprot ploče. Kamera je u razini pogleda. Svjetla zatrepere pa se izgase, osvijetljena je samo Rue koja sjedi pa padne na pod.	TON: Glazba
26. 01'35" – 01'50" -	Krupni plan lica Rue dok diše pomoću vrećice. Ptičja perspektiva. Rue leži na podu okrenuta naglavce dok joj učiteljica pomaže. Kamera se diže za blizu plan Rue kako leži raširenih ruku na podu učionice. Zatim opći plan Rue e i djece oko nje koja ju prodorno gledaju.	IT TON: Škripa vrećice IT TON: Disanje TON: Učiteljica: Slow down, just breathe TON: Rue kada odraste: Until every second of every day You find yourself ...
27. 01'50" – 01'52"	Opći plan iz žablje perspektive. Kamera na podu a iznad su prikazana djeca u krugu koja gledaju u Rue. Neka djeca imaju mobitele u rukama uperene u Rue koja još leži na podu.	TON:Rue: ... trying to outrun your anxiety.
28. 01'52" – 01'54"	Blizu plan Rue koja promatra svoj odraz u ogledalu u svojoj sobi. Prikazana iz profila, vidljiva s leđa i njen odraz u ogledalu. Kamera se odmiče unatrag za opći plan sobe i Rue e koja uvlači trbuh držeći se za	TON: Glazba

	njega. Rue spušta ruke i kadar se prekida.	
29. 01'54" – 01'56"	Krupni plan Rue na krevetu i njezinog mobitela. Kamera u razini pogleda.	IT TON: Zvuk zvana na mobitelu
30. 01'56" – 01'57"	Rue u ruci drži mobitel i čita poruku. Detalj mobitela, u poruci piše „Imma gonna rape u cunt“.	TON: Glazba
31. 01'57" – 02'01"	Krupni plan u razini pogleda. Majka zabrinuto pogleda ka Rue i upita ju. Majka i Rue su u kuhinji dok Rue sjedi za stolom. Kamera se udalji unazad za opći plan obitelji za kuhinjskim stolom. Tamo su otac, mlađa sestra, majka i Rue.	TON: Majka: What's wrong, Rue? TON: Rue: And quite frankly...
32. 02'01" – 02'03"	Blizu plan Rue za stolom dok odgovara i gleda prema majci. Gornji rakurs.	TON: Rue glasom odrasle osobe: I'm just fucking exhausted.
33. 02'03" – 02'25"	Opći plan prikazuje sada odraslu Rue kako izlazi iz sobe, hoda kroz uski hodnik i ulazi u kuhinju dok majka telefonira. Rue prolazi kućom a kamera prolazi kroz zidove koji zaklanjaju pogled na kratko. Rue dolazi do sestre koja čita s mobitela, sestra sjedi za kuhinjskim stolom. Blizu plan Rue kako odgovara sestri, u pozadini je majka u kuhinji dok priča na telefon. Sestra odgovara. Rue se okreće prema majci i postavlja joj pitanje. Sestra izlazi iz kadra dok se naslanja na stolac. Majka odgovara ne dižući pogled s papira. Kamera prati Rue koja se okreće i vraća u hodnik prema toaletu. Kamera u razini pojasa.	TON: Majka dok priča na telefon: You said that doctor was in our network. How could he suddenly be out of network? TON: Majka: I can't afford it. TON: Sestra: Did you see that video of the beauty queen who got acid thrown at her face? TON: Rue: Um, uh, what? No. TON: Sestra: It's pretty fucked up. TON: Rue: Hey, mom. You got any tampons? TON: Majka: In my bathroom under the sink. TON: Rue: And at some point you make a choice about who you are...
34. 02'25" – 02'27"	Blizu plan Rue kako ulazi kroz vrata u toalet. Kamera se kreće ulijevo na krupni plan Rue i njezinog odraza u zrcalu dok rukom prekriva usta i kašlje. Detalj vrata ormarića s ogledalom kako otvaraju. Ormarić je prepun bočica. Kamera u razini pogleda.	TON: Rue: ... and what you want. IT TON: Zatvaranje vrata IT TON: Rue kašlje
35. 02'27" – 02'29"	Detalj vrata ormarića s ogledalom kako se zatvaraju pa opet otvaraju	IT TON: Kašalj

36. 02'29" – 02'30"	Detalj vrata ormarića kako se opet otvaraju, Rue prikazana u odrazu sada u drugoj odjeći opet rukom prekriva usta dok kašlje.	IT TON: Kašalj
37. 02'30" – 02'31"	Detalj ormarića dok se vrata otvaraju, Rue kašlje opet u drugoj odjeći.	IT TON: Kašalj
38. 02'31" – 02'32"	Detalj unutrašnjosti ormarića.	TON: Glazba: Oh my...
39. 02'32" – 02'33"	Detalj bočice Xanaxa s imenom majke na bočici. Prikazana ruka Rue kako uzima bočicu.	TON: Glazba: I'm living for the thrill formula...
40. 02'33" – 02'34"	Detalj ruku Rue kako sipa tablete iz bočice u ruku. Gornji rakurs.	TON: Glazba
41. 02'34" – 02'35"	Detalj ormarića. Kamera se brzo pomiče u desno za krupni plan Rue koja stavlja Xanax tablete propisane majci u usta. Donji rakurs.	TON: Glazba: I'm living...
42. 02'35" – 02'37"	Detalj ruke dok Rue pušta vodu u toaletu.	TON: Glazba: ...for the thrill formula... IT TON: Zvuk vode
43. 02'37" – 02'39"	Detalj uokvirene fotografije na kojoj su majka i otac. Gornji rakurs.	IT TON: Zvuk vode TON: Glazba
44. 02'39" - 02'46"	Blizu plan Rue koju vidimo u odrazu kako drži fotografiju. Ona prikazana s leđa. Dodirne fotografiju pa ju spusti i stavi sunčane naočale na oči. Kamera u razini pogleda.	TON: Glazba

PRILOG 6 – VA KARTICA

Isječak iz serije: *The Sinner*

Broj kadrova: 28

Trajanje: 03' 06"

KADAR	VIDEO	AUDIO
1. 00'00" – 00'05"	Detalj ruku žene (Cora, glavni lik) dok nožem reže jabuku. U pozadini plaža. Cora govori mužu koji sjedi do nje. Obitelj sjedi na ručniku.	TON: Cora: He's fine at swimming lessons. The teacher brings him out into the water. He doesn't cry at all.
2. 00'05" – 00'10"	Opći plan. Prikazani Cora i njezin muž s djetetom na plaži. Kamera u razini pogleda, muž odgovara a Cora pruža krišku kruške djetetu. Muž govori dok gleda prema djetetu.	TON: Corin muž: He's too attached. TON: Cora: Here. TON: Corin muž: He's gotta toughen up. Right, buddy?
3. 00'10" – 00'17"	Krupni plan Corinog lica. Pogled joj je spušten. Cora stavlja krušku u usta i gleda prema djetetu govoreći mu. Zatim digne pogled i uperi ga ravno. Kamera u razini pogleda.	TON: Glazba TON: Cora: Good? IT TON: Smijeh iz daljine
4. 00'17" – 00'25"	Opći plan para koji izmjenjuje nježnosti na ručniku do jezera. Žena u kupaćem kostimu je u crnom kupaćem kostimu. Muškarac u kupaćim hlačicama. Do para je još dvoje ljudi.	IT TON: Smijeh i hihotanje TON: Žena u kupaćem kostimu: Careful what you wish for
5. 00'25" – 00'28"	Krupni plan Corina lica dok jede krušku i spušta pogled s para nasuprot sebe. Cora prati razgovor para nasuprot sebe. Kamera u razini pogleda.	IT TON: Smijeh žene u kupaćem kostimu TON: Žena u kupaćem kostimu: Oh, I almost forgot...
6. 00'28" – 00'38"	Opć plan parova na ručniku. Žena u kupaćem kostimu se i dalje sjedeći na muškarcu obraća drugom paru do sebe, pa joj muškarac odgovara. Žena u kupaćem kostimu se odmiče od muškarca na kojem je sjedila i primiče se u sredinu govoreći.	TON: Žena u kupaćem kostimu: ...I have a surprise for you guys. TON: Muškarac koji sjedi do para: Are you gonna put your tongue back in your mouth? TON: Žena u kupaćem kostimu: No, it's this new band I heard about. They're amazing. I'm serious.
7. 00'38" – 00'40"	Krupni plan Core koja promatra parove. Kamera u razini pogleda.	

8. 00'40"- 00'50"	Blizu plan žene koja kreće puštati muziku s mobitela. Razgovara s muškarcem do i smije se. I muškarac se smije i ulazi u kadar. Zatim se žena u kupaćem kostimu okreće prema paru do i objašnjava, imitirajući pokrete bubnjanja.	TON: Muškarac koji izmjenjuje nježnosti sa ženom, u kupaćem kostimu: Wait what? Where did you find this? TON: Žena u kupaćem kostimu: I have my ways. TON: Muškarac u kupaćim hlačicama: Come on no, babe, just turn it off, please. TON: Žena u kupaćem kostimu: This is Frankies band when he was in med school. That is Frankie on the drums. TON: Muškarac u kupaćem kostimu kroz smijeh: Come on turn it off!
9. 00'50" – 00'52"	Opći plan muškarca i žene kako se zaigrano prepiru. Kamera u razini pogleda.	TON: Žena u kupaćem kostimu: No it's so good, come on.
10. 00'52" – 01'08"	Opći plan obitelji s djetetom dok promatraju prizor ispred sebe. Cora reže krušku i hrani dijete. Muž priča.	TON: Muž: You want some lotion? I can oil you up. They're just having fun
11. 01'08" – 01'13"	Opći plan na parove ispred. Žena u kupaćem kostimu govori pa pušta muziku	TON: Žena u kupaćem kostimu: Let me play one more song than I'll stop. This is my favourite song.
12. 01'13" – 01'18"	Krupni plan Corinog lica, pogled joj je spušten. Kada začuje pjesmu naglo digne pogled ka parovima ispred. Kamera u razini pogleda.	TON: Glazba TON: Muškarac kojeg Cora promatra, u kupaćim hlačicama : You're torturing me, you know that right?
13. 01'18" – 01'24"	Krupni plan lica žene u kupaćem kostimu koja je pustila glazbu. Kamera se pomiče u desno i u kadar ulazi muškarac u kupaćim hlačicama te se njih dvoje ljube.	TON: Glazba
14. 01'24" – 01'30"	Detalj stražnjice žene i ruku muškarca dok se kamera diže na njihova lica za krupni plan. Žena u kupaćem kostimu kameri okrenuta s leđa.	TON: Glazba
15. 01'30" – 01'37"	Krupni plan iz profila Core koja promatra par. Zatim spušta pogled i počne duboko disati.	TON: Glazba se pojačava
16. 01'37" – 01'43"	Krupni plan prikazuje lice Core ravno. Kamera u razini pogleda. Corino lice je uznemireno, ona gleda u pod. Zatim diže pogled duboko dišući i gleda u par ispred sebe.	TON: Glazba
17. 01'43" – 01'45"	Detalj para u razini pojasa dok muškarac diže ženu u ruke.	

18. 01'45" – 01'47"	Detalj žene u kupaćem kostimu dok ju muškarac u kupaćim hlačicama spušta na ručnik i sjeda na nju.	TON: Glazba IT TON: Smijeh
19. 01'47" – 01'48"	Krupni plan Corinog lica koja promatra par uznemireno. Kamera u razini pogleda.	
20. 01'48" – 02'26"	Blizu plan Core koja promatra par ispred sebe dok se ustaje, kamera ju prati. Cora hoda prema paru. Cora podiže ruku u kojoj je nož i trči dok viče. Zatim dolazi do para i zabija nož u vrat muškarca u kupaćim hlačicama. Krupni plan lica i vrata muškarca u kupaćim hlačicama. On je proboden a krv mu se slijeva niz vrat. Prikazana Cora kako bode muškarca u kupaćim hlačicama neprekidno s nožem u trup. Tijelo izbodenog muškarca u kupaćim hlačicama pada na pod a žena u kupaćem kostimu do njega ga dira. Zatim Corin muž ulazi u kadar i odvaja ju od tijela izbodenog muškarca. Kamera prati Corine kretnje u blizu planu. Muž ju baca na pod nekoliko metara od tijela izbodenog u blizu planu. Kamera je sada bliže tlu te ih prikazuje iz profila. Zatim se prelazi na blizu plan ljudi iza Core na podu dok ju muž drži prikovanu za tlo. Kamera prati Corine poglede. Izoštri se Corina ruka u pijesku koja je prekrivena krvlju i nož koji muž uzima iz njene ruke i baca dalje u pijesak. Cora prestaje vrištati. Kada se muž digno s Core ona se uspravi te ju kamera sada prikazuje u blizu planu dok gleda prema izbodenom muškarcu i ljudima koji mu pokušavaju pomoći.	TON: Cora viče: Stop it. Get off her! Get off! IT TON: Vrištanje žene u kupaćem kostimu do napadnutog TON: Corin muž: Stop it! Hey, hey! IT TON: Cora vrišti TON: Corin muž: What are you doing? What are you doing? TON: Corin muž: Cora Hey, Hey Cora! TON: Corin muž: Hey! Hey!
21. 02'26" – 02'29"	Opći plan izbodenog muškarca prekrivenog krvlju kako leži i ljudi oko njega. Muškarac koji je prethodno sjedio do para sada daje upute ženi u kupaćem kostimu kako pomoći probodenom muškarcu.	TON: Muškarac koji je sjedio do para a sada pomaže: Press! Press! Oh my God!
22. 02'29" – 02'33"	Blizu plan Core prekrivene krvlju nakon što je izbola muškarca. Ona ustaje gledajući prema muškarcu kojeg je izbola, kamera ju prati kako ustaje. Donji rakurs.	TON: Muškarac koji je sjedio do para a sada pomaže: Hold it!

23. 02'33" - 02'36"	Opći plan probodenog muškarca u kupaćim hlačicama prekrivenog krvlju dok mu ljudi oko njega pomažu. Cora koja ga je izbola prilazi, u lijevom kutu su njene noge prekrivene krvlju. Žena u kupaćem kostimu koja pomaže izbodom ju tjera. Kamera u razini nogu.	TON: Muškarac koji je sjedio do para a sada pomaže: Hold it! Hold the shirt here! Press here, do not let go! TON: Žena u kupaćem kostimu: No! Get away.
24. 02'36" – 02'38"	Blizu plan Core koja je izbola muškarca. Muž ju povlači unazad dok ona pruža ruke prema izbodom muškarcu. Donji rakurs.	TON: Corin muž: Hey.
25. 02'38" – 02'40"	Blizu plan muškarca koji je izbodom i ruku koje ga reanimiraju stišćući mu prsa. Gornji rakurs.	TON: Žena u kupaćem kostimu koja pomaže izbodom: Oh my God!
26. 02'40" – 02'42"	Krupni plan lica žene koja pomaže izbodom. Kamera u razini očiju.	TON: Muškarac koji je sjedio do para a sada pomaže izbodom: Hold his shirt! Call an ambulance!
27. 02'42" – 02'45"	Krupni plan lica izbodenog muškarca. Iznad njega je žena u kupaćem kostimu koja mu pomaže. Ona telefonira. Gornji rakurs.	TON: Žena u kupaćem kostimu koja pomaže na telefonu: I need an ambulance... There has been... Someone has...
28. 02'45" – 03'06"	Blizu plan Core i njenog muža, sjede. Gledaju prema izbodom. Corin muž ustane pa povremeno izađe, pa uđe u kadar i na kraju izađe. Cora prekrivena krvlju dezorijentirano gleda oko sebe i pada na tlo dok ju kamera prati spuštanjem, u usporenoj snimci. U pozadini njezin muž prikazan zamućeno s djetetom u rukama, izlazi iz kadra i odnosi dijete. Kamera u razini pogleda.	TON: Corin sin: Mommy! IT TON: Vika iz daljine TON: Žena u kupaćem kostimu koja pomaže probodom: Oh my God! TON: Glazba se stišava i glasovi u pozadini nestaju

PRILOG 7 – VA KARTICA

Isječak iz serije: *Breaking Bad*

Broj kadrova: 31

Trajanje: 02'23"

KADAR	VIDEO	AUDIO
1. 00'00" – 00'05"	<p>Blizu plan muškarca (Walter White, glavni lik) ispred prozora. Kamera u razini očiju. Walter gleda kroz prozor. Zatim se uspinje po stepenicama. Na sebi ima smeđu jaknu, nosi naočale.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	TON: Glazba
2. 00'05" – 00'09"	<p>Srednji plan do koljena prikazuje Waltera s leđa kako pokušava otvoriti vrata. Na vratim je zalijepljen karton koji Walter probija rukom kako bi došao do brave.</p> <p>Donji rakurs.</p>	IT TON: Trganje kartona
3. 00'09" – 00'14"	<p>Blizu plan Waltera kako otvara vrata. Prikazan je u okviru kojeg tvori rupa u vratima.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	
4. 00'14" – 00'21"	<p>Detalj kartona koji prekriva rupu u vratima. Prikazana ruka koja otvara bravu, kamera se odaljava pa su prikazana vrata kako se otvaraju i zatim krupni plan Waltera koji ulazi u kuću i gleda u smjeru kreveta.</p>	
5. 00'21" - 00'24"	<p>Opći plan kreveta na kojem na bokovima leže zagrljeni muškarac (Jesse) i žena (Jane) nepomično. Jesse nema majicu samo donji dio trenirke a Jane spava u svojoj majici kratkih rukava.</p> <p>Gornji rakurs.</p>	
6. 00'24" – 00'27"	<p>Krupni plan Walterovog lica. Zatim se kamera odaljava i prikazuje u blizu planu Waltera kako zatvara vrata za sobom. Walter gleda u smjeru kreveta.</p> <p>Kamera u razini pogleda.</p>	TON: Walter: Jesus.
7. 00'27" – 00'46"	<p>Opći plan prikazuje ruku i glavu Jesseja koji spava, zamućeno. Izoštren je Walter koji zatvara vrata u pozadini. Kamera je u razini nogu. Walter pride krevetu i gleda u Jesseja koji leži. Walter mu se obraća. Krene mu dodirnuti rame. Kamera statična. Donji rakurs.</p>	TON:Walter: Jesse.

8. 00'46" – 00'49"	Blizu plan iz gornjeg rakursa prikazuje Jesseja i Jane na krevetu dok je prikazana i Walterova ruka dok on stoji i drma Jesseja za rame govoreći.	TON:Walter: Jesse.
9. 00'49" – 00'53"	Blizu plan Waltera kako sjeda do Jesseja koji spava. Kamera u razini nogu. Walter trese nepomičnog Jesseja dok ga doziva.	TON:Walter: Jesse, wake up!
10. 00'53" – 00'55"	Blizu plan Jesseja i Jane koji leže dok je Walter koji sjedi prikazan u desnom donjem kutu. Gornji rakurs. Walter koji sjedi na rubu kreveta do Jesseja trese Jesseja a Jane koja leži do pada na leđa s boka.	TON: Walter: Jesse, wake up
11. 00'55" - 00'58"	Blizu plan Waltera koji i dalje trese Jesseja koji leži. Donji rakurs.	TON: Walter: Wake up!
12. 00'58" – 01'10"	Krupni plan Walterovog lica koji prestaje tresti Jesseja koji leži nepomično. Kamera prati Waltera dok on spušta pogled na noćni ormarić. Detalj Walterove ruke koja poseže za injekcijom na noćnom ormariću, zatim se izoštrava lice Waltera koji pogleda prema Jesseju. Donji rakurs.	
13. 01'10" – 01'12"	Krupni plan lica Jessieja. Kamera u razini očiju. Izoštreno lice a injekcija ispred Walterovog lica zamučena.	
14. 01'12" - 01'10"	Blizu plan Waltera koji sjedi dok baca injekciju nazad na noćni ormarić. Donji rakurs.	
15. 01'10" – 01'12"	Opći plan iz ptičje perspektive na krevet, Jane počinje kašljati.	
16. 01'12" – 01'14"	Blizu plan Waltera kako sjedi zatim okreće pogled prema Jane. Kamera u razini nogu, statična. Donji rakurs.	IT TON:Jane kašlje
17. 01'14" . 01"16	Blizu plan Jesseja i Jane koja kašlje dok leži na leđima te joj na usta navire tekućina. Ona se guši. Gornji rakurs.	IT TON; Kašalj i gušenje
18. 01'16" – 01'19"	Blizu plan Waltera koji ustaje i kreće prema Jane zaobilazeći krevet. Kamera ga prati pomakom u desno. Donji rakurs.	TON:Walter: NO, NO NO. TON: Glazba se pojačava i produbljuje
19. 01'19" – 01'20"	Krupni plan zabrinutog Walterovog lica.	IT TON: Gušenje

20. 01'20" – 01'22"	Blizu plan Waltera koji gleda u Jane koja se guši. Walter ne reagira i ne dodiruje Jane te joj ne pokušava pomoći. Donji rakurs.	
21. 01'22" – 01'24"	Blizu plan Waltera koji gleda u Jane dok je ona prikazana bliže kameri i zamučena dok se guši. Janeino tijelo poskoči od siline gušenja ali se ona ne probudi. Donji rakurs.	IT TON: Gušenje
22. 01'24" – 01'25"	Krupni plan lica Jane koja se guši otvorenih i punih usta, gornji rakurs.	
23. 01'25" – 01'31"	Krupni plan lica Waltera koji se nadvio nad tijelo Jane u čudu. Blagi donji rakurs. Walter u šoku odmahuje glavom. Donji rakurs.	
24. 01'31" – 01'34"	Opći plan iz ptičje perspektive, prikazan krevet. Prikazan Jesse koji nepomično leži na boku i Jane koja se guši pritom joj komadići povraćotine izlaze na usta. Tijelo Jane poskakuje i grči se.	IT TON: Jane se guši
25. 01'34 – 01'43"	Krupni plan Waltera koji spušta pogled ka Jane. Donji rakurs.	IT TON: Jane se guši
26. 01'43" – 01'47"	Krupni plan iz profila prikazuje Janeino lice dok se guši zatim se naglo prestaje micati. Oči su joj i dalje zatvorene. Donji rakurs.	IT TON: Gušenje IT TON: Gušenje prestaje
27. 01'47" – 01'51"	Krupni plan Waltera koji promatra Jane s visoka dok stoji. Donji rakurs.	
28. 01'51" – 01'55"	Krupni plan prikazuje lice Jane koja nepomično leži dok joj se oči polako otvaraju. Jane umire. Gornji rakurs.	
29. 01'55" – 02'01"	Krupni plan Waltera koji promatra Jane u trenutku smrti. Blagi donji rakurs, Walter prekriva usta rukom i plače.	TON: Glazba prestaje
30. 02'01" – 02'05"	Opći plan iz ptičje perspektive prikazuje krevet, nepomičnog Jesseja i beživotno tijelo Jane. Prikazan i Walter koji gleda u Jane. dok stoji s njene strane kreveta.	IT TON: Walter: Tihi jecaj
31. 02'05" – 02'23"	Krupni plan Waltera koji prestaje plakati i spušta ruku kojom je prekrivao usta. Uperi pogled u Jesseja koji leži zatim zatvori oči pa uperi pogled prema gore te se potpuno smiri. Blagi donji rakurs. Slika se zacrni.	

PRILOG 8 – VA KARTICA

Isječak iz serije: *Game of Thrones*

Broj kadrova: 33

Trajanje: 02'08"

KADAR	VIDEO	AUDIO
1. 00'00" – 00'03"	Detalj drvenog križa na kojem je ispisano „TRAITOR“	
2. 00'03" – 00'09"	Krupni plan lica muškarca (John Snow, jedan od glavnih likova u seriji) koji gleda u natpis na križu. John je odjeven u crnu kožu a iza njega se vide upaljene baklje i ljudi. John se okrene pa u kadar ulazi stariji muškarac koji mu zabija nož u prsa. Muškarac ima metalnu zaštitu na prsima.	IT TON: Zvuk oštrice
3. 00'09" – 00'11"	Krupni plan lica probodenog Johna.	
4. 00'11" – 00'14"	Krupni plan lica muškarca s metalnom zaštitom na prsima koji probada nožem Johna i govori mu.	TON: Muškarac s metalnom zaštitom na prsima: For the watch.
5. 00'14" – 00'16"	Detalj ruke koja drži nož u uboden u Johna pa ga naglo izvlači. Kamera se pomiče desno na detalj prsa probodenog Johna.	IT TON: John jaukne
6. 00'16" – 00'17"	Blizu plan drugog čovjeka koji probada Johna snimljenog s leđa. Taj je muškarac također odjeven u crno.	IT TON: Probadanje TON: Muškarac u crnom: For the watch.
7. 00'17"- 00'19"	Krupni plan preko ramena čovjeka koji probada Johna. Muškarac je srednjih godina i prosijede brade. Prikazano lice probodenog Johna.	
8. 00'19" – 00'20"	Opći plan probodenog Johna s leđa i prosijedog muškaraca nasuprot njega. Prosijedi muškarac izvlači nož iz Johnovih prsa i govori.	TON: Prosijedi muškarac: For the Watch.
9. 00'20" - 00'22"	Krupni plan lica Johna dok tetura i bolno uzdiše. Kamera u razini očiju.	IT TON: Johnov uzdah
10. 00'22" – 00'24"	Detalj oštrice kako ulazi u trbuh već probodenog Johna. Kamera u razini pojasa.	
11. 00'24" – 00'27"	Krupni plan sljedećeg čovjeka koji u trbuh Johnu zabija dugačku oštricu mača. Ovaj čovjek ima dužu kosu. Kamera u razini očiju.	IT TON: Komešanje TON: Muškarac duže kose: For the Watch.
12. 00'27" – 00'30"	Krupni plan lica probodenog Johna u šoku. John napravi korak unazad kako bi se odmaknuo od oštrice. Kamera u razini očiju.	

13. 00'30" – 00'31"	Blizu plan muškarca koji probada Johna sada prikazanog s leđa. Kamera u razini očiju.	
14. 00'31" – 00'34"	Blizu plan probodenog Johna i leđa muškarca koji ga probada dok govori. Kamera u razini očiju. Muškarac koji je probo Johna izlazi iz kadra dok se kamera blago odaljuje.	TON: Muškarac prikazan s leđa: For the Watch.
15. 00'34" – 00'35"	Detalj ruke probodenog Johna dok drži dršku oštrice koja ga sljedeća probada. Potezanje oštrice iz trbuha probodenog. Lice i tijelo muškarca koji ga je sada probo nije prikazano.	
16. 00'35 – 00'38"	Kamera prikazuje krupni plan lica probodenog Johna. Čovjek koji ga je netom prije probo je izašao iz kadra i govori.	TON: Muškarac čije lice nije prikazano: For the Watch
17. 00'38" – 00'41"	Opći plan muškaraca koji stoje u redu nasuprot probodenog Johna koji je okrenut leđima kameri i stoji nasuprot muškaraca. Zatim probodeni John pada na tlo dok u sredini među muškarcima stoji stariji muškarac s krvavom oštricom, koji je prvi probo Johna, uperenom prema Johnu.	
18. 00'41" – 00'44"	Krupni plan iz gornjeg rakursa na lice Johna koji je na koljenima u snijegu.	IT TON: Kašalj i uzdasi
19. 00'44" – 00'49"	Blizu plan iz donjeg rakursa prema muškarcu s oštricom dok gleda prema dolje u smjeru Johna. Kamera se odaljava iz kadra izlazi čovjek s oštricom a iz gomile se pojavljuje dječak (Olly) koji gleda u smjeru Johna.	
20. 00'49" – 00'55"	Krupni plan iz gornjeg rakursa na lice Johna. Probodeni John diže pogled prema dječaku (Olly) koji ulazi u kadar	TON: Glazba
21. 00'55" – 00'57"	Blizu plan Ollyja iz donjeg rakursa. Dječak polako hoda prema Johnu koji je na koljenima.	
22. 00'57" - 01'01"	Krupni plan iz gornjeg rakursa na lice probodenog. Probodeni gleda u Ollyjevo lice.	
23. 01'01" – 01'05"	Blizu plan Ollyja koji ima ljutit izraz lica. Blagi donji rakurs kamera je statična. Dječak otvara usta.	
24. 01'05" – 01'08"	Krupni plan lica Johna, blagi donji rakurs.	
25. 01'08" – 01'11"	Blizu plan na Ollyja iz razine očiju dok on gleda u probodenog Johna te se mršti susprežući plač.	
26. 01'11" – 01'14"	Krupni plan lica Johna iz gornjeg rakursa. Probodeni gleda ravno u Ollyja i izgovara dječakovo ime.	TON: John: Olly...

27. 01'14" – 01'19"	Blizu plan iz blagog donjeg rakursa prikazuje lice Ollyja i stražnju stranu glave Johna. Zatim se kamera odaljava i Olly probada već probodenog Johna koji je na koljenima ispred njega.	IT TON: Zvuk probadanja
28. 01'19" – 01'11"	Blizu plan iz blagog gornjeg rakursa. John se pomakne unazad od siline uboda.	
29. 01'11" – 01'14"	Blizu plan iz profila prikazuje Ollyja i Johna.	
30. 01'14" – 01'16"	Krupni plan uzrujanog Ollyjevog uzrujanog lica dok gleda Johna i govori. Blagi donji rakurs.	TON: Olly: For the Watch.
31. 01'16" – 01'25"	Krupni plan lica Johna iz poluprofila. John se sporo pomiče naprijed nazad, lice mu je bezizražajno a pogled uperen ka Ollyju. Blagi donji rakurs, kamera statična.	TON: Glazba se pojačava
32. 01'25" – 01'42"	Blizu plan Ollyja iz blagog donjeg rakursa. Olly gleda u Johna dok se John ruši na leđa. Zatim se Olly okreće i odlazi s ostalim muškarcima u drugom smjeru. Kamera se polako spušta.	IT TON: Tupi udarac o snijeg
33. 01'42" – 02'08"	Opći plan probodenog Johna koji leži u snijegu licem okrenutim prema nebu. Kamera se polako približava Johnovom licu. Iz posjekotina i rana curi krv po bijelom snijegu. Kako se kamera približava za krupni plan lica Johna, tako se krv širi po snijegu. Krupni plan Johnova lica. John gleda u kameru i umire. Oči su mu nepomične i otvorene. Gornji rakurs.	TON: Glazba se pojačava TON: Glazba se stišava i prestaje

PRILOG 9 – OBRAZAC ZA ANALIZU NARATIVA

ISTRAŽIVAČKO PITANJE	OPIS VIDEA	GOVOR LIKA
<p>1. Kako su prikazani likovi s mentalnim i psihičkim poteškoćama?</p>	<p>32. KADAR - Joker Blizu plan Jokera i Ryana koji skida njegovu periku. Joker odgovara i odmahuje rukom. Joker se smije, primajući se zatim za grlo. Odgovara pa poseže za torbom. Kamera u razini pogleda.</p> <p>Kadar se širi, kamera se pomiče unazad a muškarac koji stoji u odijelu istrgne Jokeru torbu iz ruke te mu odgovara. Joker ustaje posežući za svojom torbom. Ryan koji je sjedio također ustaje te udara Jokera. Svjetla trepere. Ryan drži Jokera uz sebe te ga povlači nazad na sjedalo.</p> <p>Kamera prati kretnje muškarca u odijelu, Ryana i Jokerau razini pojasa.</p> <p>5. KADAR - Euphoria Detalj svjetiljke na stropu, kamera u žabljoj perspektivi. Svjetiljka na stropu sada u kvadratićima nema ispisane brojeve. Zatim Rue počne brojati ispočetka. Kako ona broji tako se u kvadratićima ispisuju brojevi. Kada ju majka upita što radi, brojevi se ponovno izbrišu i Rue počne plakati.</p>	<p>TON:Muškarac u odijelu: So tell us, buddy. What's so fucking funny? TON: glazba u pozadini TON: Joker: Nothing...</p> <p>TON: Joker: I have a condition. ON:Muškarac u odijelu: I'll tel you what you have, asshole</p> <p>TON: Rue: One, two... TON:Majka: What are you doing Rue IT TON: Rue plače</p>

<p>2. Na koji su način negativno prikazani likovi s mentalnim i psihičkim poteškoćama?</p>	<p>A) KAO UBOJICE 62. KADAR – Joker Opći plan Jokera prikazuje bočno kako se približava Ryanu, između kamere i Jokera su stupovi. Joker dolazi do Ryana koji pužući pokušava pobjeći. Joker ispajuje u Ryana tri hitca. Kamera se pomiče prateći Jokerov hod. Kamera u razini pogleda.</p>	<p>TON: Ryan: Help! IT TON: Pucnjevi.</p>
	<p>B) KAO POTENCIJALNO OPASNI 8. KADAR – Girl, Interrupted Blizu plan Susane dok zabrinutog pogleda ulazi u sobu. Zatvara vrata za sobom, ne okrećući se već gledajući u sobu. Kamera ju prati do prozora ispred kojeg je Lisa zavezana za bolnički krevet. Lisine noge i ruke su fiksirane za krevet a odjevena je u bolnički haljinu. Zavezana Lisa gleda u strop. Susana sada sjeda na stolac do kreveta. Kamera u razini pogleda.</p>	
	<p>C) KAO OVISNICI 9. KADAR – Euphoria Blizu plan Rue između roditelja čija lica nisu prikaza. Majka se drži za trbuh, trudna je. Kamera se odaljava unazad na opći plan obitelji na kauču. Rue se igra s plišanom igračkom spuštenog pogleda dok terapeutica nasuprot kauča govori. Kamera u razini pojasa. 41. KADAR - Euphoria Detalj ormarića. Kamera se brzo pomiče u desno za krupni plan Rue koja stavlja Xanax tablete propisane majci u usta. Donji rakurs.</p>	<p>TON:Terapeutica: ...from obsessive compulsive disorder. TON: Rue glasom kada odraste: It's not like I was physically abused... TON: Terapeutica: Attention deficit disorder. TON: Rue: ...or had a shortage of water. TON: Terapeutica: General anxiety disorder. TON: Rue: Or was molested by a family member. TON: Terapeutica:And possibly bipolar disorder. TON:Glazba: I'm living...</p>

	<p>D) KAO SAMOUBOJICE 16. I 17. KADAR – Euphoria Opći plan Vincent Van Gogha usred livade. Vincent Van Gogh uzima pištolj i prostrijeli se u prsa. Zatim pada na pod.</p> <p>Opći plan kuhinje i Sylvije Plath dok čučajući na podu gura glavu u kuhinjsku pećnicu.</p>	<p>IT TON: Zvuk pucnja IT TON: Jauk</p> <p>TON: Majka: Sylvia Plath</p>
	<p>E) KAO MARGINALIZIRANI 27. KADAR – Euphoria Opći plan iz žablje perspektive. Kamera na podu a iznad su prikazana djeca u krugu koja gledaju u Rue. Neka djeca imaju mobitele u rukama uperene u Rue koja još leži na podu.</p>	<p>TON: Rue: ... trying to outrun your anxiety.</p>
3. Na koji su način pozitivno prikazani likovi s mentalnim i psihičkim poteškoćama.	<p>A) OHRABRUJU JEDNI DRUGE 17. KADAR – Girl, Interrupted Krupni plan Susanne koja sjedi kraj zavezane Lise. Razgovara s njom. Kamera u razini pogleda.</p>	<p>TON: Susanna: No, you're not. You're gonna get out of here... and you're going to come and see me.</p>
	<p>B) POMAŽU JEDNI DRUGIMA 4. I 5. KADAR – Girl, Interrupted Krupni plan Susanne u toaletu. Šminka se pa okreće pogled u lijevo progovarajući. Kamera u razini pogleda. Blizu plan Janet koja je trčala hodnikom. Prikazan je i profil Susanne koja se šminka, u toaletu su. Janet koja je dotrčala u jednoj ruci drži cigaretu a u drugoj pokazuje Susanni lak za nokte. Zatim se Janet nasloni na zid nasuprot Susanne koja se šminkala te joj da lak za nokte. Susanna uzme lak za nokte a Janet joj odgovara ispuhujući dim iz usta. Kamera u razini pogleda.</p>	<p>TON: Susanna: Did you get it?</p> <p>TON: Janet: I had to trade with a transvestite in the man's ward.</p>

<p>4. Kako su prikazane obitelji likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama?</p>	<p>33. KADAR – Euphoria Opći plan prikazuje sada odraslu Rue kako izlazi iz sobe, hoda kroz uski hodnik i ulazi u kuhinju dok majka telefonira.</p> <p>Rue prolazi kućom a kamera prolazi kroz zidove koji zaklanjaju pogled na kratko. Rue dolazi do sestre koja čita s mobitela, sestra sjedi za kunjishim stolom. Blizu plan Rue kako odgovara sestri, u pozadini je majka u kuhinji dok priča na telefon. Sestra odgovara. Rue se okreće prema majci i postavlja joj pitanje. Sestra izlazi iz kadra dok se naslanja na stolac. Majka odgovara ne dižući pogled s papira. Kamera prati Rue koja se okreće i vraća u hodnik prema toaletu. Kamera u razini pojasa.</p>	<p>TON: Majka: You said that doctor was in our network. How could he suddenly be out of network? TON:Majka: I can't afford it. TON: Sestra: Did you see that video of the beauty queen who got acid thrown at her face? TON: Rue: Um, uh, what? No.</p> <p>TON: Sestra: It's pretty fucked up. TON: Rue: Hey, mom. You got any tampons?</p> <p>TON:Majka: In my bathroom under the sink. TON: Rue: And at some point you make a choice about who you are...</p>
<p>5. Kako je prikazana okolina likova s mentalnim i psihičkim poteškoćama?</p>	<p>23. KADAR – Euphoria Krupni plan Rue s leđa. Prikazana kosa i glava dok korača hodnikom kroz gužvu. Zatim ju dječak u prolazu okrzne ramenom pa se Rue u usporenoj snimci okrene prema kameri i okrene se nazad.</p>	<p>TON:Rue: ... between the ages of eight and twelve. Just that the world moved fast and my brain moved slow.</p>
<p>6. Na koji su način negativno prikazani likovi ovisnici?</p>	<p>A) KAO LIKOVI U KOJE SE NE MOŽE IMATI POVJERENJA 1. i 2. KADAR - Trainspotting Kamera je na podu i prikazuje blizu plan muškarca, Marka Rentona (glavni lik) koji doskoči na pod i čučne. Mike govori gledajući ravno u kameru, u pozadini je prikazan dnevni boravak.</p> <p>Čovjek iz pozadine (diler) mu odgovara dok se kamera blago podiže i prati kretanje Marka dok sjeda na pod.</p> <p>Mark sada sjeda na pod i odgovara.</p> <p>Diler iz pozadine se približava.</p>	<p>TON: Glazba</p> <p>TON: Mike: What's on the menu this evening sir?</p> <p>TON: Diler. Your favourite dish</p> <p>TON: Mark: Excellent.</p> <p>TON: Diler: Usual table, sir?</p>

	<p>Mark sjedi i raširi ruke.</p> <p>Diler iz pozadine skida kaput Marku koji sjedi.</p> <p>Kamera u poziciji blago donjeg rakursa prikazuje Markovo lice i dilerovo lice blizu planom jedno do drugog dok razgovaraju. Kamera je statična, diler drži u rukama sako i govori Marku koji sjedi. Oba muškarca gledaju u različitim smjerovima, ne gledaju direktno u kameru niti jedan u drugog.</p> <p>Mark koji sjedi poseže u džep i pruža novčanicu uz odgovor. Oba muškarca se smješkaju.</p> <p>Diler uzima novčanicu i odgovara smješkajući se.</p> <p>Diler odnosi sako i novčanicu, okreće se leđima Marku i kameri. Kamera se lagano udaljava i donji rakurs je sada primjetljiviji. Blizu plan prikazuje diler s novčanicom u rukama kako gleda u nju i hoda. Kamera ga prati u razini pogleda.</p>	<p>TON: Mark: Why thank you.</p> <p>TON: Diler: Would sir care to pay for his bill in advance?</p> <p>TON: Mark: No, stick it on my tab.</p> <p>TON: Diler: I regret to inform you, sir, credit limit was reached and breached quite some time ago.</p> <p>TON: Mark: Oh well, in that case...</p> <p>TON: Diler: Hard currency, that'll do nicely.</p> <p>TON:Diler: Can't be too careful...</p> <p>TON: Diler: ...When we're dealing with your type, can we?</p>
	<p>B) KAO LIKOVI KOJI SKRIVAJU SVOJU OVISNOST 34. – 42. – Euphoria</p> <p>Blizu plan Rue kako ulazi kroz vrata u toalet.</p> <p>Kamera se kreće ulijevo na krupni plan Rue i njezinog odraza u zrcalu dok rukom prekriva usta i kašlje.</p> <p>Detalj vrata ormarića s ogledalom kako otvaraju. Ormarić je prepun bočica.</p> <p>Kamera u razini pogleda. Detalj vrata ormarića s ogledalom kako se zatvaraju pa opet otvaraju</p> <p>Detalj vrata ormarića kako se opet otvaraju, Rue prikazana u odrazu sada u drugoj odjeći opet rukom prekriva usta dok kašlje.</p>	<p>TON:Rue: ... and what you want.</p> <p>IT TON: Zatvaranje vrata IT TON: Rue kašlje</p> <p>IT TON: Kašalj</p> <p>IT TON: Kašalj IT TON: Kašalj</p> <p>TON: Glazba: Oh my... TON:Glazba: I'm living for the thrill formula...</p>

	<p>Detalj ormarića dok se vrata otvaraju, Rue kašlje opet u drugoj odjeći. Detalj unutrašnjosti ormarića. Detalj bočice Xanaxa s imenom majke na bočici. Prikazana ruka Rue kako uzima bočicu. Detalj ruku Rue kako sipa tablete iz bočice u ruku.</p> <p>Gornji rakurs. Detalj ormarića. Kamera se brzo pomiče u desno za krupni plan Rue koja stavlja Xanax tablete propisane majci u usta.</p> <p>Donji rakurs. Detalj ruke dok Rue pušta vodu u toaletu.</p>	<p>TON: Glazba</p> <p>TON:Glazba: I'm living...</p> <p>TON: Glazba: ...for the thrill formula...</p> <p>IT TON: Zvuk vode</p>
<p>7. Na koji su način pozitivno prikazani likovi ovisnici?</p>	<p>A) KAO DUHOVITI 1. KADAR – Trainspotting Kamera je na podu i prikazuje blizu plan muškarca, Marka Rentona (glavni lik) koji doskoči na pod i čučne. Mike govori gledajući ravno u kameru, u pozadini je prikazan dnevni boravak.</p> <p>Čovjek iz pozadine (diler) mu odgovara dok se kamera blago podiže i prati kretanje Marka dok sjeda na pod.</p> <p>Mark sada sjeda na pod i odgovara.</p> <p>Diler iz pozadine se približava.</p> <p>Mark sjedi i raširi ruke.</p> <p>Diler iz pozadine skida kaput Marku koji sjedi.</p> <p>Kamera u poziciji blago donjeg rakursa prikazuje Markovo lice i dilerovo lice blizu planom jedno do drugog dok razgovaraju. Kamera je statična, diler drži u rukama sako i govori Marku koji sjedi. Oba muškarca gledaju u različitim smjerovima, ne gledaju direktno u kameru</p>	<p>TON: Glazba</p> <p>TON: Mike: What's on the menu this evening sir?</p> <p>TON: Diler. Your favourite dish</p> <p>TON: Mark: Excellent.</p> <p>TON: Diler: Usual table, sir?</p> <p>TON: Mark: Why thank you.</p> <p>TON: Diler: Would sir care to pay for his bill in advance?</p> <p>TON: Mark: No, stick it on my tab.</p> <p>TON: Diler: I regret to inform you, sir, credit limit was reached and breached quite some time ago.</p>

	<p>ni jedan u drugog.</p> <p>Mark koji sjedi poseže u džep i pruža novčanicu uz odgovor. Oba muškarca se smješkaju.</p> <p>Diler uzima novčanicu i odgovara smješkajući se.</p> <p>Diler odnosi sako i novčanicu, okreće se leđima Marku i kameri. Kamera se lagano udaljava i donji rakurs je sada primjetljiviji.</p>	<p>TON: Mark: Oh well, in that case...</p> <p>TON: Diler: Hard currency, that'll do nicely.</p> <p>TON:Diler: Can't be too careful...</p>
8.. Kako je naglašen trenutak konzumacije droga?	<p>6. – 11. KADAR. – Trainspotting Detalj igle kako ulazi u Markovu venu. Injekcija je napunjena žutom tekućinom zatim u nju ulazi krv pa se te dvije teksture miješaju. Prikazane su teksture kako se miješaju unutar injekcije. Detalj. Krupni plan Markovog lica koji gleda u svoju ruku spuštenog pogleda pa pogled upire drugdje u pod. Detalj injekcije i igle zabijene u Markovu kožu. Potiskivanje injekcije. Detalj unutrašnjosti injekcije koja se prazni. Tekućina izlazi u potpunosti i u injekciji ostaje trunje - nečistoće. Krupni plan Markova lica, kamera je blago u donjem rakursu. Lice mu je šokirano, usta su mu otvorena i Mark polako pada unazad.</p>	<p>IT TON: Zvuk miješanja tekućina</p> <p>IT TON: Zvuk miješanja tekućina. IT TON: Zvuk miješanja na vrhuncu.</p> <p>IT TON: Zvuk se pojačava pa naglo prestaje simulirajući ulazak tekućine u tijelo.</p>
9. Kako su prikazane obitelji ovisnika?	<p>4. – 46. KADAR – Trainspotting Blizu plan na Marka i oca iz razine pogleda. Otac nosi Marka u rukama i ulaze u sobu. Mark je u kućnom ogrtaču. Opći plan iz razine pogleda na Markovu sobu i krevet. Majka je s jedne strane kreveta a otac s druge. Polazu ga na krevet, skidaju mu odjeću i cipele i odlažu stvari kraj kreveta.</p>	<p>TON: Glazba</p> <p>TON: Glazba nestaje.</p>

	<p>Opći plan iz razine pogleda. Majka pokriva Marka i stavlja mu ruku na čelo.</p> <p>Blizu plan na Markove roditelje dok izlaze iz sobe i zatvaraju vrata.</p> <p>Detalj ključanice i ruke oca koja ju pričvršćuje.</p> <p>Detalj ključanice i ruke oca koja ju pričvršćuje samo iz druge perspektive</p>	<p>IT TON: Zatvaranje vrata</p> <p>IT TON: Ključanica</p> <p>IT TON: Ključanica</p>
10. Kako je prikazana okolina ovisnika?	<p>26. – 28. – Trainspotting</p> <p>Kamera u razini pojasa prikazuje noge taksista koji Markovo tijelo izvlači iz auta na pod. Taksist ga prima za noge a Markova glava udari o beton, ruke su mu iznad glave, oči zatvorene a usta otvorena.</p> <p>Blizu plan iz žablje perspektive na taksista koji je uokviren rubovima saga. Pruža ruku ka Marku.</p> <p>Blizu plan iz gornjeg rakursa na Markovo tijelo na pločniku, Mark leži raširenih ruku.</p> <p>Taksist poseže za novčanicom iz Markova džepa na košulji, istgne ju i izlazi iz kadra u automobil.</p>	<p>TON: Glazba:... I wanna spend it with you...</p> <p>TON: Glazba</p> <p>TON: Glazba: ... You just keep me hanging on</p>
11. Kako je prikazana smrt?	<p>33. KADAR – Game of Thrones</p> <p>Opći plan probodenog Johna koji leži u snijegu licem okrenutim prema nebu.</p> <p>Kamera se polako približava Johnovom licu. Iz posjekotina i rana curi krv po bijelom snijegu.</p> <p>Kako se kamera približava za krupni plan lica Johna, tako se krv širi po snijegu.</p> <p>Krupni plan Johnova lica. John gleda u kameru i umire.</p> <p>Oči su mu nepomične i otvorene. Gornji rakurs.</p>	<p>TON: Glazba se pojačava</p> <p>TON: Glazba se stišava i prestaje</p>
12. Kako je smrt prikazana u odnosu na različite događaje i ponašanja?	<p>A) SMRT KAO POSLJEDICA OVISNOSTI</p> <p>12. KADAR – Breaking Bad</p> <p>Krupni plan lica muškarca koji prestaje tresti muškarca koji leži.</p> <p>Kamera prati muškarca dok spušta pogled na noćni ormarić.</p> <p>Detalj ruke koja poseže za injekcijom na noćnom ormariću,</p>	

	<p>zatim se izoštrava lice muškarca koji pogleda prema muškarcu koji leži. Donji rakurs.</p> <p>28. KADAR – Breaking Bad Krupni plan prikazuje lice žene koja nepomično leži dok joj se oči polako otvaraju. Žena umre. Gornji rakurs.</p>	
	<p>B) SMRT KAO POSLJEDICA NASILJA</p> <p>33. KADAR – <i>Game of Thrones</i> Opći plan probodenog muškarca koji leži u snijegu licem okrenutim prema nebu. Kamera se polako približava licu probodenog. Iz posjekotina i rana curi krv po bijelom snijegu. Kako se kamera približava za krupni plan lica probodenog, tako se krv širi po snijegu. Krupni plan lica probodenog. Probodeni gleda u kameru i umire. Gornji rakurs.</p> <p>20. KADAR- <i>The Sinner</i> Blizu plan Core koja promatra par ispred sebe dok se ustaje, kamera ju prati. Cora hoda prema paru. Cora podiže ruku u kojoj je nož i trči dok viče. Zatim dolazi do para i zabija nož u vrat muškarca u kupaćim hlačicama. Krupni plan lica i vrata muškarca u kupaćim hlačicama. On je proboden a krv mu se slijeva niz vrat. Prikazana Cora kako bode muškarca u kupaćim hlačicama neprekidno s nožem u trup. Tijelo izbodenog muškarca u kupaćim hlačicama pada na pod a žena u kupaćem kostimu do njega ga dira. Zatim Corin muž ulazi u kadar i odvaja ju od tijela izbodenog muškarca. Kamera prati Corine kretnje u blizu planu.</p>	<p>TON: Glazba se pojačava</p> <p>TON: Glazba se stišava i prestaje</p> <p>TON: Cora viče: Stop it. Get off her! Get off!</p> <p>IT TON: Vrištanje žene u kupaćem kostimu do napadnutog</p> <p>TON: Corin muž: Stop it! Hey, hey!</p> <p>IT TON: Cora vrišti TON: Corin muž: What are you doing? What are you doing?</p>

	<p>Muž ju baca na pod nekoliko metara od tijela izbodenog u blizu planu. Kamera je sada bliže tlu te ih prikazuje iz profila.</p> <p>Zatim se prelazi na blizu plan ljudi iza Core na podu dok ju muž drži prikovanu za tlo. Kamera prati Corine poglede. Izoštri se Corina ruka u pijesku koja je prekrivena krvlju i nož koji muž uzima iz njene ruke i baca dalje u pijesak.</p> <p>Cora prestaje vrištati.</p> <p>Kada se muž digno sa Core ona se uspravi te ju kamera sada prikazuje u blizu planu dok gleda prema izbodenom muškarcu i ljudima koji mu pokušavaju pomoći.</p>	<p>TON:Corin muž: Cora Hey, Hey Cora!</p> <p>TON:Corin muž: Hey! Hey!</p>	
	<p>C) SAMOUBOJSTVO</p> <p>16. I 17. – Euphoria</p> <p>Opći plan Vincent Van Gogha usred livade.</p> <p>Vincent Van Gogh uzima pištolj i prostrijeli se u prsa. Zatim pada na pod.</p> <p>Opći plan kuhinje i Sylvije Plath dok čučajući na podu gura glavu u kuhinjsku pećnicu.</p>	<p>IT TON: Zvuk pucnja</p> <p>IT TON: Jauk</p> <p>TON: Majka: Sylvia Plath</p>	
	<p>D) SMRT KAO PITANJE ČASTI</p> <p>48. Kadar – <i>Kill Bill: Volume 1</i></p> <p>Krupni plan lica O-Ren Ishii.</p> <p>O-Ren Ishii zakreće tijelo od kamere te stavlja sablju na rame uperenu prema Beatrix koja leži na tlu.</p> <p>Donji rakurs.</p> <p>4. KADAR – <i>Game of Thrones</i></p> <p>Krupni plan lica muškarca sa metalnom zaštitom na prsima koji probada nožem Johna i govori mu.</p>	<p>TON: Engleski: O-Ren Ishii: You may not be able to fight like a Samurai but you can at least die like a Samurai.</p> <p>TON: Muškarac s metalnom zaštitom na prsima: For the Watch.</p>	
13. Kako je prikazana okolina u trenutku smrti lika?	29. KADAR – <i>Breaking Bad</i>	Krupni plan Waltera koji promatra Jane u trenutku smrti. Blagi donji rakurs, Walter prekriva usta rukom i plače.	TON: Glazba prestaje

	<p>23. KADAR – <i>The Sinner</i> Opći plan probodenog muškarca u kupaćim hlačicama prekrivenog krvlju dok mu ljudi oko njega pomažu. Cora koja ga je izbola prilazi, u lijevom kutu su njene noge prekrivene krvlju. Žena u kupaćem kostimu koja pomaže izbodenom ju tjera.</p> <p>Kamera u razini nogu.</p>	<p>TON: Muškarac koji je sjedio do para sada pomaže: Hold it! Hold the shirt here! Press here, do not let go!</p> <p>TON: Žena u kupaćem kostimu: No! Get away.</p>
14. Je li smrt prikazana teatralno i s pretjerivanjem?	<p>77. KADAR – <i>Kill Bill: Volume 1</i> Krupni plan lica O-Ren Ishii dok govori. Kamera se blago udalji i prikaže vrh O-Ren Ishiine glave na kojoj nedostaje tjeme. Glava joj je otvorena, dio lubanje nedostaje a vidi se njen mozak. U pozadini zamućena Beatrix i oštrica sablje koja se sjaji.</p> <p>Kamera ispod razine pogleda.</p>	<p>TON: Japanski: O-Ren Ishii: That really was a Hattori Hanzo sword</p>
15. Kako se naglašava trenutak smrti?	<p>79. KADAR – <i>Kill Bill: Volume 1</i> Opći plan sniman iz blago gornjeg rakursa prikazuje O-Ren Ishii kako pada na koljena, okrenuta je leđima prema kameri. O-Ren Ishii pada na desni bok u snijeg. Njezino beživotno tijelo pada do njezine sablje u snijeg.</p> <p>33. KADAR – <i>Game of Thrones</i> Opći plan probodenog Johna koji leži u snijegu licem okrenutim prema nebu. Kamera se polako približava Johnovom licu. Iz posjekotina i rana curi krv po bijelom snijegu. Kako se kamera približava za krupni plan lica Johna, tako se krv širi po snijegu. Krupni plan Johnova lica. John gleda u kameru i umire. Oči su mu nepomične i otvorene. Gornji rakurs.</p>	<p>TON: Glazba, vokal na Japanskom</p> <p>TON: Glazba se pojačava</p> <p>TON: Glazba se stišava i prestaje</p>

	<p>28. KADAR – <i>Breaking Bad</i> Krupni plan prikazuje lice Jane koja nepomično leži dok joj se oči polako otvaraju. Jane umire. Gornji rakurs.</p>	
--	---	--

Sažetak

Proučavanju prikaza mentalnih i psihičkih poteškoća, ovisnosti i smrti u filmu i serijama od velike je važnosti za društvo, zbog čega je ovaj rad pokušao proniknuti u kvalitetu tih prikaza. Ovim se radom pokušala podići svjesnost javnosti o negativnim reprezentacijama smrti i osjetljivih skupina u društvu koje čine ljudi s mentalnim i psihičkim poteškoćama, ovisnici i ovisnice. Također je cilj ovoga rada i podići svjesnost javnosti o mogućim negativnim implikacijama tih prikaza. Do saznanja o kvaliteti prikaza došlo se metodom analize narativa odabranih sekvenci iz četiri suvremena filma i četiri suvremene serije. Istraživanje je pokazalo kako su proučavani prikazi pretežno negativni te kako se putem njih gledateljima često prezentiraju nenaklonjene slike o mentalnim i psihičkim poteškoćama, ovisnost i smrti putem suvremenih američkih i britanskih filmova i serija odabranih za analizu narativa. Način na koji se portretiraju likovi s mentalnim i psihičkim poteškoćama te likovi ovisnika i ovisnica je nezadovoljavajuć. Značenja koja gledatelji mogu iščitati a kasnije i inkorporirati u svoje stavove ne potiču dovoljno na senzibilizaciju društva već upravo suprotno – šire pretežito negativne stavove o ljudima s mentalnim i psihičkim poteškoćama, ovisnicima i ovisnicama. Također zamijećeni i analizirani prikazi ne pridonose dubljem shvaćanju fenomena smrti iz različitih gledišta, već smrt prikazuju jednolično. Ovim se radom pokušava skrenuti pažnja na često zanemarene pojedince i pojave u društvu.

Ključne riječi: negativna reprezentacija, mentalno zdravlje, ovisnost, smrt, mentalne i psihičke poteškoće, američki film, britanski film, američke serije, narativ, prikaz

Abstract

Studying the representation of mental and psychological problems, addiction and death is of great importance for the society, which is why this research has tried to pierce into the quality of these representations. This research tries to raise public's awareness about negative representations of death and about representations of sensitive members of the society such as mentally and psychologically challenged people and addicts. It is also aimed at raising public's awareness about the possible negative implications of certain representations. Results were reached by the method of narrative analysis of sequences chosen from four contemporary films and four contemporary series. This research had shown that the studied representations are mainly negative and that these representations often display unfavourable images of mental and psychological problems, addiction and death through contemporary American and British films and series chosen for the narrative analysis. The portrayal of characters with mental and psychological problems and addicts is unsatisfactory. The meanings that viewers can access and later on incorporate into their stances are not stimulating for the society in the sense of sensitization but on the contrary – they perpetuate negative stances towards people with mental and psychological problems and addicts. As well, perceived and analysed representations do not contribute to profound understanding of the phenomenon of death perceived from different aspects, instead they represent death in an unvaried way. This study tries to bring attention to often overlooked individuals and phenomenon in society.

Key words: negative representation, mental health, addiction, death, mental and psychological problems, American film, British film, American series, narrative, portrayal